

మార్వలు 'ఎం.పి.' నెట్టు
కేలి వరికి
సాగులో నిధముగా నున్నది.

కొయిలెట్టు, ఎంజీను, సూపర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ వై ఎంగు
సాగుకలగువాటితో వయిన ఉండునది మార్వలు 'ఎం. పి.' మార్తి నెట్టు
దేవుక్కొ వివరణము భరలకు ఇతర వివరములను ఈ దిగువ చిరునా
మాకు దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను.

1806

మార్వలు సనుక్షి కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

కార్యాలయం: చెన్నై, తిరువారూరు.

సం. 9 సెకండు లైను బీచ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము

తలనొప్పిలకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది.
ఇది వివిధమైన నొప్పులను కూడ
మా అమృతాంజనమును వాడి
కంటే మృతమైన వయదగుదు.
ముఖ్యము 0-10-0 అనగా.

మోహనీలైలము

సీసా 1-1 0-12-0.

తామరలైలము

కల్పి 1-1 0-12-0

వండ్ల పొడి

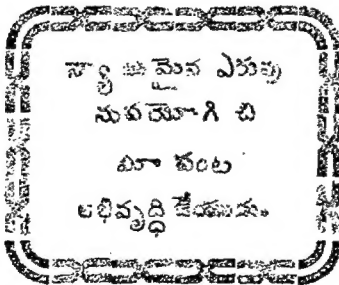
కల్పి 1-1 0-12-0

అమృతాంజనం డిపో,

బొంబాయి . మదరాసు.

మా ప్రత్యేక ఫర్టిలైజరులను

వడ్డు, చెత్త, బొప్పలు,
తొంకాయ, పొగాకు
మొదలగు వంటలను
పండించుటకు
ఉపయోగింపును.

చేకలపొడి యంత్రములచే
తయారుచేయబడిన
చేకల ఎటువు
ఎముకల పొడి
మొదలగు వాటినికూడ
ఉపయోగింపును.

ఇతర వివరములకు దయచేసి ఈ ప్రాంత కలెక్షనమును ప్రాసెక్ట్ కలెక్షనమును:-

ఇండియన్ ఫర్టిలైజర్స్ లిమిటెడ్.

త్రిచూరు. (మలబార్ కోస్టు)

INDIAN FERTILISERS, Limited.
TRICHUR. (Malabar Coast)

లేక మనకు మద్దూరి చలముఖ్య, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా. ఎన్. డి. కృష్ణాజిల్లాగాడ్,
చార్లరక్, మధురజిల్లా. పి. ఆర్. కామచంద్రరావు, ఫోర్ట్, నాయకల్. టి. ఆర్. రామసు
జన్, శ్రీవేంకటాచలం, చెంగల్పట్టుజిల్లా. ఆర్. టిల్లల్ కాచారి, తిరుచూరి, తంజావూరు
జిల్లా. టి. ఎన్. వెంకటేశ్వరయ్య, సహ్యాద్రిగ్రామం, తిరువల్లూరు. 3014

నమ్మకము

బంగారు, వెండి రత్నముల

నగలును ఇతర వస్తువులును
వాతను యిచ్చిన పుచ్చుకొని వైకము ఇవ్వబడును
ఉమిడి-రామయ్య శెట్టి.
గురుసామి శెట్టి కంపెనీ
25, చైనాబజారు రోడ్, మదరాసు.

నగలు వాణ్యముగాను పూచీరోడ్ నుండిన భరలకు
తయారుచేసి విక్రయించుట కుంచబడును. తయారున
తనివాటిని అభివృద్ధిముగా అర్జును మేరకు తయారుచేసి
యివ్వబడును. ఒకసారి అర్జును యిచ్చి నగలు తయారు
చేసికొన్నవారి వలన మా నమ్మకము తెలిసికొనవచ్చును.

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ అపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగదృష్టి
వాస్తవాలను, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము,
భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లచేత తమా
సాని విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని
మాయముచేయుట, మామిడి చెట్టును పుట్టించుట, కీటముతో
గుహధియగుట, శరీరములను తలకాయచేత మాటలాడించుట,
భూమిపైన గజముఎత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా
నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథ
మును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ ఖేదుగలరని గ్యారంటీ
యిచ్చుచున్నాము. దీనివల రూ 4-0-0 అ. (2118-698)
పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, ఒంగోలు. (గుంటూరు జిల్లా)

ఇప్పుడే తెలుపదని...
ఇప్పుటికే చాలా ప్రజలు
ఈ ఖర్చు పడినవి.

తెలకుగారి జీవితము

సంపూర్ణోపన్యాసములు

త్యరవడును.
స్వరాజ్యము
పంపాదించుడు.

(మహాత్మా) ఆంధ్రపత్రికాధికారులకు కాకినాడలోని వాగ్వర్తరావు వంతులగారు
దీని సంతకము ప్రకటించుచు వ్రాసిన నివృత్తము (కవితవ కంఠం.)

ఇందు మత, రాజకీయ, సాంఘిక పరిశ్రామికాది విద్యాది విషయముల గూర్చిన యుపన్యాసములు 40 కలవు. చక్కని జీవితచారిత్ర గలదు. కలెక్టుటములలోను, గ్రామ చావర్లలోను ప్రజా
సమూహమునకు చదివి వినిపించు దగినది. ఆక్షరజ్ఞానమున్న ప్రతివానికిన్ని విషయము చక్కగ బోధ
కదును. 426 పుటల గ్రంథము. ఈ యుపన్యాసములను ధరించిన తెలకు మహనీయుని జీవితసారము
వలెనంత తారకము. మూడికొండ సత్యనారాయణకాశ్రమ వీ.వీ గారి చేరవంతముగ వ్రాయబడినది.

వెల రావణ బైందు రు. 2-0-0, అట్టబైందు 2-4-0. పోస్టేజీ వేలు.

కలయవారు:- ఆంధ్రపత్రికా వాల్కలయము, 7, తంబుకెట్టిపేటి ముద్రాను.

“విద్యుచ్ఛక్తిదీపముల పూర్తి సెట్లు”

1. వా. వీ. ఎంజి. డి. గామి, స్విచ్ బోర్డు, స్టాండర్డ్ బాటర్, ఇవవి 16 సి. వి దీపములు, వాటికి
కాంపెనీ వేర్లు, స్విచ్లు, వైర్లు, కంతులు మున్నగునవి పూర్తిగాగల విద్యుచ్ఛక్తి దీపముల పూర్తి సెట్లు మేము
ఇప్పుడే తెప్పించి యిచ్చాము. సెట్లు గృహములలోన కలదును దీపముల తెలియబడుట మరేమియు కొన నవసర
ము లేదు.

ఒక ప్రత్యేక పాటబో సహా దీపము 2750 లకు కాకినాడలో విక్రయించుచున్నాము. (కవితవ
మార్కెట్ ధర మా సంచి ఇది కనీసము రూ 8750 ల కైనను విక్రయించవలెను.

కొన్ని సెట్లు మాక్రికే ఈ క్రింద విక్రయించుటకు ముద్దగలవు. ఆకాంక్షించు కలగజేందుకు
తక్షణమే వ్రాసి, తెప్పించుకొనడు.

3018

ఆంధ్ర ఎంజి.సింగు కంపెనీ కాకినాడ.

ఆంగ్లోఅమెరికన్ డ్రగ్ కంపెనీ

మలేరియా జ్వరనివారణి

ఈ కొవలము సేవించుటలో ఎట్టి నిధమైన మలేరియా జ్వరమైనను పచ్చకొడుగును, జ్వరగర్భము కూడ కలిగించుట
త్యరలో గుణముగలదు. దీనికి ఎట్లవ ఖ్యాతి గలదు, బుడ్డి 1 కి రూ 1-0-0 పాస్టాబుక్కు కలదు

అణ్ణాజిగారి ఉబ్బనరోగనివారిణి

ఉబ్బనబాధలను బాధించుటలో కొంత సేవించు. దీనివలన గలదు ఉబ్బననివారు ఇట్టిదని వ్రాయకలగుదు. తీసి
ఉపయోగించిన మీకే తెలియను. బుడ్డి 1 కి రూ 2-0-0 పాస్టాబుక్కు కలదు

V. M. Annajee & Bros,

Whole sale & Retail Chemists & Druggists.

2/200, Mint Street, Madras.

(579)

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురవ్వు

(1979)

అనుకూలకర్తృక పార్శ్వలో నొడ అంబుడును.

15 మలాల దట్టి వెల రూ. 2-0-0.

దెవంటలు కాకలసియెను.

తపాల ఖర్చులు 1-కి 0-8-0, 2-3 0-12-0.

డి. మన్నాలల్, డిల్లీవైద్యులు, సాలామిసిరిమురవ్వుడిపో, బెంగుళూరుసిటీ.
D. Mannalal, Salamiseri Depot, Bangalore City.

“అద్భుత జీవవ్యత్ ఫలదర్శిని”

ఇది మంచి ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము
ప్రతి మనుజునకును ప్రతిదినమున మిక్కిలి పుష్కలముగలదు.
ఇది చూచుకొనుటకు చాలకము, పుట్టినతేదీ, నక్షత్రము,
మొదలగునవి అపునరుములేదు, ముఖమైన తెలుగులో వ్రాయ
బడినవి. గొప్ప సర్టిఫికేటులను పొందినది. వెల 1 రూ
ప్రస్తుతం ఏలూరు సబ్ జడ్జిగారగు ఆరీ వారాయణరావు.
వంతులు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిట్లు వ్రాసిరి. “రాగల దానిని
తెలిసికొన గోరవారికి యీ అద్భుత ఫలదర్శిని సంతోషము
కలిగించునని నా నిశ్చయము.” పుస్తకములు వలయువారు యీ
దిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలయును.

తాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము.

2868

చోడవరం, విశాఖపట్నం, జిల్లా.

శ్రీ బాలగంగాధర తెలకుగారి

(1457) సమ్యరతీ కేసు (1457)

స్వరాజ్య ఉపన్యాసములు

ప్రతి 1-కి రూ 0-12-0.

పండిత మధనమోహన మాధవ్య

గారి జీవితము, పంజాబు ఆల్బుమ్

ప్రతి 1-కి రూ 0-12-0.

చాన్సిల్ రామస్వామిశాస్త్రిగారి అండ్ కేన్స్,
జిల్లా ఎడ్యుకేషన్, చెన్నై.

మలయచందనము

గనేరియా * మలయచందనము * మలయచందనము

మలయచందనము. దీనికారితో మలయచందనము
ఎలమ, వెలమ, వచ్చు. మలయచందనము
నిత్యము మలయచందనము మలయచందనము
మలయచందనము. మలయచందనము
మలయచందనము మలయచందనము

బుడ్డి 1-కి రూ 2-4-0.

1 చంకిరి (మలయచందనము కలపాము) కేన్స్ 2-0-0

1251

యుతుశోధక

యుతుశోధక మున్నగు గ్రంథములలో మలయచందనము
గట్టి సంతానము పొందు చింతాను. దత్తా 2-0-0

ప్రీ యూ ప ము

కాకి, డి, కోలంకు బదులు. మంచి ముద్రాను
గుణము గల ఆయుర్వేదయోగము. దత్తా 0-12-0

కలయవారు:- ఆంధ్రపత్రికా వాల్కలయము, 7, తంబుకెట్టిపేటి ముద్రాను.

వనోపనిషత్సర్వస్వ

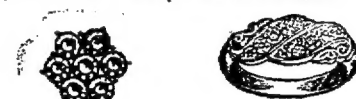
కర్తవ్యముల కర్తవ్యములకు అనుగుణముగా ఉపనిషత్సర్వస్వ
విషయము తెలియకలదు. ధర 1-12-0

వనోపనిషత్సర్వస్వ ఎచ్చటి కేన్స్ కలదు. దత్తా
ప్రతిదినమున కలదు. (2978)

విజ్ఞానము సి. డి. సానంట్

సం 145 ఫలదర్శిని పంజాబు.

ఇదే మంచినమయము

నీనుకమలాల పుష్కరాగములకెంపుల బం
గారునగులను వెల సరసముగాను పని శుద్ధ
ముగాను దొరుకును. ఒకసారి కొనిచూడండి.

కోటా మునిరత్నం కెట్టి అందు సచ్చు,
8087 217, వైవాజుల - మదరాసు.

హనుమా కే

బోరకు నబ్బ

దీనివలన గలదు
మలయచందనము కర్తవ్యము
తెలియవచ్చు. ఇట్టి ము
బంధమును పుట్టు, ద
కల, గట్టి, పాదలు.

మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము

మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము

మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము

మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము

మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము

మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము

మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము

మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము

మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము

మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము

మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము

మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము

మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము

మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము

మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము

మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము

మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము

మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము
మలయచందనము, కర్తవ్యము

చక్షిణాంధ్ర సహోదరులకు విజ్ఞప్తి

ఆగస్టులో సగము కడచి పోయినది. ఇంక నొకటిన్నర మాసములపుక విదేశవస్త్రముల బహిష్కరణము పూర్తి కావలెను (1) ధర్మవరము, హిందూపురము, మడకపిర, కదిరి, ఇత్యాది ప్రాంతములలో మనసహోదరులు అక్కడిక్కడ కొద్దిపాటి మూలధనమును లాభాపేక్ష లేకుండ పెట్టి స్వదేశి (శుద్ధ) వస్త్రాగారములు నెలకొల్పుచున్నారు. మనజిల్లాలలో ఎక్కువగా గ్రామ సీమలయందు రైతుల ఇండ్లలో తమ యవసరములకు తామే వస్త్రములు నేసికొను నాచారము కొంత యింకను నిలిచియున్నందున పట్టణవాసులు వైవిధ్యముగా పనిచేయు నెడల విదేశవస్త్ర బహిష్కరణము సులభతరమగును. (2) మరియొక సలహా. మనజిల్లాలో కొంచెము గొప్పదైన ఒక్కొక్క యూరను సంఘమును చున్నది. ఆ ప్రాంతమునందలి కాంగ్రెసు సంఘమువారు అట్టి సంఘంలో చేరవడక నాలుగు స్త్రీల కొందును నియు ఏకల కొందునునియు చేతనాలు వస్త్రములు కొందునునియు తగినవారితో దండ్రిరాలు నేయించునెడల బహుత్వలో ఉద్యమము గ్రామగ్రామమునకు వ్యాపించి పోగలదు. ఈవిషయమున ఏమాత్రము ఆలస్యము చేయక పని చూడదగి యున్నది. (3) మరియొక సంగతి. త్వరలోనే వినియోగము చేయవలసిన కొన్ని కొన్ని ప్రాంతములలో నాటిదినము రాట్నముల పూజాఇండ్లలో నేయుట కడచి! మనదేశమున నన్ని గ్రామములలోను, నాడు గ్రామ సంఘముల వారు దీక్షాదినముగా నాలోచించి బహిష్కరణసమయంలో రాట్నముల పూజకై ఏర్పాటులు చేయుట అత్యవసరము.

గా. హరిసర్వోత్తమరావు

ఆంధ్ర రాష్ట్ర జాతీయోపసంఘకార్యదర్శి

గంపలగూడెపు వార్తలు.

గంపలగూడెపు హోమ్ మోనియమును గురించి తిర్వూరు మేజిస్ట్రేటువారికోర్టులో జరుగుచున్న కేసును ఆంధ్రప్రదేశ్ కామ భిమున పాఠకు లిడమకే చదివియున్నారు. అసహాయోద్యమమును యీతాలూకాలో కూకట్టి నేళ్లతో సంతమొందితు నని పట్టుబట్టిన యీ నిరంకుశాధికారిగారు సదరు కేసును ఆద్యంతము విమర్శించి బలగురు ఉత్తరసాక్ష్యము నిరూపించినను యీ నెల 13 తేదీన 6 గురు ముద్దాయిలకు 6 మాసముల చొప్పున కఠినశ్రమయున్న 25 రులు చొప్పున జైలుమానాయున్న జైలుమానాయునిచో అందుకు మరి నెల పదిహేనురోజులున్ను శిక్ష నిధించెను. ముద్దాయిలు జైల్కానా యిచ్చుట కంగీకరింపలేదు. శిక్షించిన నెంటునే ముద్దాయిలలో నొక రగు పేటబాపయ్యగారు ధైర్యోత్సాహముతో తమ్ముల శిక్షించిరని వగవక అసహాయోద్యమమును నిర్విఘ్నముగా కొనసాగింపు దని ప్రేక్షకులను హెచ్చరించుచుండు సంతతో సాగాలవారు బంధించి గొంపోయిరి.

ఆ సేతుహిమచల పర్యంతము స్వరాజ్యాంధోళనము గలుపుచు దేశసేవ చేయుచుండ యీపురవైక్యలు అందు పాల్గొనక పోవుటకుండ అసహాయోద్యమ వాదులవై కేసులు దెచ్చుట కడంగడు విచారకరము. క్షిత్తులెంత యధికముగ విధించిన అంతకు వేయిరెట్టినుమడించినప్రతిభతో అసహాయోద్యమము ప్రబలుచు విజయోద్యమము ప్రకటించునేగాని మహాత్ముని పవిత్రమయిన యాయుధ్యమము కూకట్టి నేళ్లతో సంతమొందింపబడునని ప్రమించుట శుద్ధ వైరతము. ఈతాలూకా నాయకులింకను ధైర్యోత్సాహముతో ఉద్యమప్రచారము చేయుట కిది శుభసూచకమై మార్గదర్శకమై యున్నది.

ఆంధ్ర దేశము కూడ ముందుకు పుచ్చుచున్నది. స్వదేశ హస్త నిర్మిత వస్తువులు. గట్టి పని! వెల సరసము!!

ప్రకృతమైన ఉత్కలతో తయారుచేయబడు చున్న చిన్న, పెద్దనెజలు మడతచాకులు, పేనాకత్తులు, బల్తాయి కత్తులు, వివర్ణ విశేషముగా వేసి తయారుచేయబడు చున్న అన్ని నెజలు యిత్తడి కప్పుతాళములు, ఇసుప కప్పుతాళములు, ఇత్తడి యిసుము కలిసిన కప్పుతాళములు, మంచి తాళములతో బంతి బిచ్చుచేయబడిన యిసుపపెట్టెలు వగైరా సామానులు మా కర్మాగారమున తయారగుచున్నది. (2081)

దరఖాసులు ప పైన ధరలు తెలుపబడును.

వర్తకులకు సరసమైన కమీషన్ నీయబడును.

తంతి చిరుపాదా: బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో., "ఇండస్ట్రీసు" కట్టగూ అండ్ లాక్ మేకర్స్ ctc పెద్దాపురం. (గోవాళి బిల్లు)

స్వదేశ వస్తు ప్రదర్శనము

బెజవాడ కృష్ణాపుష్కర సందర్భమున స్వదేశీయవస్తు ప్రదర్శనము 1921-వ సం॥ రం॥ ఆగస్టునెల 22వ తేది నుండి బెజవాడ మ్యూనిసిపల్ హైస్కూలు భవనములలో జరుపబడును. 10 రూపాయలు మొదలు నూరురూపాయలవరకు బహుమతులు యివ్వబడును.

బెజవాడ మ్యూనిసిపల్ ఆఫీసు } 15-8-21.

డి. వి. హనుమంతరావు, ఛేక్మేట్, కృష్ణాపుష్కర కమిటీ.

అమృతము.

తక్కువ ధరలు.

అమృతము.

ఈలాటి పేరులతో నున్న ప్రకటనలను చూచుటకు మీ కందరికి మిక్కిలి ఆనందముగా నుండును. ఏలననగా అట్టి సమయములయందు మీకు కావలసినవాటిని మిక్కిలి తక్కువధరల చొప్పున తీయుటకు వీలుండును.

ఎవరైనను లాభములేనిదే విక్రయించ రను స్వల్పసంగతి మీ కెల్లరికిని బాగుగా తెలియును. సాధారణముగా క్రతదినము అమృతము ధరలు బహు ఎక్కువగా నుండుటచే మీరు తక్కువ ధరల అమృతమునకై ఎదురు చూచుచుండురు.

అయితే ఎల్లకాలములందును మిక్కిలి తక్కువ ధరలకులు సామానులు విక్రయించబడు స్థల మొక్కటియున్న దని తెలిసికొనుటకు మీరు మిక్కిలి సంతసించెదరు. ఇట్టి స్థలమును మీ రెచ్చటను కనుగొనలేరు. మఱియు ఇచ్చటి ధరలు మిక్కిలి ఖరారైనవి.

సామాను లన్నియు గలిగిన ఇది ఒక మిక్కిలి గొప్ప అంగడి. మీరు కావలసినట్టి ఎట్టివస్తువైనను తప్పక దొరకును. ఇవి అన్నియు మీ యొక్క దేశీయులవలననే తయారు చేయబడినవి.

దయచేసి రత్న బజారు రోడ్డునం దుండు నెం 9, 10, 11 రులు గల

మిక్కిలి సరసమైనట్టియు, పెద్దదైనట్టి, బహు పురాతనమైనట్టి

చల్లారాం గయానుచందువారి అంగడికి రండు

హిందూదేశము, విదేశము సరకుల వర్తకులు.

తక్కులేని సామానులు గల గొప్పప్రదర్శనమును చూచి, ఇతరచోట్లయం దుండు ధరలకు వీటిని పోల్చిచూచిన, ఇచ్చటి ధరలు మిక్కిలి తక్కువ యనియు, మఱియు ఇక్కడఎప్పుడును

శాశ్వతమైన పరిష్కారమైన అమృతము

ఉన్నట్లు స్పష్టముగా తెలియును.

కృష్ణాపుష్కరమందు గొప్ప

స్వదేశీ సంత

ఆగస్టు 22 వ తేదీన ప్రారంభము.

అన్ని విధములైన స్వదేశీవస్తువుల వివిధముల యంగడినా ఆ ప్రదర్శనవచ్చును. తేజో కో రదికన నూలుబట్టలు కాగితములు తట్టుకత్తులును బొమ్మలు మొదలగు స్వదేశీ వస్త్రకళలు లన్నిటిని ఆధివృద్ధిచేయదగిన ఉద్యమము పొందూరు చూడ్చుట ప్రారంభము నుండి నన్ను కలిపియు బడెడల వంశాంధ్రు ప్రత్యేకముగా వచ్చెదను. అనేకలకు రూపాయిల వ్యాపారము జరుగును. 10 రూపాయలు మొదలు 100 రూపాయల వరకు బహుమతులు ఇవ్వబడును. వివరములు తెలియగోరువాడ ఇట్లు వ్రాయకలెను.

కృష్ణాపుష్కరకమిటీ } డి. వి. హనుమంతరావు. బెజవాడ } చైరమన్.

ఆరోగ్యములకు గాను

మీరు—

తక్షణమే

వ్రాసిన తపాలు ఖర్చులు కూడన అపేక్షించక ఇప్పుడే మీకు ఒక ప్రతి "కామశాస్త్రము" కుంపెదము.

త్వరపడుడు! ఇట్లు, వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆలంకర్షిత యావధాలయము, 26, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

రక్ష ఉంగరము

1-3 0-12-0 4-3 2-12-0 6-3 3-12-0 12-3 6-12-0

ప్రకాశముగా అందముగా నుండును.

ఇది ప్రకృత సముగా బంగారుగిల్చుచేయబడి ఆభరణముగా ధరింపదగిన త్రిలోహపు రక్ష ఉంగరము. కొన్ని కొన్ని లోహముల సంయోగముచేత తేజో శక్తి ఉదయించి శరీరమందు వ్యాపించు నని శాస్త్రజ్ఞులు చెప్పుచున్నారు. ఈ తేజో శక్తి యొక్క మహిమ అత్యద్భుతముగా! శరీరమునందుగల తేజో శక్తినిబట్టి ఆరోగ్యము, బలము, ఉత్సాహము ఇవి హెచ్చుచు తగ్గుచుండు ననియు సులభిధ వ్యాధులు, నొప్పులు, నాపులు మొదలగునవి తేజో శక్తిరల్ల నెంటునే హరించు ననియు అపదలును పీడలును తొలగు ననియు అన్నిటి కీ తేజో శక్తి మహా మంత్ర మనియు, బహినులకు ప్రాణదానమనియు బలముగల వారికి ప్రాణరక్ష మనియు, దీర్ఘాయుస్సు లభి.చుటకు తేజో శక్తియే ప్రధానమనియు, అనుభవజ్ఞులు వక్కాణించుచున్నారు అదే ప్రకారము ఈ రక్ష ఉంగరము వల్ల మేలు కలుగుట నిస్సందేహము. దీని ఆరోగ్యరక్షణ శక్తి సమస్త శ్రీ పురుషులు ఆపాలవృద్ధులు అనుభవమువల్ల తెలిసికొనగలరు. అందఱును ధరింపదగిన ఉంగరము. వెలస్వల్పము.

పెద్దనెజా, చిన్ననెజా, బిడ్డలనెజా- 3 నెజాలు.

విక్రొరియా డిపో, మైలాపూరు - మదరాసు.

శ్రీ బళ్ళారి ముద్రిక. ఇది తేజో శక్తి ఉదయించుట కొరకు వ్రాయవలసిన ప్రతి 1-3 రూ. 0-12-0 తపాలాఖర్చు నెలు యేదేని, ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, మదరాసు.

శుభ్రావస్థ

$$= \{0\} \quad \text{--- 23.10.1974 (1974) 10: 15: 20}$$

కార్యవర్గము, సుదృఢ్య చేశీపంత.

మ హాత్మ గాంధీ.

WRITING LETTER PAPER.

సుదాసు సాల్తాను కోడుల

ಸರ್ವಭೂತಾಪನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ

20 9 7 6 2 0 3

2042

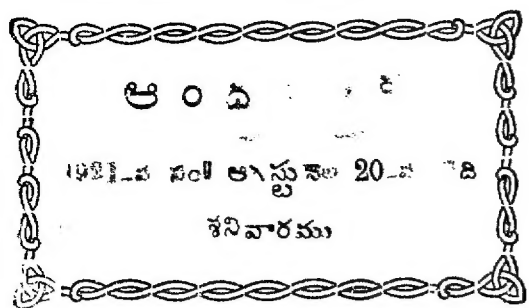
విజ్ఞాపన }
28-8-19

విజ్ఞాపిక.

బాపట్ల నబ్బాపనేలు ఇడి కోర్టులో

1-వ పాఠ్య.

ఈ తీర్మానమును అంగీకరించిన యెడల, యూనియన్ ప్రభుత్వమువారు దీనిని ఆచరణలో పెట్టెదనో లేదో యని అతనికి గొప్పసందేహ ముండెను. దక్షిణాఫ్రికాదేశము నందు భారతీయుల స్థితిని గురించి మేము ఏలాటి ఫిలి నెట్టుకొనకుండ ఇతరులకు జెప్పితిమి. స్వామాజ్య ప్రతినిధులందరు మావలుకులనుగ్రహించిరి. ఈకష్టస్థితి ఎన్నటికి తొలగదని మన మనుకొనజాలము. ఇతర అధినివేశములనుఁబాచి, దక్షిణాఫ్రికాదేశము లేప్పుక నేర్చుకొన గలదని నా దృఢవిశ్వాసము. ఇంతమాత్రము మనకు టాభముకలిగినది. ఇకమీదట మనము దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము వారికి ఊత్తరప్రత్యుత్తరములను స్వయమున వ్రాయవచ్చును. అధినివేశములకున్నటువంటి స్వాతంత్ర్యము భారతదేశము సంపాదించినది. స్వరాజ్యము ననుభవించుమున్న ఒక అధినివేశదేశమునకును స్వరాజ్యమును సంపాదించునోపు

నిజ ప్రతిక్రియ

భారతీయుల భావవికాసమునకు కారణము

లనేకములుగలవు. హిందూ దేశము నావరించిన కష్టపరంపరలు, ప్రజలలో నూతనావేశమును కలిగించెను. రాజకీయశాసనము, సంజాబువధలు, కిలాఫాత్ సమస్య, వలస రాజ్యములందలి కడగండ్లు, రాజ్యాంగసంస్కరణముల సంకుచితస్వభావము, ఇట్టి కారణము లనేకములు ఒకదానికొకటి దోడై ప్రజలకు సత్యమును స్ఫురింపజేసెను స్వరాజ్యసంపాదనముదప్పు వేరు తెలియజేయును లేదని, వారికి దోచెను. ఈ భావము దృఢముగ నాటుకొనిన కొలదియు, ప్రజలు ఆత్మోన్మత్తి గాంచెదరు. ఒక్క అపాయముమాత్రము దేశము నెదుర్కొనవచ్చును. ప్రజలహృదయములలో సహింసాభావము నెలకొనియుండుటచే, అల్లరులు దేశమున ప్రజలు సహభితి కవకాశములేదు. కాని నిజప్రతిక్రియనుమరచి, స్వల్పసౌఖ్యములతో దేశము సంతృప్తిజేందెడి యపాయము ఎప్పుడయినను గలుగవచ్చును. పంజాబు, కిలాఫాత్ సమస్యలు మొదలగున వన్నియు వ్యాధివిహీనులు. వరిచాలనాభివృద్ధి మూలముగాని, ఈ చిహ్నములు రూపుమాపు. అందుచే స్వరాజ్యసంపాదనమే మూలమధ్యమమగు జ్ఞానమును మఱచినచో, దేశమునకు ముప్పు వాటిల్లవచ్చును. దేశమునకు స్వరాజ్యము నెప్పటికప్పుడు దెలుపుట యావశ్యకము. స్వరాజ్యమునైన స్వయంసిద్ధాంతాధికారము. ఆ యధికారము మానవుని జన్మస్వాతంత్ర్యము. వ్యక్తులకువలెనే, జాతులకును స్వయంసిద్ధాంతాధికారముగలదు. ఈ విషయమును సంధిసభవారికి లోకమాన్యతలకు మహాశయుడు దెలియబడెను. భారతీయులు తమ జన్మస్వాతంత్ర్యమును నిలవబెట్టుకొనునపుడుగాని, వారికారము సురక్షితముగాదు. వారి స్వతస్సిద్ధమగు హక్కును గుర్తించినటుల ఆంగ్ల దేశము వెల్లడిజేసినగాని, ప్రజలలో సంతృప్తి జనింపదు. సంతృప్తి ప్రబలితగాని, ఆంగ్ల హిందూ దేశములకు దృఢసఖ్యము గురురదు. స్వరాజ్యసంపాదన మందుచే, సామాజ్య క్రేమమున కత్యంతావశ్యకము. ఈ సంగతిని రాజప్రతినిధి గ్రహించెనా? బ్రిటిషు మంత్రీవర్గము గ్రహించెనా? గ్రహించినయడల తడవేల జేయవలయును? స్వయం సిద్ధయసూత్రమును శ్వేతజాతులు అంగీకరించిన అంగీకరింపవలయును. లేకున్న తిరస్కరింపవలయును. అంతియగాని, అటునిటు గాకుండ సంచరించుటకు వీలుండదు. స్వయంసిద్ధయ సూత్రమును వారు మనస్ఫూర్తిగ సంగీకరించితదనుగుణముగ నాచరించుచో, ప్రపంచమున శాంతి సుఖమగును. ఆ సంగతిని గ్రహించక పైపై మెరుంగుల నెన్నిటిగావించినను, ప్రయోజనముండదు. చాలక వర్గము వారెటుల సంచరించినను, ప్రజలు తాము గ్రహించిన నిజప్రతిక్రియను విడిచి ఎండమావుల వెంటబడుగడనను. స్వరాజ్యశయము నెఱవేరుట సులభభాగ్యము. కాంగ్రెసుసంఘము, స్వరాజ్యశయమును స్ఫుటపరచినది. సాధనమార్గమును నిర్ణయించినది. అట్లే, గమ్యస్థానమును మునుపక సత్వర కార్యసిద్ధి లుగునట్లు, ప్రజలు నిరంతర కృషి సూపుట భావ్యము ప్రజల దృఢ సంకల్పము. ను విభావములు కేరళిని మున్నెము.

యించినది. అట్లే, గమ్యస్థానమును మునుపక సత్వర కార్యసిద్ధి లుగునట్లు, ప్రజలు నిరంతర కృషి సూపుట భావ్యము ప్రజల దృఢ సంకల్పము. ను విభావములు కేరళిని మున్నెము.

ఇండియా ప్రభుత్వసాధనము

మ్యునిషన్ బోర్డు కేసు సాదర్భమున ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రవహించిన విధము జూచిన ఎవరికయినను చాలింకకమానవు. ఇండియా ప్రభుత్వసాధన మిప్పుడు మరల బయల్పడినది. యుద్ధముయమునందు ప్రభుత్వమునకు తీగెను సప్లయజేయుటలో మోసము జేసినందులకు కర్నానీ, బెనర్జీ, వెయిట్, స్ట్రెంగరు గార్ల పై నొక కేసు కలతా ప్రెసిడెంట్ మీజిస్ట్రేట్లుకొరగా తీసుకొనిరాబడెను. ఈ కేసులో ముద్దయుని దోషులని ఋజువుచేయుటకు తగిన యాధారములు గలవని, ప్రభుత్వ న్యాయవాదులు సలహాల నిచ్చిరి. చాలకాలమునుండి ఈ కేసు నిలువజొన్నది. ఏకారణముచేతనో భానును హాలెండు గారు ఈ కేసును ఉపసంహరించుకొనుమని వర్తమాన ముఖి: వీని రాజప్రతినిధిగారిలో సేవగతిని అసలే జెప్పియుండ లేదని, ప్రభుత్వ కార్యదర్శి పార్లమెంటుసభలో జెప్పెను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు నిన్నటిదినము ప్రవహించిన ఉత్తరముబట్టి జూచిన రాజప్రతినిధి సలహాను ర్థ భానును హాలెండు గారు గ్రహించి యుండలేదని నిష్పన్నమగుచున్నది. రాజప్రతినిధి మాత్రము హాలెండు గారి పొరబాటును సర్దుబాటుజేసెను. హాలెండు గారికి కనియధిక మయ్యెనట, తిరిగి లేకుండుట వారిపొరబాటుకొక కారణముగ నూచింపబడెను. రాజప్రతినిధిగారి తీవ్ర సమాధానముగడిరి. హాలెండు గారి పుకొల్పిన సందర్భము లెవ్వియో, ప్రభుత్వ ప్రకటనము సంగతలవు. ముద్దయుల శిక్షలను, ప్రజలలో మొక కడుమువాకి చెరువులగునటు జ్యూరీ ముఖిచాయము ప్రతికూలముగనుండి ముద్దయుని విడుదల యగునులేల, ప్రభుత్వమున కవమానము గలుగునట. కర్నానీగారు ప్రభుత్వము వారిపై మూడు లక్షల మొత్తమునకు చెచ్చిన సివిలు దావాలను ఉపసంహరించుకొనునట్లు హాలెండు గారు జేతు గల్గిరి. మరియొక ముద్దయునుగు బిల్లింగు హార్స్టు అనువారు, ఈ కేసున కేసుయు ఆధారములేదనియు, విచారించిన నిజము వెల్లడే దెలియగలదనియు, రాజప్రతినిధికి తీవ్రసంపెను ప్రభుత్వము వారిపై సప్లయ సాహాయమునకు దావాజేసుచుచో, క్రిమినల్ కేసు తొలగింపబడునని బిల్లింగు హార్స్టుకు దెలిపక, న్యాయము విలయించెదరాయని ప్రభుత్వమువారిని ఆతడు తంతిములమున బ్రశ్నించెను. ఇట్టి మనభ్యంతిచూపి, న్యాయాధిపతుల మంతక జేయనక్కరలేదు కాని, ఇండియా ప్రభుత్వముగ మేరీయనున్నదో దెలిసికొను యావశ్యకము. మాంటా గూగారి: కరి దెలిపినట్లు, నిప్పటికిని దాను, లోహమును మై చలనరహితముగ నున్నట్లు విడిచివేసుకు మున్నది సంస్కరణములయూలమున కేంద్రప్రభుత్వ విధానమునందు మార్పు ఏమియు గలుగలేదు. ఇక్కాలమున కిది అసలే బనికెరాదని ఋజువగుటలేదా?

లాయడుజార్జిగారు : తుర్కీ సమస్య

లాయడుజార్జిగారు, తుర్కీ విషయమై యుద్ధారంభమున జేసిన వాగ్దానములకు భంగపరచి, మహమ్మదీయ ప్రపంచమునకు కలవరము గల్గించిరి. పిమ్మట జరిగిన లండను సమావేశమునందు, సెనరను సంధిని తృప్తికరముగ ముగింపకపోయిరి. పిమ్మట, గ్రీసు దేశము తుర్కీపై అవస్థాపనము

ప్రారంభింపగ, దాని నాటంకపరుపక బోయిరి. రెండు దేశములకును మందుసామగ్రిని వర్తకులు యథేచ్ఛగ సప్లయజేయుటకు అంగీకార మొసగిరి. ఈతరున గ్రీసునకు ప్రోత్సాహ మొసగుటయేగాక, యుద్ధములో దొరికిన లాభములను జయించిన దేశము వారు పోగొట్టుకొనుట ధర్మము కాదని సుప్రీంకోర్టులు సమావేశమునందు వలికి, మొదటికే మోసముదెచ్చిరి. తిరిగి కామన్వెనభలో మాటలాడుచు, గ్రీసుపై సఖిమానమును, తుర్కీయెడల నిరసనభావమును గనుపరచిరి. ఇట్టి అన్యక్త ప్రసంగములవలన, ప్రాచ్య ఖండమునందు ఎట్టిష్టమువాటిల్లునో గ్రహించక, లాయడుజార్జిగారు మహమ్మదీయాభిప్రాయమును చులకనజేయుట, ఏమాత్రము పాడిగాదు. మహమ్మదీయులనిశ్చయము ఇందుమూలమున మరింత దృఢమగును. గ్రీసుకు తుర్కీని పోరాడనిచ్చి ఫలితము జూడవచ్చునని లాయడుజార్జిగారు తలంచుచున్నారు. పోరాటము ముగిసినపిమ్మట, జయించినవారు తమ ఇచ్చవచ్చినట్లుల చరింప మొదలిడుచో, లాయడుజార్జిగారు రేమిజేసెదరు? వారిని దారికి దీసికొనివచ్చుటకు మరియొక యుద్ధమునకు పాల్పడెదరా? సమాధానతరుణ మే తెంచినపుడు సెనరను సంధిని పునర్విమర్శింపవలసివచ్చునని లాయడుజార్జిగారు దెలిపిరి. ఆతరుణ మెప్పుడు వచ్చునో? సెనరను సంధిని పునర్విమర్శించునపుడు మహమ్మదీయాభిప్రాయము అనుసరింపబడునా, లేక ఉన్న గోడుగూడ బోవునా? మద్రాసు మెయిలు పత్రిక సయితము, లాయడుజార్జిగారివంత ప్రసంగమును తీవ్రముగ ఖండించినది. హిందూ దేశమునకు స్వరాజ్యము సిద్ధించినగాని, కిలాఫాత్ సమస్య సంతృప్తికరముగ పరిష్కారము గాంచదని, గాంధీనుహత్తుడు వివరించియుండెను. మహమ్మదీయులును హిందువులును గలసి, సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధికి కృషి సలిపి, చరితార్థ లయ్యెదరుగాక!

మ్యునిషన్లు సంఘములు

ప్రభుత్వమువారిచేగాని, జిల్లా విద్యాసంఘము వారిచేగాని, ప్రభుత్వమువారినుండి అధికారము పొందిన మరి యెయితర అధికారులచేగాని రికన్వేజు చేయబడని విద్యాప్రతిష్ఠాపనను మ్యునిషన్లు సంఘద్రవ్యమునుండి పోషింపగూడదనియు, దానికి సహాయము జేయకూడదనియు, మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకపు ఉత్తరువును ప్రచురించిరి. జాతీయవిద్యాప్రతిష్ఠాపనలకు మ్యునిషన్లు సంఘములు సహాయము జేయకుండుట కీయత్తరువు ప్రచురింపబడె ననుట విదితము. విదేశీవస్త్రబహిష్కారమువిషయమై గూడ మద్రాసు ప్రభుత్వము వారు కఠినమగును తరువును ప్రకటించియుండిరి. సహాయనిరాకరణోద్యమము, కేవలము వినాశకరమగు నుద్యమమని అధికారు లిదివరకు సూచించుచుండిరి. ఆయభిప్రాయము నిలువనేరదని, జేటపడినది. స్వదేశీవస్త్రనిర్మాణము, జాతీయవిద్యాప్రతిష్ఠాపనము మొదలగువిషయములగూర్చి, దేశమధిక శ్రద్ధవహించుచు స్వరాజ్యార్హతను వెల్లబుచ్చుచున్నది. మద్యపానపేదమువట్ల విశేషోత్సాహము జూపి, దేశము ఆంతరంగికపారిశుధ్యము గనుపటచుచున్నది. మ్యునిషన్లు సంఘములు ప్రజాశయములపట్ల యభిమానము గనుబటచుచు, ప్రజాప్రతిష్ఠాపనలకు ధనసహాయము జేయ నుద్యమించుచున్నవి. దేశభావలను శారవించి కార్యకమమును వానియందే సమవుచున్నవి. ఇట్టిస్థితిలో, ప్రభుత్వమునకు సంబంధించిన విద్యాప్రతిష్ఠాపనలకుదప్పు తదితరప్రతిష్ఠాపనలకు సహాయము జేయగూడదని ప్రభుత్వము

రామమోహనాచార్య:— ఈ సభ వారు 21 వ తేదీ
రాని సాయంత్రం 5 గంటలకు సౌందర్యమహాలలో “నా
ధర్మ” నాటికమును తమిళమున ప్రదర్శించెదరు.

ఆనందోద్యమము

విద్యార్థుల అవినాశము

నుహాత్ముడు వారిని మందలించుట

1919 లో డిబ్రూగఢ్ లోని శేష ఆజ్ఞాతరస్త్రియ ప్రకటించితిని అట్లు ప్రకటించుట గొప్పపాపముగా నే నా ముద్రించి నేను గొప్పతనము చేసితిని వెంటనే వెల్లడించితిని. దానివలన కలుగు ఫలితమునుగూర్చి నేను బాగుగా యోచించలేదని నడియాడుట నేను గ్రహించిన వెంటనే నానలన జరిగిన పాపములు అంతయుతగాదు మంచుకొండయంత వెల్లడియని స్పష్టముగా తెలిపితిని. అంతటితోకాక యేమియును లేదు. ఇప్పుడు కొన్ని వాస్తవములనుండి స్పష్టమైన గూర్చిన దీక్ష హెచ్చుగానున్నది. ఈ సందర్భమున నే నింకొక విషయమున తప్పు వొప్పుకొనవలసియున్నది. ఈ తొమ్మిది నెలల అనుభవము ను జట్టియు ప్రభుత్వవిద్యాలయములను బహిష్కరించుట చేయదగిన కార్యమేయని స్పష్టమైనదిగాని, చదువుమాననవారేమి చేయవలెనో అప్పుడే నేను నిర్ధారణగా చెప్పకపోవుటకు నానుకోదార్జ్యమే కారణము. నే నింకొకపనిని నిర్ధారణగా చెప్పిన విద్యార్థులకు నష్టకరము కలుగదేమో అను మనోదర్శనము నాకప్పుడు కలిగినది. నేను మాచించినపుడు వారు దాని ననుసరించునట్లు చేయగలరేక నాకు కల వను ఆత్మవిశ్వాసము నాకప్పుడు లేకపోయినది. కాబట్టి చదువుమాననవారు వీధులవెంట తిరుగుదురు. ఏదోయొకవిద్య శక్తినిపనించును. స్వరాజ్యమేర్పడు వరకును వారు రాట్టముల నుపయోగించి నూలువడుతుట శ్రేష్ఠతమనని నేను నిర్ధారణలేకుండ చెప్పితిని. అది చాల పొరబాటు. ఏదోయొకటి నిర్ధారణగా చెప్పక నెండుమాడు పనులను నూచించుట చాల పొరబాటుని నాగవూరు కాంగ్రెసు సభలో తీర్మాన మాహింపబడిన పిమ్మట నేను గ్రహించితిని. గాని ఆ పొరబాటువలన జరుగవలసిన నష్టమేమో అదివరకే జరిగినది. ఆ నష్టము నెవ్వరినూ నెలలో ప్రారంభమైనది. నేను మరల జనవరినెలలో తప్పును దిద్దకొన ప్రారంభించితిని. గాని దిద్దువా లేవ్వదు ను అటువల మారిపనియగును గాని సక్రమ కార్యము కాబాలదు. ఆకారణమున జాతీయ పాఠశాలలలో వెక్కిరింపియుండు రాట్టములపై నూలు వడుతుపని ఏదో ఆఖరు రకముగాను సోమరిపోతుల పనిగాను భావింపబడుట తటస్థించినది. ప్రభుత్వపాఠశాలలను వదలిన వారు ముఖ్యముగా రాట్టములతో నూలు వడుతుటను ఆనూలుతో చేతిమగ్గుములపై బట్టలను నేయుటను అభ్యసించవలెనని నేను చెప్పియుండినవో యంత హెచ్చుమంది విద్యార్థులు ప్రభుత్వ పాఠశాలలను వదలి యుండరు. కొద్దిమంది మాత్రమే వదలి యుండురు. వీరంతరును చేయు పనికంటె కొద్దిమంది యొననను వారు హెచ్చుపనిని చేసియుండురు. ఏలయన యిప్పుడు వేలకొలది విద్యార్థులు ప్రభుత్వపాఠశాలలను వదలి గాని వారికి స్వదేశీ ప్రత్యమును గూర్చి చేతిరాట్టములతో నూలును వడుతుటను గూర్చియు సమృద్ధి మేనియునులేదు. పాఠశాలలను కళాశాలలను వదలి తాము చేయదగిన దేశసేవను వారు నిర్ధారణ చేసికొన లేదని మహాత్ముడు యంగు యిండియాప్రతికలో ప్రకటించెను.

* * * *

ప్రభుత్వ పాఠశాలలను వదలిన మహాద్రవ్యము

మున్నది ఆరవ సమావేశము
అమామదాబాదు సన్మానసంఘము ప్రకటనము
నూతన సంవిధానము ననుసరించి కాంగ్రెసు సమావేశము విషయములను చర్చించి నిర్ధారణచేయునట్టిగాని కేవలము గంభీరోపన్యాసములను వినుటకు చేరు జనమండలి కాదు గాన సన్మాన సంఘ సభ్యుల సంఖ్యను ప్రేక్షకుల సంఖ్యను తగ్గించుటకు సన్మానసంఘమువారు నిశ్చయించిరి. నూతన సంవిధానము ననుసరించి ప్రతినిధులసంఖ్య 6000 కు మించగూడదు. సన్మాన సంఘ సభ్యులసంఖ్య 3000 నిర్ధారణ చేయబడెనుగాన ప్రేక్షకులను 3000 కంటె రానియవలెలేదు. గాని యీసంవత్సరము ప్రేక్షకులు హెచ్చుమంది రాగలరనియు వారి కారాధంగమును కలిగింపగూడదనియు సంఘమువారు తేరుగుదురు గాన వారి కొర కొక ప్రత్యేకశాల నేర్పరచెదరు. ఆశాలయందు దేశీయనాయకులందరు మనస్ఫూర్తిమనః స్థైర్యాలు చేయబడును. ఆయంపన్యాసములను వినుటకు స్వల్పముగా టిక్కెటు లేటు ఏర్పరపబడును. అదిగాక సుకన్యమిత్రసేవీపరిషత్తుకలెస్థలములందు బహి

రంగ మహాసభలు జరుపబడును. ఈరీతిగా ప్రేక్షకుల సంఖ్య 8000 కంటె హెచ్చుగా నుండగూడదని నియమించుటచే కొందరి కప్పుడే అభిప్రాయభేదము కలిగినట్లు తెలియుచున్నది. ఈ ఏర్పాటులవలన నట్టివారందరను సంతృప్తులు కాగలరని నమ్మెదము. ప్రేక్షకుల తరగతులను తట్టును యింకను నిర్ధారణ కాలేదు. గాన ప్రేక్షకులుగా రాగోరువారు వ్రాసినవో వారి పేరులు నమోదు చేయబడును. పిమ్మట టిక్కెటులు ఆమరన శ్రకారము విక్రయింపబడును. అప్పు డిష్టములేని వారు రాక పోయినను బాధలేదు. యిష్టమున్న వారే టిక్కెటులను కొనవచ్చునని ప్రకటించబడెను.

నాగవూరు న్యాయవాదులు.

నాగవూరు న్యాయవాదులు ఆనందోద్యమము ను లంబించి న్యాయస్థానములను బహిష్కరించి నందులకు వారికి నోటీసులు పంపబడెను. ఆ నోటీసులకు న్యాయవాదులు స్టేటుమెంటుల నియ్యకలెనని వ్రాసిరి. 19 వ తేదీని జిల్లాజడ్జికోర్టులో న్యాయవాదులందరును స్టేటుమెంటులనిచ్చిరి. కాంగ్రెసుతీర్మానము ననుసరించి తాము వృత్తిని మానితిమని చాలనుందిచెప్పిరి. మిరలేమానిలింగ్ అకుగుటకు ప్రభుత్వము వారి కేమి అధికారమున్నదని వి. వి. కెల్కరుగారు మున్నగు వారు వాదించిరి. ఆనందోద్యమమున చేరుట న్యాయవాదులొనరించిన ప్రమాణమునకు వ్యతిరేకము కాదా అను ప్రశ్నను గూర్చి నేను నా దైవమునకును నాగురువు మహాత్ముడుకును చూపబడిన భక్తిప్రమాణమునకంటె అధికమైనది మరి ఏప్రమాణమునకాదు. ఆదైవభక్తి కంతరాయకనుకు నిత్యప్రమాణము లన్నియు తొలగవలసినదే అని మహాత్ముడు సమీ యుల్లాఖానుగారును కాలము మారినదిగాని న్యాయవాదులు ప్రమాణములు చేయవలె ననిన ప్రమాణవాక్యములు కాలానుగుణ్యముగ మారవలెను; లేనివో అత్యగౌరవముగలవా రెవ్వరును నట్టిప్రమాణమును చెయ్యని యును నాంధ్రులారావు వైద్యగారు నుడిచిరి. తక్కిన న్యాయవాదులందరును గూడ ప్రమాణమునివయమున జడ్జి అభిప్రాయము సరికాదనిరి గాని ఏమియు వాదించలేదు.

డాక్టరు కేశవ బలరాంగారి కేసు

నాగవూరులో నీ డాక్టరుగారు బామిన ఇయ్యనంగీకరింపవలసిన నొక సంవత్సరము కఠినశిక్ష విధింపబడెను. ప్రజలు డాక్టరుగారిని పుష్పమాలికలచే నింపిరి. డాక్టరు గారు మనసు కరగిపోవునట్లుపర్యవించిరి. పిమ్మట వారిని నెంట్రిలు జంబులుకు తీసికొని వెళ్లిరి.

కాకినాడ శుద్ధ స్వదేశీసంత

పరదేశీవస్తుబహిష్కారోద్యమమును కొనసాగునట్లు మహాప్రయత్నములను చేసి ఆంధ్రదేశము తనకీర్తిని పోగొట్టుకొనకుండ మాడవలయును. కాకినాడ నగరమును శుద్ధస్వదేశీసంత ప్రారంభించబడినది. శుద్ధ స్వదేశీ ఆంగ్ల 30 పెద్దమందిరములందు జెట్టబడినవి. విదేశీపుష్పముల వలె పేముతో నల్లబడినటు వంటియు, ముడుచుటకు వీలైనట్టి గొడుగులును, బోపిలు, గుండీలు, కొయ్యకొంగరములును గలవు. మేడవైనవిధకరముల నూలు ప్రదర్శింపడినది. 10 వ నెంబరునుండి 180 వ నెంబరువరకు చేతితోపడకబడిన నూలుగలదు. బహుమతులను బడయుటకు వేరేనూలుప్రత్యేకముగ చేయబడినది. ఇదిబహుసాంపుగానున్నది. నారీరత్నములు వడికిన నూలు 40 వ నెంబరునుండి 80 వ నెంబరు వరకు కాన్నది. పొందూరునందు రాట్టములు చేయబడినవి. పితాపురమునందు ఒక బేకరుడు రెండుచక్రములుగల రాట్టము తయారు చేయబడినది. ఇంతకంటె పెద్దది మరియొకటి మెషీనుకదురుపంటి కదురును కలిగియు న్నుది. కదు శుభ్ర ఇచ్చట నేచేయబడుచున్నది. ఎరెక్టిక్ ఓనకగ్రెలు, 8 మరలతాళములు, ప్రతిపెట్టెకు సరిపోవుతాళములు, ఇచ్చటప్రదర్శనముందు గలవు. దూదిలోనుండి సులభమార్గమున విత్తనము తీసివేయుట, ఏకులు చేయుట, 5 వ నెంబరునూలును వడుతుట పితాపురమువారు వ్యులగు కానన మల్లికార్జునస్వామిగారు చూపిరి. ప్రదర్శనమును చూడవచ్చుచున్న ప్రేక్షకుల సేకవేలమంది కద్దరవత్తూరణముచేసి వచ్చుచున్నారు. అంతయు అత్యద్భుతముగ జరుగుచున్నది అని ఓ. శత్యనారాయణగారు మాకు లేఖించిరను బంపుచున్నారు.

పల్నాడు రాజ్యంగనభ

రెండవ సమావేశము

కారెంపూడిలో 15, 16, 17 తేదీలను బారిష్టరు గుప్తగారి అధ్యక్షతకైండ్ నీసభ జరిగినది. చాల నెలలనుండి పల్నాడు ప్రజలు అడవులకొరకు యువద్యోగుల యొత్తిడికి పాలై ఎన్ని అర్థి

లు పెట్టుకొనినను లాభము కలుగక పోవుటచే ఆయువద్యోగులను సాంఘికముగా బహిష్కరించుట పూనిరి. బారిష్టరు పున్నవ ట్లెక్కినారాయణ, వకీలు మాడభూషి నరసింహాచార్యులుగార్లను పల్నాడులో పనిచేయుచున్న మరిముగ్గురు మహాత్ములీయులను పట్టుకొనుట చే అడవులకొరకు యువద్యోగులను చర్యలను గూర్చి ఆగ్రహము మరింత ప్రబలమైనది. పశువుల మేతకు జూలెనెల 1 వ తేదీనుండి పన్ను వేసిరి. కాని ఆపన్ను నివార్యమందనే పశువులను మేపుటకు ప్రజలు సంసిద్ధులైరి. అనగా వారు ఆజ్ఞాతరస్త్రియమునకు గడంగిరి; గాని జూలె ఆగష్టు నెలలలో ఆపన్నును వసూలు చెయ్యలేదు. ఇట్టి సమయమున రాజ్యాంగసభ జరుగకుండ చేయుటకు ప్రభుత్వోద్యోగులు చాలా ప్రయత్నములు చేసిరి గాని అన్నిగ్రామముల నుండియు వేలకొలది ప్రజలు సభకువచ్చిరి. పన్ను చెల్లించ కుండు విషయమున నాయకుల సలహాను వినినగోరిరి. మొదట దేశీయ కుళాసభా స్థాయి సంఘ కార్య నిర్వాహకవర్గమువారి అనుమతిని బడయకుండ మండలకాంగ్రెసుసంఘము వారు ఆజ్ఞాతరస్త్రియము ననుమతించుట కధికారము లేదని అధ్యక్షుడు ప్రారంభోపన్యాసమున స్పష్టపరచెను. దేశభక్త కొందా వేంకటప్పయ్యగారు 18-వ తేదీ ఉదయమునకువచ్చిరి. పల్నాడులోని స్థల్లాలగు సేవాశ్రమాలతో నాలొందించిరి. ఆయా గ్రామములవారి ప్రత్యేక సమావేశమును జరిపిరి. ఒకసంవత్సరమువరకును పశువులమేతకు పన్నును చెల్లించవలెను. దాష్టన్యము లేకుండ సంఘ బహిష్కరణము నివృత్తివలెనే సాగించవలెను. ఇప్పుడు ఆజ్ఞాతరస్త్రియమును పూనినవో ఏవైన అల్లరులు జరుగకమానవి మహాసభలో దేశభక్తుడు నుడిచెను. మండల కాంగ్రెసు సంఘమువారు గూడ నిట్లే నిర్ధారణ చేసిరిని చెప్పెను. పల్నాడులో ఆజ్ఞాతరస్త్రియము నలంబించుటకు కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘమువారి అనుమతిని బడయుట కొకసభ్యు డొకతీర్మానము నుపసాదించెను. గాని మరల దానిని రద్దుపరచుకొనెను. దేశభక్తుని మహాసభ న్యాయమున సభ్యులు కాంతచిత్తులై యాలకించి వారి సదుపదేశము నంగీకరించిరి. చెరసాలకు పంపబడిన నాయకులనుగూర్చియు మద్దపానవిరసమును గూర్చియు కొన్ని తీర్మానములు చేయబడెను. డెల్లంకొండ రాధానరాధా అధ్యక్షత క్రింద గ్రంథాలయసభ జరిగినది.

పల్నాడులో గ్రంథాలయములను హెచ్చుగా నెలకొల్పుటకు తీర్మానింపబడెను. మరల వచ్చునపుడు దేశభక్తుడు గుత్తికొండలోను గుడ్లపల్లిలోను పశువులమేతపన్నును గూర్చి యుపన్యాసించెను. అచట చాలమందిప్రజలు చేరియుండిరి. వారాయన యుపదేశమున కంగీకరించిరి. చెరి ఎనిమిది నెలలు శిక్ష నేయబడిన మహాత్ములీయులు ముగ్గురిని గురజాల చెరసాలనుండి బళ్ళారికి తీసికొని వెళ్లునుండిరి. వారు దారిలో కారెంపూడి సభకు వచ్చిరి. సభ్యులు వారి కత్యధికసద్భావముతో స్వాగత మొసగిరి. 18 వ తేదీని వారిని ముగ్గురిని దేశభక్తుడు దారిలో కలుసుకొని ఆశీర్వదించెను. వారుముగ్గురు సభికోత్సాహముతో దేశహితార్థము శిక్ష సమర్పించుటకు సంసిద్ధులు గానున్నారు. 19 వ తేదీని దేశభక్తుడు సర్సారావుపేట న్యాయవాదులతో ముచ్చటించెను. ఫలితము ప్రోత్సాహకరముగానున్నది. ఆచటి స్వరాజ్యన్యాయస్థానము బాగుగా పనిచేయుచున్నది. ఆనాడు సాయంకాలము సర్సారావుపేటలో దేశభక్తుడును చీనురుర్తి బసవయ్యగారు సుపర్యవించిరి. వినుకొండలో 19 వ తేదీని కల్లుపాటలు జరిగినవి. ఎవ్వరును సాదలేదు. అచటికి అసంతోచారి రాఘవరావుగార్లను మరికొందరును వెళ్లిరి. 13 వ తేదీని అచట నొకమహాత్ముడియుని పట్టుకొని సర్సారావుపేటకు పంపిరి. 29 వ తేదీకి వాయిదా వేసి ముద్దాయిని వదలివేసిరి. వెంగళలు సెవ్యూరీటీమీడనే వదలిరి.

నూజిపేడు కేసు

పోలీసువారిని కొట్టిపట్టు నిరాధారముగా తేబడిన కేసులో ముద్దాయిలగువారిని 20 వ తేదీని అనగా నేడు, డిజిరే గింపుతో కొర్టుకు తీసుకొనివెళ్లిరి. విచారణ జరిగినది. తీర్పు చెప్పిరి. నారాయణ నాగభూషణంగార్లకు చెరి 6 నెలలును, నీలారలం కొటయ్య, రంగనాథం, గోవిందరాజులు, నరసింహాచారి, వెంకయ్య, మొహద్దీనుబేగు, సరవయ్యగార్లకు చెరి 4 నెలలును రామబోయ్యగారికి 3 నెలలును కఠినశిక్ష నిడవంపబడెను. ముద్దాయిలు చిన్నపయసువా రయ్యు సభికోత్సాహమును కలిగియున్నారు. అందరికి సమానుముగా శిక్ష్యవేయలేదని మాత్రమే వారు చింతించిరి. చాలకాంతిగా నున్నది. ప్రజలధికోత్సాహముతో నున్నారు. పట్టాభిరామయ్య, గోపాలకృష్ణయ్య, వేంకటప్పయ్యగార్లు త్వరలో వచ్చెదరని తెలియుచున్నది.

దుర్గతినామ సం||రం శ్రావణ బ||౨, శనివారము

అరుణోదయము

[పేలాలు లక్ష్మయ్య గారు]

కారుమబ్బుల దాగిన కమలహితుడు
కాలగతిబట్టి బయలుపై కదలి వెడల
పక్షిబాలలు గీతముల్ పాడదొడంగ
సృష్టిమేల్కొంది పసులకై చెలగుచుండ
గ్రుడ్డిదృష్టికి చీకటి గోడలుండ
అంధుఁ డెటుగాంచ గల్గు నీ యరుణదీప్తి?

* * * * *
చివ్వుచీకటియెల్లను జెడరిపార
గ్రుడ్లగూలులు భయమున గూండ్లు సేక
దొంగ గుంపులు పేవేగ తొలగిపోవ
బాటసారులు పయనమై పరుగులిడగ
దృష్టిగలవారికెల్లను దెల్లవార
అంధుఁ డెటుగాంచ గల్గు నీ యరుణదీప్తి?

* * * * *
భరతపక్షియు నభయన బాడుచుండ
పీవనలరీతి కొమ్మలు వివరుచుండ
బాలభానుండు ప్రితిలో బాటఁజూప
భయరయంబున బాకెడు పథికజనుల
తెట్టికల్లు మిరంచు తెక్కిరించు
అంధుఁ డెటుగాంచగల్గు నీ యరుణకాంతి?

* * * * *
కాలయాపన మాయగా కదలి చాలు
సత్యరాజ్యంబుఁ జేర్చుకొనగ రమ్మ
నావికా! నిన్ను మేమెల్ల నమ్మినాము
అనుచుఁ బథికులు దరిఁజేర నార్చిఁజెంద
గ్రుడ్డిదృష్టికిఁ దిమిరందె గోచరింప
అంధుఁ డెటుగాంచగల్గు నీ యరుణకాంతి?

* * * * *
అంతరాయంబు లెక్కిని చెంత నుండ
దరినిజేరక గమకించు పైర్చు మేమి
రండు దరిఁజేర్చు మిమ్ముల రయముగాను
అనుచు నావికుఁ డెల్ల రానందమొంద
ఓడ నడపఁగ నయ్యది యొడ్డుఁజేర
దిట్టవుగా మాటలాడియు దిట్ట లేని
అంధుఁ డెటుగాంచగల్గు నీ యరుణకాంతి?

* * * * *
సంద్రమా! నీవు మమ్ములక బంపలేవు
కాలమా! సాధ్యమా మమ్ముల గలఁజేరెట్టి?
భౌతికపితావమా! మాకు భయము లేదు
అంచుమార్గము లెంతయు నభయమంద
నయ్యయో యెంతచేటాయె నంచు నేడ్వ
అంధుఁ డెటుగాంచగల్గు నీ యరుణకాంతి?

స్వారాజ్యసందగీతములు

తేనులగడ్డ సీతారామస్వామిగారు

- ౧. కలగంటి, కలగంటిని-భారతమాత
భువనతెండుట గంటిని
కలకలనవ్వుచు - కన్న బిడ్డలఁ గూడి
యున్నతీరును గంటిని-కలగంటి కలగంటిని.
- ౨. రథమును గనుగొంటిని - నిరాకరణ
పథము కన్నుల గంటిని
సదయహృదయంబుగాంచి - సాధ్యమును బూని
జనుచుండఁ గనుగొంటిని-కలగంటి కలగంటిని.

- 3. తిలకుని గనుగొంటిని - స్వర్గమునుండి
దీవింతుటను గంటిని
ద్యేమబుద్ధిని మాని - జేశాభిమానులై
దిరుగుచుటను వింటిని-కలగంటి కలగంటిని.
- ౪. దేవేంద్రుఁ గనుగొంటిని - విశావతమువై
జేజిల్లుట గంటిని
కాంతభానుతోడ - స్వారాజ్యరథమునకు
స్వారాజ్యమేగంటిని-కలగంటి కలగంటిని.
- ౫. అతిశయింపుట గంటిని - కర్పూరపు
హారతిచ్చుట గంటిని
పసిడివీటియఁ బూని - భరతగీతములను
బాడుచుండుట వింటిని-కలగంటి కలగంటిని.
- ౬. జనులను గనుగొంటిని - రథము నంటి
చనుచుండఁ గనుగొంటిని
స్వారాజ్యమే మాకు సాధానాంతర మని
సాటించుటను వింటిని-కలగంటి కలగంటిని.
- ౭. దేశభక్తుని గంటిని - రథతత్త్వమును
జెలియఁ జెప్పుట వంటిని
స్వేచ్ఛచ్చత్తినిదేశ - సేవకేయుచుని
చెప్పుచుండుట వింటిని-కలగంటి కలగంటిని.

చె త వ ని

గీ. ఉత్సవజనావళులు వననాథమువలె
గానము లాడువచ్చుకోకలను గల్పె
చైత్రముకువునఁ గడసందేచాయలందుఁ
గలికిజొంపంపుటరంగుల కడలనుండి
పరభృతము లార్చిగీతకల్ పాడుచుండె.
భావకలుషితప్రాణకాంతావిహార
నాంబువులగతి చారునీహరమాక్తి
కములు పడుచుండఁ గుసుమపుష్పములపయని.
కాంతిసంధము లానని భువనములు
తీరుగుబురుల పాటక త్రియలుగాన
మంగలముల మూర్ఖులొయె శ్యామాకరాంగి
క్రాలుదట్టంపుచాయల పూలపీఠ
యొందు వికసించి తీహారుమండె నొక్క
శ్యామలత చిత్రవిభిధమలాప్తి మెఱసె
గాడుపులు పూవులెరాల నీవలందు.
వలలు ప్రాలంకృతాంబుసాంకురములపయ
వికచముముల రంగవల్లికలు వ్రాసె.
పాతూరి అంజయ్య.

గ్రంథ పరిచయము

బ్రహ్మసూత్రార్థచక్రగిరి ప్రథమసంపుటయు:-
గ్రంథకర్త వెన్నెలకంటి సుందరరామశర్మగారు. ప్రకాశకులు:-
వావిళ్ల వేంకటేశ్వరశాస్త్రిగారు, వావిళ్లవైస్సు, మద్రాసు.
వెల నిర్ధారణ సేయబడలేదు.
బ్రహ్మసూత్రార్థచక్రగిరి యనునది ప్రస్తుతము మన పండి
తులు - కాంకర బ్రహ్మసూత్రభాష్యమనియును, శాకిక మీ
మాంసాభాష్యమనియును, బ్రహ్మసూత్రభాష్యమనియును పలు
తెఱంగుల వ్యవహరించు - వ్యాసవిరచిత బ్రహ్మసూత్రము
లనుచి చారించు కాంకరభాష్యమునకుఁ దెలుగుకృతి. బ్రహ్మ
సూత్రములను మఱికొందఱు ఉత్తరమీమాంసాశాస్త్ర మని
యును వ్యవహరించుట కలదు. ఈ బ్రహ్మసూత్రములందు
మొత్తముమీద నాలుగుభాష్యములును - నూటతొంబది యధి
కరణములును గలవు. ఒక్కొక్క యధికరణమునందు విషయ
విశయ పూర్వ పక్షోత్తరపక్ష ప్రయోజనపూర్వకముగా

బ్రహ్మపదార్థమును గుఱించిన చర్చ లిందు సేయబడినవి.
ఒక్కొక్క యధికరణమునకును నాల్గేసి పాదముల చొప్పునఁ
బదునాల్గు అధ్యాయము లున్నయవి. ఇందు మొదటి యధ్యాయ
మునకు సమన్వయాధ్యాయ మని పేరు. భిన్నభిన్నములగు
ప్రాచీన వేదాంతమతముల కెల్లను కేవలము బ్రహ్మపదార్థమునంత
సమన్వయ మని నిరూపించుటచేత నీయధ్యాయమునకు సమన్వ
యాధ్యాయ మని పేరు వచ్చినది. ఈ యధ్యాయమునందు ఆకా
శాదిశబ్దములకు వ్యక్తబ్రహ్మలింగములచే నైన సమన్వయము
మొదటిపాదమునందును, రెండవపాదమునందుపాస్వబ్రహ్మవిష
యిక వాక్యములకును మూడవపాదమున నవ్యక్తబ్రహ్మలింగము
లగు వాక్యములకును నాల్గవపాదమునఁ బైని చేసిన సమన్వ
యము దృఢపరచుటకై అవ్యక్తాది శబ్దముల అర్థ విచారణయును
చేయబడినది. ఇంక రెండవ యధ్యాయమునకు అవిరోధాధ్యాయ
మని పేరు. ఈ యధ్యాయమునందు స్వమత విషయమునఁ
బ్రతిపక్షులు చూపిన విరోధముల నన్నిటిని సకారణముగా
చర్చించి-అవిరోధములుగా నిర్ణయించుట ముఖ్యవిషయము. ఈ
సందర్భమునందు సాంఖ్యము మున్నగు వివిధమతములవారి శా
స్త్రసిద్ధాంతములను వాదభోరణులును మున్నగు నవి మిగుల
చక్కనిరీతిలో ఖండనమందనములను గావించియున్న గ్రంథసం
దర్భ మెంతయు జరుగదగియున్నది. తృతీయాధ్యాయమునందు
విద్యాసాధనములు - అనఁగా బ్రహ్మవిద్యాప్రాప్తికి అనువగు
సాధనములు - నిర్ణయింపబడి యుండుటచేత దీనికి సాధనాధ్యాయ
మని పేరు. నాల్గవ యధ్యాయమునందు విద్యాఫలములు- అనఁ
గా బ్రహ్మవిద్యాప్రాప్తిచే గలుగు ఫలములు విపులముగ నిరూ
పింపబడుటచేత దీనికి ఫలాధ్యాయ మని పేరుపెట్టినారు.

వ్యాసమహర్షి ఇట్టిసూత్రములద్వారా అతిగవాన మగు
బ్రహ్మపదార్థమును చర్చించుటచేత ఈగ్రంథమునకు బ్రహ్మ
సూత్రము లను పేరు సార్థకమగుచున్నది. వ్యాసులవారు రచిం
చిన గ్రంథము నూత్రప్రాయమై యుండుటచేత నద్దాని తాత్ప
ర్యము లోకులకు దురవగాహము కాఁగా శంకర రామానుజ
మధ్వవల్లభాచార్యులు తమ తమ భావములకును మతముల
కును అవిరుద్ధముగా బ్రహ్మసూత్రముల యర్థమును భాష్యరూప
మున వ్రాసియున్నారు. ఇందు ప్రస్తుత మీ బ్రహ్మసూత్రార్థ
చక్రగిరి యనునది శంకరాచార్యులవారి యద్వైతభాష్యమునకు
ఆంధ్రీకరణము. ఇప్పుడు మా కార్యాలయమునకు చేరిన ఈ
ప్రథమ సంపుటమునందు ద్వితీయాధ్యాయము పరిణమాప్రకటన
మాత్రమే ప్రకటింపబడియున్నది. త్వరలోనే రెండవసంపుట
రూపమున రక్కిన గ్రంథభాగమునూడ ప్రకటిత మగునని విశ్వ
సింఛెదము.

ఆంధ్రవాఙ్మయమున కింతవఱకును సంపూర్ణస్థితి రాలేదు.
పాశ్చాత్యవాఙ్మయములకు రాజకీయాధికారి విషయములకు
చెందిన గ్రంథపరంపర నటుంచినను సువిరకాలమునుండి భార
తీయులలో ప్రచారపథమున నున్న దర్శన వాఙ్మయముగాని,
తత్త్వవాఙ్మయముగాని ఆంధ్రమున పరివర్తనము నొందకుండుట
నిజమునకు గొప్పలోప మనక తప్పదు. దీనికి మనవారి యలసత్వ
మే ముఖ్యకారణము. న్యాయతైత్తిషికవాక్యకరణాది శాస్త్రముల
యందలి యనేకములకు సుదృఢములను ఆంధ్రవాఙ్మయమున
వెలయింపవలసిన భావము ప్రస్తుతపు మన పండితులైనె గలదు.
ప్రస్తుతము దేశకాలపరిస్థితు లందులకు కొంతవఱకు సుముఖము
లుగ గూడ నున్నవి. ఇట్టిస్థితిలో వేంకటేశ్వరశాస్త్రిగారివంటి
అభిమానులు - ముందంజవైచి పండితుల ప్రోత్సహించి కార్య
మును నిర్వహింపబూనుట మిక్కిలి శుభసూచకముగ నున్నది.

కాని దార్శనికవాఙ్మయమును తెలుంగుసేయుట సుదు
ర్భటమగు కార్యము. ఏకావ్యమునో ఏ పురాణమునో ఏవనలనో
ఏనాటకమునో వ్రాయుట వంటిదిగాను. తొలఁత నేదర్శనమును
ఆంధ్రీకరింప దివ్యుడుగో యద్దానిని ననేక పర్యాయములు మన
నముచేసి వశపఱచుకొనవలయును. పిమ్మట దాని నాంధ్రమున
వెలయించునప్పుడు - అధికారి తారతమ్యమును - గ్రంథగౌరవ
మును - మనమునం దుపలక్ష్యములుగ నుంచుకొని, పతితలకు

నిష్పందించును. పదార్థజ్ఞాన మలనడుస్తే తీతులతో - తత్త్వదుచితములగు పరిభాషావివరణములతో నాంధ్రీకరింపవలసియున్నది. ఇట్లు ప్రయాణమునకును గ్రంథగారమునకును భేదిల్లక సుమారు దృష్టితో వివేచన చేయుచున్నచో నిజమగు నాంధ్రీకరణమునకు నగును. అట్టి ఆంధ్రీకరణములననే తననంతటిఫలము చేకూరును అని ఆశ్చర్యము కాదు.

ప్రస్తుత మిద్రావ్యూహాశ్రావ్యచరిత్ర యను బ్రహ్మసూత్రాంధ్ర వివరణము మైమాదిని పద్ధతులతో చక్కని భాషయందు సులలితముగ వ్రాయబడియున్నది. ఇందులకై ముఖ్యముగా ప్రకాశకులను గ్రంథకర్తలను ప్రశంసించవలసియున్నది. ఈగ్రంథము మొత్తము ఆంధ్రీకరణమార్గమును తెలియొక్క మనోరంజకతను చదువరులకు మూచించుటకై బ్రహ్మసూత్రాంధ్ర చరిత్రకు అందలి కొంతభాగమును ఇందు స్థానీయముగా వ్రాయును నను నరించి యుదాహరించుచున్నాము.

పూర్వపక్షము:—ఇట్లైనను ఆనందమయముడు బ్రహ్మము కానేరదు. మీ రుదాహరించిన యభ్యాసము ఆనందశబ్దమునకే కలదు. కాని ఈ ఆనందమయశబ్దమునకు లేదు. “ఆనందమయ మాత్మాన ముపసంక్రామతి” “ఆనందమయాత్మేన విడుచును” అని యొకానొకచోట యానందమయశబ్దము కూడఁ గన్పట్టినను ఇంతమాత్రమున దానికి బ్రహ్మమే యర్థ మనుటకు వీలు లేదు. మయట్ ప్రత్యయమునకు వికారమే ఆప్రత్యయమునకు “మయ” అనునదియే స్వరూపము; అది, ఏవదమువై ప్రయోగింపబడునో ఆవదముచేఁ బెంపబడు పదార్థముతో చేయబడిన వస్తువుల రహితము తెలియఁజేయును. అన్న పదమువై బ్రహ్మగింపబడిన యాప్రత్యయము, అన్నముచేఁ గల్గింపబడిన యన్నమయతో మును (దేహమును) తెలియఁజేయును. ఇట్టి యర్థమునకే వికారార్థ మని పేరు. వికార మనఁ: వికారపదార్థముమొత్తము పరిణామముచే నేర్పడిన మతీయక పదార్థము. అర్థముగ నంగీకరించి మొట్టమొదటనుండియుఁ జెప్పవచ్చు ప్రతిమొత్తము యానందమయశబ్దమున మాత్రము మతీయక యర్థమును చెప్పి ననుటయే యుక్తము కదా!

అవతారిక:—వై పూర్వపక్షమును అనువాదపూర్వకముగా విడిచియున్నాము—

౧౩. వికారశబ్దా నైతిచేస్తప్రాచుర్యాత్. ౧. ౧. ౧౩.

కాత్యయన (సిద్ధాంతము):—“మయట్ ప్రత్యయమునకు వికారమే యర్థమగుటచే నన్నమయాదివదములకుననే ఆనందమయపదమునకుఁ గూడ “ఆనందవికారుఁ డగునాత్మ” అనియే యర్థము చెప్పవలయును. కావున నానందమయముడు పరమేశ్వరుడు కానేరదు. పరమేశ్వరుడు నిర్వికారుఁ డగుటచే నానందవికారుఁడు కాఁడుకదా?” అనిపడి సరికానేరదు. మయట్ ప్రత్యయమునకు “ప్రాచుర్యము విశేషముగఁ గలిగియుండుట” అనునర్థముకూడ * వ్యావర్తకసిద్ధాంతప్రకారము కలదు. ఇచ్చట నాయర్థము నంగీకరింపవచ్చును. అప్పుడు “బ్రహ్మమునందు ఆనందము మిగుల నధికము” అని యర్థ మేర్పడును. కావున దోషమేమియు కలదుకదా.

“అన్నచ మాదిశబ్దములయందు క్రమముగ వికారార్థమే గ్రహింపబడుచుండు నీ యొక్క యానందమయశబ్దమునందు మాత్రము భిన్నార్థమును గ్రహింపనేటికీ?” అనియొకవేషా? వినుము. ఈ ఆనందమయాత్మ సర్వాంతరుఁ డని ఇదివఱకే నిరూపించియున్నాము. కావున నీయానందమయాత్మ సుపదేశించుటకై శ్రుతి స్థూలానుభవత్యాయము ననుసరించి యన్నమయాదులఁ జెప్పింది. ఇంతమాత్రముకలన కేవలక్రమపాతమును మాత్రమే యలంబించి ముఖ్యాత్మను బెంపు నానందమయశబ్దమునకుఁ గూడ వికారార్థమునే చెప్పవచ్చుటలేదు. “శ్రుతిలింగ వాక్య ప్రకరణ స్థాన సమాఖ్యానాం పారదౌష్ట్య మర్థవిప్రకారాత్” అను జైమినీసూత్రము ననుసరించి ప్రకరణమునకుండు శ్రుతి బలాధికమైనది. కావున వ్యావర్తకసిద్ధియే లోకానుభవమన్నియై ప్రస్తుతోపయోగమై మయట్ ప్రత్యయమునందు తెలియవచ్చుచున్న ప్రాచుర్యాత్మమును విడుచుట న్యాయముకాదు. లోకము నందును “ఈ యజ్ఞము అన్నదానమయము. ఈనధ పండితమయము” అను నిట్టి వ్యవహారముల చేనవేలు కలవు గదా!

పూర్వపక్షము:—ఇట్లు చెప్పినను ఆనందమయము బ్రహ్మము కానేరదు. “ఆనందప్రమమము = ఆనందమే యధికముగాఁ గలది” అని “మఖి నుల్లముగ గలది” అని చెప్పినట్లుగను. పర బ్రహ్మమునకు ముఖ్యసంబంధము కల దనుట యెవ్వనికిని సమ్మతము కాదు కదా!

సిద్ధాంతము:—ఇట్లు కక్ష అలేదు. వాస్తవస్థితిలో శుద్ధ బ్రహ్మమునకు నానందమయతోఁగాని దుఃఖముతోఁగాని సంబంధము యుపాధితోఁగాని సంబంధము లేదు. శుద్ధబ్రహ్మమును బోధించు

ఆచార్యదిక్షాగుడు

ప్రజ్ఞాపాదపృథ్వీలగు పండితులకు భారతఖండము సర్వ కాలములందును జన్మస్థానము అనుటనిక్కము. దైవకటాక్షము వలన తక్కిన యార్థిక విభవములందు ఒకవేళ నెప్పు డైనను ఇతర ఖండములకుభారతఖండము తీసిపోవునేమో చెప్ప లేముగాని విజ్ఞానవిభవములందు మాత్ర మేకాలమునం దైనను తీసిపోవదని దృఢముగాఁ జెప్పవలయు. ఇందులకు ప్రాచీన భారతీయపండిత ప్రకాండలజీవితములే దృఢములగు నాదర్శములు కాగల్గును.

న్యాయశాస్త్రము (తర్కము) నభ్యసించిన నుప విద్యాంసులలో ఆచార్యదిక్షాగుని పేరు నైనను వివరింప యందదు. ఆచార్యదిక్షాగుడు అసాధారణుడగు వైయాయుకుడు. ఈ యన జన్మస్థలము కాంచీమండలము. కాని సతీశచంద్రుని వినుచుకు నీతని యాంధ్రదేశీయునిగా పేర్కొనుచున్నాడు. ఆచార్యదిక్షాగుడు- అభ్యస్తరమస్తద్యమందును- అధికత చేవనేదాం గాని విభవము - నగు పండితోత్తముడు. ఈయన జన్మతః బ్రాహ్మణుడయ్యును దీక్షునుబట్టి - అనగా ప్రవేశించిన మతమునుబట్టి - శాద్ధుడు. సేతువు మొదలుకొని హిమాలయ పర్వతములకు సమస్త పండితమండలిలోను - సర్వదార్శనీకాగ్రగణ్యులలోను - వివాదమున - నీయన నెదిర్చి - పరాజయమునకు నురిగాని పండితుడుగాని-దార్శనీకుడుగాని-ఆకాలమున లేదని ఘంటాపథముగ జెప్పవచ్చును. దిక్షా గాచార్యుడు శాద్ధభర్తమను స్వీకరించి నాగవత్తు దమనానికి శిష్యుడై వాల్మీకిప్రతియను హీనయానమార్గమును అనుసరించినవాడు. ఆచార్యదిక్షాగుడు తొలుకొలత హీనయాన సంప్రదాయముమొత్తము ముఖ్య గ్రంథములగు త్రిపిటకములను చక్కగా నభ్యసించి అట్లువై మహాయానమతోక్తము లగు గ్రంథములను చదువ వారకొనెను. మహాయానమార్గము వారి యధిష్ఠాత్మ దేవత మంజుశ్రీ యనునది ఈయన దిక్షాగుని యమేయ ప్రతిభాబలమునకును- అన్యుల నిగ్రహమునకును - అసాధారణుగు వైయాయుకునకును- అనుపమానగు శాపాసకశ్రద్ధాభక్తులకును- తుదయై దిక్షాగు నకు సాక్షాత్కరించి కాస్తాగ్రములను చేసి పండితుల జయింప వారకొనినపుడు సర్వదా ఆమోఘవిజయములును ఆత్మధిక సన్న్యాసము లభించునట్లు వదులవ్చిన దని యొక ప్రతీతి గలదు. ప్రతీతియని యనుట యే! ఆ సేతుకతాచలము నఖండదిగ్విజయము గాంచి-మహాకవి కాళిదాసాదులకు వైరము - గుండెలదలునట్లు విజయప్రస్థానము సాగించిన ఈయాచార్యుని విజయ గాథలే ఇందులకు ప్రబలాధారములై యుండలేవా?

భారతీయులలోని తక్కిన పండితులవలె నీయన విపత్తుల జయించుటతో మాత్రమే తన జీవితకాలమును గడపక - తాను ఆత్మధికమగు నాయానప్రయాణములతో నాష్టించిన దార్శనక విజ్ఞానభవమును దేశమునందలి జను లెల్లవలె పంచిపెట్టు తెట్టు యాలోచించి- ఆకాలమునందు- విద్యుల నేర్వఁగోరు విద్యార్థి బృందమునకు భూలోకకల్పరథపువోలే నాగ్రయదాతయై-జీవనోన్మేషవయో వన్నె కెక్కుచుండెడి - వాలండా విశ్వవిద్యాలయమునందు తాను నొక యాచార్యుడవని నాకమించి, ఆనతన ఆవిశ్వవిద్యాలయమున నప్రతిమాను లని బిరుదు పెట్టుకొని యన్న సుదుర్జయూది పండితాఖండముల నోడించి తర్క పుంగవాది బిరుదులను నెన్నిటితో పొందుటయేగాక- అసాధారణ శేషుషీకరంధరుడని - నిస్సమమహిముడని-ఆచార్యగౌరవము- ఆధార గురుజను-ప్రశంసించబడినవాడు.

ఆచార్యదిక్షాగుడు సంవరింపని దేశముగాని - వివరింపని కొవిడుడుగాని- అటునని వాద సభగాని- జయభావము తెలకొల్పి తేల్చెముగాని-భారతదేశమునందు లేనేలేదు. కొన్ని యాధారములనుబట్టి ఈయన ప్రాయశః మహారాష్ట్ర దేశపు ప్రాంతములందే చాలనతన తన విజయ యాత్రలను సాగించినాడనుట యతియోక్తిగాదు. ఆకాలమునందు మహారాష్ట్రము మనీషిర్లు ములచేరాజ్యలేడి మహారాష్ట్రమై యుండవచ్చును కావచ్చు.

ఆచార్యదిక్షాగుడు మహారాష్ట్ర దేశమునందలి ఆచార్య స్థానము అను పేరుగల ఆచార్యవాడీయను చోటున చాలకాల టలే వీలు లేదు. కావున నెప్పుటికీ నేదియో యొకయుపాధి యాగ్రయంపబడుచు నే యుండును. ఇచ్చట ఆనందమయోపాధి గ్రహింపబడినది. ఇందు దుఃఖసంస్పర్శము గూడ కొంచెము కలిగిన కలుగనిండు. దానివలన బ్రహ్మమునకు లోప మేమి? దానికి తేనితోను సంబంధము వార్తొగ నేలేదు కదా!

అ. ౧. పా. ౧. నా. ౧౩.

ము వనించి - వీలపారమిత్యము కాంతిపారమిత్యము వీర్య పారమిత్యము దానపారమిత్యము మున్నగు ద్వాదశపారమిత్యములను- (అనగా శాద్ధమతమునందు ప్రధానధర్మములని పేర్కొనబడిన పంచైండు ధర్మములను-) అవిఘ్నముగా- ఆప్రతిపాతముగ - ననుష్ఠించిన యాచరణశీలుడును సత్త్వకవ నుడు నని ఆతనిచరిత్రమును వ్రాసినవాడు పేర్కొనుచున్నాడు. ఈ పండిత శిరోమణి నలంబావిశ్వవిద్యాలయమున నుపాధ్యాయ పదవి నధిరోపించినపుడు- ఆతని క నేక పండితులతో- అనేక సమయాలతో - వివాదరంగములు మల్ల యుద్ధములు నమాయమి కయా సంధించినవి. ఆ రంగరంగములం దన్నిటియందును ఈతఁ డద్వితీయుడు ననుపమానుడు నగుటచేత ఆవిశ్వవిద్యాలయపు పండిత మండలి అచ్చెరువొంది యాతనికి - పండితోష్ఠివము - అను బిరుదునును సమర్పించి పూజించి భక్త్యును గాంచగలిగినది అని సతీశచంద్రులు వ్రాసినారు.

దిక్షా గాచార్యుడు సంపత్కుండలికి కెందిన విద్యాంసులకు గుండె గాలమువంటివాడు. ఆయన జీవించియున్న కాలము నందు మాత్రమేగాక, మరణించిన పిమ్మటకూడ - దిక్షాగుడు వ్రాసియుంచిన న్యాయసిద్ధాంతములను - వాదప్రక్రియలను- సిద్ధాంత రాధాంతాదులను- ఖండించుటకు బలము చాలక “కేమి తోచిన పూరయేత్తాను న్యాయమునకు ఆయన ప్రతిపత్తులు పాల్పడవలసివచ్చెను. మహాకవి కాళిదాసు నంతటివాడు - “దిక్షా గానాం పథిపరిహరణ్ స్థూలహస్తావలేపాన్” - అని స్థూలహస్తత్యము నుల్లేఖించి పరిహసించెను. బ్రాహ్మణ మతానుయాయును ప్రఖ్యాతవైయాయులలో నొకడును అగు ఉద్యోత కానుడు దిక్షా గాచార్యుని కుతార్థికపదవిచే నలంకరించి చిత్తమునకు కాంతిని చేకూర్చుకొనెను. సర్వదర్శన స్వతంత్రుడని పేరుగాంచిన వాచస్పతియగు లంతటివాడు వాదరంగములం దీతని యుక్తులకుఁ దగిన ప్రత్యుక్తులను చెప్పలేక “భద్రం” బిరుదును నొసగి తమకు గల పరిహాసచతురత్యమును శాస్త్ర సంపదను-వెల్లడిచేసికొనుచు గెను. ఇత మన ఆంధ్రమహామహా పాధ్యాయుడు న్నాడే-మల్లినాథమారి- దిక్షాగుఁ డనగా చేత గాని నాగన్న యనుకొనెను గావో! - స్థూలహస్త వాఖ్యాన సంపద్యమునందు- అద్రికల్పడను బిరుదుమిచ్చి గారించినాడు. ఇట్లెందఱు పేర్లని యుదాహరింతుము? సురేశ్వరాచార్యుడు-జేత వేదాంతముల విద్వితీయులుభవంద్రు డని పేర్కొంచిన ప్రభావ చంద్రుడని- విద్యారండుడు-మున్నగు వారీతనియుక్తులకు సమాధానమును చెప్పఁజాలక నతిశయోక్తులు వ్రాసి భక్త్యుల గాంచ గలిగిరి. అహ! దిక్షా గాచార్యుల విషయమున మనవానికి గలిగిన యాదరాళిత్యమును, మరలచూచును సేమని కొనియాడవచ్చును?

ఇంతకును కాలమాహాత్య మట్టిది. ఇంతమంది యాచార్య పురుషులకు- ఇందఱు మతప్రపర్రులకు - ఇందఱు దార్శనికులకు. ఆనని చ్యుదయద్రావ్యమును - మింగరాని కడిగను- కొఱకరాని ముక్కను తిరిగి మనశ్శల్యముగను- ఉండిన ఆచార్య దిక్షాగుని అమాల్మ్య విజ్ఞానములకును ఆత్మదృఢ ప్రతిభాసంపదలకును తానలములైన - గ్రంథరాజములు ఇప్పు డీభారతభూమి యం దెచ్చట దెవకను పూర్ణముగా కన్పట్టవు. కాని తిట్టుకులలో మాత్ర మతని గ్రంథములు నురక్షితముగా నున్నవందు.

దిక్షా గాచార్యుః జన్మకాలము

ఆచార్యదిక్షాగు దేశకాలమున నున్నవాడని ప్రశ్ని మొకటి యుపసృతమగుచున్నది. దిక్షాగునకు గురువైన ఆచార్యకనుబంధుని జీవితకాలము నాల్గవ శతాబ్ది చివరనుండెనని ఆతని గ్రంథములన జెలియుచున్నది గాన, వసుబంధుని శిష్యుడగు నీ దిక్షాగుడును విదవశతాబ్దివాఁడని నిర్ణయింపవచ్చును. దిక్షాగుడు ఆంధ్రదేశవాసియని వైవి చెప్పితిమిగదా. దిక్షాగుని ప్రాచుర్యానకాలమున దక్షిణదేశమున పల్లవరాజుల పరిపాలనము చెలగుచుండెడిది. దీనినిబట్టియును ఈతఁడు విదవశతాబ్దివాడని నిర్ణయంప చను వగుచున్నది.

దిక్షా గాచార్యుని గ్రంథము లన్నిటిలోను ముమ్మసైన్న దగినది ప్రమాణ సమచ్చయ మనుగ్రంథము. తనకు వివిధదేశముల పండితులతో గలిగిన వాదప్రతివాదములను సమర్పించుచు ననేక ప్రమాణములను ఈగ్రంథమునం దీయనకూర్చియున్నాడు. ఆచార్య దిక్షాగుడు: ఈగ్రంథమును ఆంధ్రదేశమునందలి యొక పరిశ్రమ ప్రాంతమున వసించి వ్రాయవారకొని ప్రథమశ్లోకమును వ్రాయునప్పటికి బ్రహ్మాండమైన భూకంపముకటి జనించెనని ప్రాచీనము నుండి పంపరగా నొక గాథ వివరమృచున్నది. ఈ గాథకేమి? తమవాతివృత్తాంతము వివరదగినది. ప్రమాణసముచ్చయము వ్రాయుకాలములో ఆచార్యదిక్షాగుడు రాత్రి యంతయు ను కాస్తాగ్ర ప్రక్రియలందును స్వయంతమర్థనములందును గల ఉప

జంఘాలశాస్త్ర యిట్లుపన్యసింపెను

ఆగ్రహ మొదటితేదీని జరిగిన యొక సాహాయ్య నిరాకరణపు సభకు నేనుగూడఁ బోయితిని. ఆసభయందు స్వదేశీయ సత్ప్రధానమును గూర్చియు విదేశీయసత్ప్ర బహిష్కారమును గూర్చియు-స్వదేశీ పరిపాలనా సౌకర్యమును గూర్చియు-విదేశీ యపరిపాలనాకష్టముల గూర్చియు-వశేతులు వారివారికిఁ దోచుకొనుచున్నవని. ఆయనవ్యాసములలో మనకిప్పుడవనిలేదు.

ఆ సభలో దాదాపుగా నందఱు స్వదేశీయంబురాలం కృతులై కనుపట్టిరి. సభాసభ్యులెల్లరు "మీ బట్ట, లెక్కడివయ్యా మీబట్ట లెక్కడివయ్యా? యని యన్యోన్యసంప్రశ్నలావకలాపులై ప్రకాశించిరి. చూచి పొందూరుకర్తయ్యయని యొకరు, మావి నువన్న పేటవయ్యా యని యొకరు, మావి పికికాపురపుసంతకలో నివేయయ్యా యని యొకరు, మావి తాటిపాకపీఠవయ్యా యని యొకరు, మావి బహు బల్లిపాటివయ్యా యని యొకరు, మావి మా సొంతమగ్గులలోనివే యయ్యా యని యొకరు, నిట్లన్యోన్య తర ప్రధానపవీణులై భాసిల్లుచుండిరి. వీరిబట్టలను వారు నాడెము చూచిరి- వారిబట్టలను వీరు నాడెముచూచిరి. వీరు తలలు నిలువున నూపిరి-వారు తలల నడ్డముగ నూపిరి. వీరియుత్తరీయముల బరువు వారు చూచిరి- వారి యుత్తరీయముల బరువు వీరు చూచిరి. వీరు తలలు పంకించిరి- వారు తల లెగురవైచిరి. వీరిగాంధీటోపీలు వారు నెత్తిపైఁ బెట్టుకొనిరి- వారి గాంధీటోపీలను వీరు నెత్తిపైఁ బెట్టుకొనిరి. వీరు కనుబొమ్మలు వై కెత్తిరి- వారు మూతిమూలలు దిగువకు పంచిరి. ఇంక సభవారందఱు సభావ్యాపారపరిపూర్తియొనర్చుకొని లేచిపోవుదురనగా నేను లేచి (నాకంతకంటె సమయము దొరకలేదు) "అయ్యా! నే నేమైన మాటలాడవచ్చునా?" యని యధ్యక్షుని నడిగితిని. అందఱు నావంకఁజూచిరి. నాకు నూతనశత్రువు లేమియు లేవు. ఆ దినమున స్వదేశీయసత్ప్రధానము లెప్పుక చేయవలయునన్న వియమమున్నట్లుకూడ నే నెఱుఁగను. సభాధ్యక్షుడు మనవియొక వ్యాసమున కనుజ్ఞను బ్రసాదించుటతోడనే నే నేవనవ్యాసరంగమునకుఁ బోయి నిలువఁబడితిని. నాకుఁగరతాళము లేయనచ్చునా

పత్త్యుపపత్తులను చర్చించుకొని ఉదయము కాఁగానే గ్రంథము నారంభించి వ్రాయుచు మధ్యాహ్నకాలమున భిక్షార్థము సమీపగ్రామములకు పోవుచుండెదవాడట. విపత్తుల సందు చూచుకొని ఎప్పటికప్పుడు వ్రాసిన యా గ్రంథ పరిచ్ఛేదమును చివరి తగులవైచిపోవుచుండెడి వాడట. విపత్తులు చేయు నిట్టి కార్యములకు బహువారములు కాఁతుడై మ అ ల మ అ ల వ్రాసియు- ఎప్పటియట్లు వ్రాసిన గ్రంథము క్రమశాస్త్రముల వాత మగుచుండుటయుఁ గని - ఆచార్య దిక్షాగుడు విసిగి వేసారి. చివరకు- ఇట్లు వ్రాసెనట. "నమ్రతా పూర్వకములగు ననుష్ఠానములను చేయుదును. ఎవరైనను సరియే ఈ శ్లోకములను నశింపజేయవలదని ప్రార్థింతును. గ్రంథములకు విషయము లలోగాని- అథవా గ్రంథగ్రంథముడ నగు నాయందుగాని-లోపములను నవవాదపూర్వము లగు విషయములు నున్నవి తలందు వారుందురేని- అట్టివారికి ఆచార్యదిక్షాగుడు స్వయముగా మ పథితుడై సమాధానము చెప్పుకొనును. ఎవరైనను సరియే విపత్తు జయము నొనర్చుదివురురురేని తన ప్రమాణములను ప్రదర్శించి ప్రత్యక్షమున నొప్పించుట తగుగాని యిట్లుపూర్వమున నొప్పించుట న్యాయముకాదు" - ఈ శ్లోకములను వ్రాసియుంచిన పిమ్మట విపత్తులు వెల్లడియై యెదిర్చి ఓడి పారిరి తనగ్రంథము నందు వ్రాసికొనియున్నాడు.

ప్రమాణమున్నయము ముఖ్యముగా పండితజనలవిషయమున కర్హమై యున్నది. దానిని విమర్శించుటచేత ననేకములు అద్భుతవిషయములు వెల్లడి కాఁగలవు. ఈగ్రంథము అనుష్టుపు శ్లోకములతో కూర్చబడి సాంఖ్యకారికాదుల వ్రేలిన పోలి యున్నది. ఇందు ఆరు పరిచ్ఛేదములుగలవు. (౧) ప్రత్యక్షము (౨) స్యాగ్ధానమానము (౩) పరాగ్ధానమానము (౪) త్రిరూప హేతువు (౫) ప్రత్యక్షోపమానశాస్త్రభండములు (౬) శాస్త్ర్యులైన విచారములు అని. న్యాయదర్శనపీఠములగు విద్వాంసులు ముఖ్యముగా నీగ్రంథమును సర్వభావములచేతను విమర్శించి శ్రొత్రలను లోకమునకుఁ తెలుపవలసియున్నదనుట మాత్రము నిక్కము. ఈ శ్లోకుడు ఆచార్యదిక్షాగునివంటి పండితుల పరిశ్రమమును వెల్లార్చక వెలయుచుగాక.

కూడదా యని కొందఱు గుఱుగునూడిరి. కొందఱు గుఱుకులు పడిరి. కొందఱు చంకుచేతులు చప్పుడు కఁపడఁ జేర్చిరి. కొందఱు చప్పుట లిచ్చుట కెత్తి వేలు చేసినచేతులలో నొక దానిని జున్నున జేయిలోను వేల్చిక దానిని నుడుచివీచినను బెట్టుకొనిరి. మొత్తముమీద చింకిచేటు కొట్టాచవులై లేచిపోవు గుల్లబారు కరతాళములు, రెండో రెండున్నరయో నాచెట్టిని బడినట్లు నాకు జ్ఞప్తి లేదని మాత్రము చెప్పఁజాలను. నే నిట్లుపన్యసింపితిని.

"నాయనలారా! ఆహా! ఏమి దివ్యదర్శన విచ్చుచున్నారీ! స్వదేశీయ జేషముతో మీ రెంత తేజస్వంతులై వెలిగి పోవుచున్నారీ. మీరింట్టి పుష్టానలు పట్టుములు తొడుగుకొని నవ్వుడు, శ్రేణిబిట్టిప్రభుప్రభు లుపయోగించినవస్తువు, మీ రెంత శోభాసమన్వితులుగ నుండలేదు. మీ కీ ముదుకగుడ్డలే తగియున్నవి. మీ రీముదుకగుడ్డకే తగియున్నారీ. ఏల యన, నివి మీదేశమునఁ బుట్టినవస్తువులు. మీ చేతులతోఁ జేయబడినవస్తువులు. మీసొంతవస్తువులు. మీకస్తువులే మీకుఁ దగును. మీరే మీకస్తువులకుఁ దగుదురు కాని యింకను స్వదేశీయజేషధారణమందు సంపూర్ణత సిద్ధింపలేదు. ఇంతమాత్రమునకే స్వదేశీయజేషసమగ్రత సిద్ధించినది సంతోషింపకుండు. కొన్ని లోపములున్నవి. అవి సంక్షేపముగాఁ జెప్పెదను (తన సభ చాలింపఁ బోవునది కారంభించితిని. ఆయమనిముసములకంటె నెక్కువ మాటలాడ వీలులేదని యధ్యక్షు డనెను) చిత్తము, చిత్తమని నే నిట్లు చెప్పితిని.

నాయనలారా! దాదాపుగా మీయందఱయొడగ్గిమీది యజ్ఞోపవీతములు విదేశీయపుఁ నూలుతో వదుకలువేసినకాని మఱియొకటికాదు. అట్టి జన్మిదము లీ దినముననే త్వరితచి- స్వదేశీయపుఁ బ్రత్తితో, స్వదేశీయపుఁ గరురతో, విభూతితో, వేదభూషణముతో, నొడుకలుచిన స్వదేశీయ యజ్ఞసూత్రములనే ధరింపవలయును. ఇది యత్యంతయ్యుక్తాంతము. అపట్టుదలను బూర్తిగ వహింపవలసినది. లోనఁ జలుము నట్టై చెట్టి పూత్రను లై కెంతతోమనైన నేమి చినియోగము? అదిగాక మీరు ధరించిన మోటుపుట్టుములలో, మొండి పొంతలలో, దెరవాచ గుడ్డతానులలో, చేరాగుడ్డలలో, నన్నియు సంపూర్ణముగా స్వదేశీయములే యని నమ్మువారు. విదేశీయపు నూలుపడుగుతో స్వదేశీయపు నూలు వేకతో స్వసాధారణముగా వేత జరుగుచున్నది. క్రొత్తకుండ యేమి ప్రాంతలేడ్డమి? నిలుపు విదేశీయత, అడ్డము స్వదేశీయతయనా? ఈసాంకర్యము తగదు. మఱి యొక్కలోప మగదాచున్నది. మీస్వదేశీయపు దున్ను లింకను విదేశీయపుఁ బద్ధతిగాఁ గుట్టించుచున్నారు. అది తప్ప. స్వదేశీయపు గుడ్డతోఁ బట్టుములు కుట్టించి మీలో ననేకులు తొడుగుకొని యున్నారు. స్వదేశీయపు గుడ్డనఱకు సంతోషమే. పట్టుమును ధరించుట స్వదేశీయపద్ధతియో? కాదే! పనికి మారిన యాపట్టుముల పద్ధతిని పదిలి పంచెట్లు బిళ్లకన్నులతో వేయవలయును. అదిగాక టున్న కలరులతో, వానిసాకెటులతో టిక్కట్టు సాకెటులతో వెనుక స్థానములతో ముందు మూడు తవ్వల యడుకులు పట్టదగిన ప్రంటు సాకెటులతో, మీ కీకోటు లెందులకు? గుడ్డననడకాని కుట్టులై ఖరీదునదా? కావున నాపద్ధతిని బూర్తిగా నర్థింపవలసినది. అయ్యయో! ఆ పద్ధతి లెట్లున్నదో చూచుకొంటిరా-ఆకాలబురేమి-ఆత్రేప్తలేమి-ఆ మక్కచెవులలోనే యల్లికవైనను దుమ్ములులేమి! వెనుకఁ గుచ్చులేమి! ముందుఁ ప్లేటులేమి! చేతులకు కప్పులేమి! ఎంతమాత్రమును సరిగాలేదు. ఈపద్ధతు లన్నియు బహిష్కరింపదగినవే- మనపూర్వకాలపుఁ గుడితీసి - మనాన్యదీయకాలపు టంగరఖాలు-ప్రక్కపొందులతో నెరుజిహ్వంతులతో నింక దేశమున దవరేరింపవలసినదే - ఇదిగాక తలపైఁ కొందఱకు విదేశీయపు టోపీలు కనఁచుచున్నవి. అవితిరికి పొటవైచి, అంగకస్త్రము చుట్టుకుదురువాటముగా నైనఁ చుట్టుకొనవలసినది. కాలి కా జొల్లలేమి! ఇంకను స్లిప్పురు లెందులకు? ఇంకను బూట్లెందులకు! తోలు స్వదేశీయపుడే కానిండు, విదేశీయపుడే కానిండు - పని నాండ్రు స్వదేశీయమే కానిండు- విదేశీయమే కానిండు- ఆ పద్ధతియే నిరాకరణీయము. ఆ మ చెప్పు ల జోడో మీ సా ల చెప్పు ల జోడో - తొడిగికొన వలసినదే కాని యిది పనికిరావు. ఎంత స్వదేశీయవైఖరి యైన నేమి? అయ్యయ్యా చేతిలో నమెరికావారి చెన్ని లయ్యెను-ముక్కున బొమ్మసారి అద్దమయ్యెను- కేలులో బనానువారి పొడుము డర్శియయ్యెను- చేతికి స్వీసు సంబంధమైన కిక్కువాచి అయ్యెను. ఇంతకంటె సమయ మెప్పుడు? ఓ, ఇంతకంటె మహాపుణ్య కాల మేమున్నది! ఇదియన్నియుఁగూడఁ గట్టకట్టి కూముననిలోఁ బొరవేయఁగూడదా? నడుముచుట్టు జర్జరి-నెత్తియొడ హలండు-ముక్కుమీద ససా-చేతికి స్లిట్టదొండు - చెవిలమ్ముల

నింగ్గాండు-ఎందుల కీ నానావేశసాంకర్య సమామ్నాయము. నన్ను సముద్రగామి కావలసినదే. స్వదేశీయపు వస్త్రములను ధరించుట మనుచున్నారు. కుట్టిన యంత్రములు విదేశీయ యంత్రములు. దారము విదేశీ ముఖగోమము. (ఇది నేను చేతితో కుట్టిన దయ్యా-ఇది మాయాదేవతా కుట్టినదయ్యా అని సభలోకేకలు) నరే నాయనలారా-సంతోషమే. సాహాయ్యనిరాకరణ యనియు స్వదేశీయసౌలన మనియు నిగ్గమేమో యనియు నాతలయంత యుర్రములతోఁ బులికలవై ముద్రించుచున్నారకదా - ఈ ముద్రాయంత్రము లెటుండెనచ్చివయ్యా - (అయ్యా-అంతఱు కిప్పుడెందులకు-స్వాగతములైన నులభకార్యములేవో-అట్లముందు చేసికొనవలయును-అని సభలో కేకలు)-నాయనలారా-ఆచారగా-సంతోషమే. సులభసాధ్యములైన వసులను ముందుగాఁ జేసికొమ్మని చెప్పినారు సంతోషమే. అట్లులైన నరకాడబ్బులతో, అయిదునిముసములలో, నవంతు పింక యట్టెపెట్టి, కొయ్య పిడిచేత కత్తితో, గొరిగించుకొనవచ్చుచుకదా- మీలో వనేకుల కీత్రాపు లెందులకు? ఈ త్రావులు మీతారనాడు ముత్రాతనాడు నెఱుఁగుదురా? అవేమి - యందమా-చందమా? మూతిగొంగుర జేమి? తలమెరుగడేమి? మీ కీత్రావులు నిర్మాణమైన మొనర్చినగాని మీకు స్వదేశీయపుయొగమే యుచుగదా - ప్రథమయందు వలలోనే స్వదేశీయపు బూర్యత లేనప్పుడు- దేహమందు తాటి పాక తేరచాపగుడ్డ యున్నవైనవేమి? ఈ సమయ మామిత్రుఁ డొక్కఁడు తూర్పునవేసిన మంచపున వారుపట్టెదమని తలకుఁ జుట్టుకొనినాడు సంతోషమే-తలవైపున్న గుడ్డయే కాదు-శల మీద జుట్టుకూడ స్వదేశీయపుడై యుండవలెను. తలలోని పెదకుకూడ స్వదేశీయపుడై యుండుట యంతకంటె ముఖ్యము. కాఫీ త్రాగుట స్వదేశీయపు పద్ధతి కాబోలు నేమి! ఆ యిద్ది మీకేల? నాటికా అరదిన? నాటికా ఆరదిన? యు, డానాలు సిం,టు అందగుస్తాండు, దిల్లకనామికులు వాల్చూ అట్ల వ స్వదేశీ క్లాకు ప్రార్థింతు! అని సభాపతి నన్ను మందలించెను. నెబావ్-అది యొకటియో నాయనా- మీ స్వదేశీయ జేషము లింతటితోడనే సంపూర్ణమైనవని సంతోషింపవలదని యు- బావ్యముగా వాల్చొంగిరముగా నింక నెంతయో యభివృద్ధి కనకాళమున్నదనియు- అట్టి యభివృద్ధి రావలసిన ములకై యుత్సాహపూర్వములై నిరీక్షించుచుండుఁ దొయు- నేను దెప్పు బోవఁగ-నీ నా మూత్రమైనఁ దెలిసికొనక పోవుట యటులుండఁగ - మీయమిక్కిలి నా కేదో తెలియదని నీ వధిజేపించుట-అహ - ఎంతసోగసుగ నున్నదయ్యా. సాక్షిసంఘమునకు రాజీయచార్యపాఠములకు సంబంధము లేదు కావున నీవనిన దేదో గాళ్లు దెలియకపోవచ్చునుగాని - ఓ- అరతాను స్వదేశీయపు మప్పటి కేకుఁ గట్టివేసాటికూలు జవును పచ్చదపు పొరు తలవైఁ చెట్టికవే-ఇంత స్వదేశీయవస్త్రభావమును సహించుమంటివే - నీ విప్పు డాంగ్లేషభావతోఁ బరీక్షిం నాల్గు మాటలు నాగ్రభావలో నవలయునను భావము నీకేల లేకపోయెను? ఎంతస్వదేశీయభిమానమయ్యా.(నీకిచ్చిన యెదునిముసములు వాటిపోయినవి-ఇంక మాటలాడుము- అని సభాపతి పలికెను) నరే-ఓను కాలి క్లాంతి క్లాంతి.

ఆంధ్ర శబ్దత్రయము

[నిర్వాహ గరిమెల్ల గోరున్నగారు ఎమ్. ఏ. ఎల్. టి.]

మన తెలుగుభాష మొదటినుండియు ననేకవిధముల సంస్కృతప్రాకృతభావలవై సాధారణదీయ్యునిగదా. అందు ముఖ్యముగఁ బదజాలము తత్సమతదభ్యసంపములఁ జెలుగున నపరిమితముగఁ జేయున్నది. మహమ్మదీయులు మనతోఁ గలసి మెలసి యుండుటచే నగట్టిపారసీపదములు నూర్చుకొనిరి ననుభావలోనికి వచ్చినవి. పోర్చుగీసు దచ్చి మున్నగు యూర పియనులసంస్కరముచే వారిమాటలు కొన్ని తెలుగునఁగూడినవి. బ్రిటిషువారు మనదేశముతో సాంకర్యముఁ బెట్టుకొన్నదిమొదలు నేటివఱకు అంగపదములు నెంతరముగఁ జెలుగునఁ బ్రవేశించుచున్నవి. ఇట్టిపదాభివృద్ధి మనభాషయందేగాక బంగాలీ హిందీ మున్నగువానియందును గానవచ్చును.

అరబ్బీపొర్చుగీసు మున్నగుభావలనుండి పదములు తెలుగునఁజేసుట యప్పుటికి నిలిచిపోయినది. నిరంతరసంబంధము గల సంస్కృతమునుండియుఁ దాతాత్మికసంబంధముగల యింగ్లీషు నుండియుఁ బదజాల మెడతగక తెలుగునఁ బ్రవేశించుచున్నది.

ఇట్టిపదములన్నియు మనస్థంబులువులలోని కెక్కలేదు. ఇట్టి మాటలన్నిటిని గ్రంథకర్త లుపయోగించి యుండలేదు. వెళ్ళు-మాటలు వాడుకయందు మాత్ర ముండి పుష్కలములలో

గానరాకున్నది. ఇట్లు వివిధములగునందు పదబాలమును గొంత పరికింపము.

మొదట దేశ్యపదములనుబట్టి. దేశ్యములనగ్ అచ్చ తెలుగుమాటలు. అతము కన్నడము మున్నగు నిరర్థకావిధ భాషలయందన్నియును కొన్నియును యాదేశ్యములు కనలుచును. ఇట్లు ద్రావిడభాషల సంబంధములను జూపుచుండుట మిక్కిలి యవసరము.

చేయి, కన్న, ముక్కు, మున్నగు శరీరభాగాములు ఆయ్యని చేయు వ్యాపారములనుబట్టి పేర్కొనబడినవి. చేయునది చేయి, కనునది కన్న, వినునది వీను, మూక్కినను నది ముక్కు, మిడియునది మెడ, అనగ నెగయునది యని యర్థము. ఏమి మిడిసిపడుచున్నాడు అని అందురు. వేలునది అనగ వ్రేలునది వ్రేలు - మడంగునది మడమ, నాకునది నాలుక - అణచుములో నాలుకకు నాక్కు ఖాత్ర అని పేరు. వీంగునది వీచునయు, నూరునది నోరునయు మూయునది మూతి (మూత) యనియు, అడగునది అడుగునయును స్ఫురించును. పెదవియను మాటకును పదవులేక బెదరునకు సంబంధముండును. చెక్కినట్లున్నది చెక్కిలి-తోలునది తోడ, నడపునది నడుము, గర్భమునుండికడుపు. గర్భం. మోయునది మూపు, గీరునది గోరు తలచునది తల, గోరు అనుమాట ఖురశబ్దమునుండి వచ్చె నని చెప్పబడినగాని ఇది గరియనితోచును. తలయనునది సంస్కృతములోని తలశబ్దమనియు అడుగు, అభశబ్దమున మనియును బాధ కట్టును. తగులుట తాడుటయు త్యక్తునకు సంబంధించును. వాక్కునుండి వాగుటయుగను. కాలు అనునది క్రియను దెలు పదు. కాలు అనగ నాల్గవంతకు కర్ణము. కాలకా కాల్పి సెయు పాతకవంతును దెలుపును. సంస్కృతమునందు గూడ పాద మనగ నాల్గవంతు. సహజత్రయము అనగ మూడుం బాతక-పాపు పాతక యనునవి పాదశబ్దమునకు సంబంధించును. సహజే అన్న పుష్పము నేరును పాతక నేరును అని. యర్థము. పాదమునకు నాల్గవంతు అను నర్థము పశుపాదచతుష్కము వలన గలిగియుండును. పల్లముచేయనది పల్ల. అనగ నొక్క నది. దవురునది దాద అవుగడి దవురుచున్నది. నీవు వాని యింటుబడి దవురుచున్నా వని ఉత్తరప్రాంతములలో నందురు. కాని దవురుని భుంతులు లోని కి రా తే దు. మనభాషలో దివ్యగంతువుల పేర్లు కొన్ని బాగుగ నమరియు న్నువి. మే యను జుతువు మేక. ఆ యనునది ఆవు. క్రో యని జడించు జుతువు క్రోలి. కావుకావు మనునది కాకి. గుట్ట అని సకిలించునది గుట్టును. కో యని కూయునది కోడి. ఈ యని రొదచేయునది ఈగ. నక్కనది నక్క. కోవుకోవు అనునది కోవెల. పచపచ లాడునది పచ్చుక. చిలచిల మని కూ యునది చిలక. తీలి యని కూయునది తీలుగు. ఇందు గొన్ని మాటలు సంస్కృతపదములను బోలియున్నను వీనిని తద్భవము లన నవసరము లేదు. ధ్వన్యనుకరణములు గావున దెలుగునను స్వతంత్రముగ బుట్టియుండుచున్నవి. నుండు జంతువు నుండేల. ఏలు లేక ఏలుపు మృగాధ కము. తోడేలు అనేగ తోడునట్టి జంతువు. తోడేలు యనగ కెల్ల గిండుట లేచుటయని యర్థము. పోటు ఏలు పోట్టేలు-పొడుచు వ్యభాషము గలది. తాత్రు ఏలు తాడేలు అని స్ఫురించును. తామేలు కాళ్లను దన్నుచు నీటిలో దిరుగుటను బట్టి యీపేరు గలిగినా యన్న సంశయము పుట్టు ను. ఆటకమున ఆమై (ఆమై) యనగ దాడేలు. ఇది తెలుగున తామే తెల్లయ్యెనో తెలియదు. ప్రాచుర్యే సాముఅనుక్రియనుండి పాముఅను సర్పాధికపదము పుట్టియుండునా? ఉర్రముఅను పేరు ఇట్టి తలపున కెడమిచ్చును. సాము అభోభాగమునంతయు నేలపై పాములు విడిచిపె. నేలపై తేలిగడచునది తేలునా? ఏడుపుల పూడుపుట, ఓడు కూడు ఆవులింక గుచ్చింక గొట్టె బట్టి నీమ దోమ, ఉడుత మిడుత, తిరుకు బెనుకు, ఉలుము మెలుము, ఉబ్బానుబ్బు, దిబ్బానుబ్బు, కుటుచులుకు, పోటుపాటు పకపక, దడదడ చరచర మున్నగు నూర్లకొలది మాటలను విమ ర్శించినచో పదార్థములకు దగు స్వరసౌధకము తెలుగు పద ముల కమరియున్న దని పొడకట్టును. ఈస్వరసౌధకమును ఈధ్వన్యనుకరణమును మన తెలుగు తేలుగను శ్రావ్యముగను ఉండుటకు ముఖ్యకారణము అని యూహింపవగును.

దేశ్యపదములయందు గొన్ని వాడుకలో లేని యర్థము లతో నిఘంటువు (శబ్దరత్నాకరము) నందుఁ జూపబడినవి. నింపాది నింపు అది అనియు సంస్కృతము అర్థమనియు దేశ్య విశేష మనియు నిఘంటువు తెలుపును కాని వాడుకలో నింపాదియన నిర్వ్యాధి యని యర్థము. వానికి బల్బుచేసేనే ఇప్పుడు వానికి నింపాదిగా నున్నదా? అని యందురు. నింపాది

యన్న మాట నిర్వ్యాధియొక్క వికృతిరూపముగ గ్రహించుట యుక్తము. పంచపాత్రమును సంస్కృతశబ్దమునకు పంచపాత్ర ముల సమాహార మని నిఘంటువునందు వ్రాయబడినది. కాని పచ్చ విస్తాకచనే యనుటవలన పంచపాత్రమునకు విస్తృత ముఖముగల పాత్ర మని యర్థము చెప్పవలెను. అనగ వెడలుపు మాతిగల పాత్రమనుట. విదుపాత్రములప్రసక్తి లేదు. పంచాన నున వెడలుపునోరు గలది. సింహము. ప్రపంచమున విస్తరించినది. కంగారు అనుమాటకు యుద్ధము అనునర్థము ఆంధ్రభాషావర్ణము నందు ఈయబడినది. దీనినే నిఘంటువు ఉదాహరించును 'కం గారు కంగిన కలను దురము' కాని వాడుకలో కంగారనగా కలత, కలవము, గాబరా యని గ్రహింపబడుచుగాని యుద్ధ ము గోచరము గాదు. ఈయర్థమున కనుగుణముగ కను కారు అను పదసంధర్భ మమరియున్నది. కారు అనగ నలుపు-కంటికి కాకు అనగ చీకటి దిగ్భిమ, కలతయని స్పష్టమగును.

అనలు అనుమాట దేశ్యవిశేషముగను అడును, మూల భవము అనునర్థముతోను నిఘంటువు వుదహరించును. కాని అనల్ అనుమాట అరబ్బీలో వేలు. బున్యాద్ (పునాదు) అను నర్థము గలది, అనలు అనుమాట గ్రంథస్థమయ్యియున్నది. ఇది అన్యదేశ్య మేమో. అక్కన్న అనుమాటకు ఆగ్రహము కొఱము అనునర్థ ములు ఈయబడినవి. కాని యీమాట అరబ్బీయందు శ్రాధము వైరము అనునర్థము కలది. అక్కన్న కవిప్రయోక్తము గాదు. ఇదియు నన్యదేశ్యమేమో. ఇంకను ఇట్టి పదములు వెక్కులు గలవు. వాని వ్యుత్పత్తి పరభాషలను జూచి నిర్ణయింపవలసి యున్నది. మంగలి యనుమాట దేశ్యముగ గణింపబడినగాని శుభకార్యములయందు మంగళవాద్యములను సిద్ధపఱచుటయు తురకర్మయు నీజాతివారి యుద్యోగము లగుటచే మంగలి శబ్దము మంగళశబ్ద భవమని తోచును. వాద్యవికారమే బాహ అయ్యెను. ఇటులనే భూతభవిష్యత్తుల నెఱిగించు ఎఱుకల వాండ్రకు ఈపేరు సార్థకముగ నున్నది.

వస్తువుల వెలకు దరకు మాఱుగ భరయనియు లెక్కలు లెక్కిలనియు నిరూపింపబడును. దర యను మాటహిందీలో వెల యను నర్థముతోనున్నందున ఈమాట యాంధ్రదేశ్యము గానే యును.

పూచియను మాటకు నిఘంటువు మొదటికొచ్చునందు తృణ విశేషమున్న యర్థముమాత్రము వ్రాయబడినది. ద్వితీయముద్రణ మందు బాధ్యత కార్యము అనునర్థములు చేర్చబడినవి. వాడుక లో పూచియని దీర్ఘాంతముగ నుండుటచేతను పూచీఖత్తు పూ చీబారు అనుమాటల కలిమిచేతను, పూచియనునది ఆంధ్రదేశ్య ముగాదని తోచును, పేచియన్నమాట తొలిముద్రణమందులేదు. రెండవ ముద్రణమందు కన్నడపుమాటగు భారము తంటా అను నర్థముగలదిగను ఈ పేచియనుమాట చూపబడినది. కానిపేచి కోరు అనియు వాడుకయున్నది. పేచియని అతములో నొక పదము మాట యను నర్థముతోగలదు. తమ్మకోపేచి మున్నగు జంటలు తెలుగువారికి తెలియును. ఈ పదముగూడ నన్యదేశ్యము కాబోలును. తేదాయను మాట తొలినిఘంటువులోలేదు. గాని రెండవ కూర్పులో వైకృతముగను పెచ్చు అనునర్థము గలదిగను జూపబడినది. కాని దీనిప్రకృతిరూప మెదియో తెలియరా కున్నది.

ఇకక గేవలము వాడుకలోమాత్రము కనబడి గ్రంథము లుగానిమాటలను గొన్నిటిని జూతము. హక్కు బాకి నగదుబడు లు మున్నగు విదేశపదములు ఎన్నియో వ్యవహారములో గలసి వచ్చుచున్నవి. ఆస్తి, చరాస్తి స్థిరాస్తి మున్నగువానిలోని ఆస్తి తత్వముముగ వ్యవహరింపబడుచున్నను సంస్కృతమున ఆస్తియను శబ్దము కానరాదు. ఉక్కుబోయుట అను నర్థములో గుమాయిండుట లేక ఘమాయిండుట అని ఉత్తరప్రదేశములో వాడుకయున్నది. ఇది గ్రీష్మము లేక ఘృతము అనుమాటలకు సంబంధించును, ప్రాకృత రూపము ఘహృం.

వీనికావులము సాధాగాలేదు. వీనితో వ్యవహార మెన్నఁ దు సాధాగా నుండదు. ఇటు సార్థాయనగ తిన్న నయనియర్థము. ఇది సరళశబ్దమునకు సంబంధించును. వానికి ఆటవైనదా గాని చదువునైనదా లేదు. ఇట్లు సరదా అనుమాట అయిబాబుజిల్లా లలో వివరించును. ఇవి శ్రద్ధ అనుమాటకు వికృతిరూపము. అసిం టాబుగుము. ఇసింటారమ్మ అని తెలుగుదేశమునం దెల్లడల కనబడును. ఇందలి సింకాయనునది ఇంచుక అనునర్థము గల సుంత అనుమాటయొక్క వికారమైయుండు. కసింత, కుసింత; కాస్త, హస్త, అనుమాటలలో ఈ సుంతదాగియున్న దని తోచును. ఈ సుంతయు ఇనుమంతయొక్క మాఱురూపమని తెలియవచ్చును. కాసంత = కాసు + అంత అనియు బాద

కట్టును. కాస్త, క సి త, కు సి త యు న్నిట్లే. వాడు బైరురాజ్ అన్న పుడు బైరనగ భీతుడని యర్థము. గామంచా యనుమాట హిందీభాషలో గూడ అంగవస్త్రపర్యాయముగ వాడబడుచున్నది. కొల్లాయిగుడ్డయొక్క యుత్పత్తి తెలియ కున్నది. అతములో కొల్లాయి అనగ పెనడు. కొల్లాయి నీరు అన్న పుడు కొల్లాయి అనుమాట కుషాయి అనునతవపుమాట యొక్క వికారము. కుషాయి (త్రాగి) అనగా గొట్టుముఅని అర్థము. కొల్లాయిని గొట్టుమునీరేగదా. బుల్లివాడు బుల్లిబుట్ట బుల్లి అమ్మాయి మున్నగువానిలో బుల్లి యనునది సర్వజన విశిష్టము. కాని యీ బుల్లి కిగతి కానరాకున్నది. ఈతనికి అసా హుకారు గొప్ప ఆసరా - ఎవ్వరొసరా తేమండ కాలతేషము చేయుచున్నాడు అనునపుడు ఆసరా యనగ సహాయమని యర్థము - ఇది ఆశ్రయశబ్దసంబంధి యన నొప్పును. సాహు కారు అనుమాటసానుకార శబ్దవికారము. చిట్టిబాబు చిట్టితల్లి యనుటలో చిట్టి యనునది చిట అనుమాటయొక్క వికారమన వచ్చును. గాని హలాదియగు పదములముందర ద్విత్యటకార ముట్టు సిద్ధించునో తెలియరాదు. వానిధాకాకు ఆగలేము అనునపు డు ధాకా అనగదెచ్చ ప్రహరము అనిభాషము - (Dacoite) అను ఇంగ్లీషుమాట కూడ ధాకా అను హిందీమాటకు జేరినది. సాగ ఉష్ణిపాఠములో హిందీలోనున్నది కాన ఆంధ్రదేశ్యము గాదు.

ఏమి హామనిపడుచున్నావు అనుచో అము అహంభాషమని కొండ అూహించిరి. గాని యీహామని ఆమని యనియు వసంతోత్సవ మయొక్క యుత్సాహమును సూచించునయ్యు దోచును. భో గట్ట యనుమాట వృత్తాంతార్థములో సుత్రరాంధ్రప్రదేశములలో నెక్కువగ వివరించును. దీనిస్వరూపము గ్రాహ్యము గాకున్నది. భాగ మనునర్థమిచ్చు వాటావిదేశపదము కాబోలును. గండర గోళము అనునది గంధర్వకలాశాలమని యొకటూహించిరి. కన్న డమందు గండరగోళి యనుమాట దీనికి సంబంధించియుండును. భార్యాభర్తలకు సరిపడనపుడు మనోవృత్తి దావా వచ్చును. ఇటు మనువృత్తిని గోరుట యుక్తముగాని మనోవృత్తి గాదు. పెందరాడె-సాయంత్రము - పెండికి తల్లివచ్చుట అనుచో పెం దలకడ, సాయంత్రము, తరలివచ్చుట అనునవి శబ్దరూపములు. ఆగడుగు అక్కడ నెట్లుఅన్న పుడు వేసి నెట్లునకు నెట్లు సం గ్రహరూప మాయెను. పితలాకునునగా మోసము-పిల్లమును హటకముగఁ జెల్లించుట అనగ ఇట్టిదీని బంగారు అని కట్టచె టుట.

తక్కిరిబిక్కిరి యన తన్నురవికృతము. దొంగ యమ్మ వస్తువులు వ్యాపారములు గావుగదా. తవ్వాయి అన వివాద మనునర్థములో వాడబడుచున్నది. కాని దీనిమూలముకానరాదు. పునాదు ఉజ్జాయింపు పునమాయింపు, బెత్తాయింపు, మరమ్మ త్తు, అభోరించు, అత్తగారు కొడలిని సాధిస్తున్నది-లావాదేవి. నిస్సాకారము, విస్సాటము, కిచ్చాటు, ఎక్కములు ఆఫసోప ములు-అడపతడప మున్నగుమాటలు నూర్ల కొలది వాడుకలో దొర్లుచున్నవి. గాని ఇవి శబ్దత్యయము దాల్చియుండలేదు. గ్రంథ ధములు గాలేదు. అధ్వాన్నము అధ్వాన్నము అని రెండురూపములు గలవు. కడుపునిండని కూడును త్రోవలోని పచ్చిపులుసు మెదుకు లును గూడ అప్రియములుగాన నీరెండును సాధువులగును. పరా యివాడు అనుచో పరాయి పరవికృతి హిందీలో పరాయి యు న్నుది. లాలోచియనో, లోభ్యము ఇది లాలసశబ్దము.

సాదారకము తెమ్ము అనుచో సాదా యనుమాట సాధా రణశబ్ద సంగ్రహరూపము. భగోసా అనగా భైరవును చెప్పట అని వాడుక. ఇది భద్రాకాశబ్దజన్యము.

వైయనుమాట ఉప-ఉపర్ అనుమాట వికృతిగ హిందీ లో వ్యవహరింపబడుచున్నది. ఈ మాట అతములో గాన్నిం చును. ఇది తద్భవ మని తోచును.

దేశ్యపదనిర్ణయము చేయుటకు చుట్టుపట్టుల వివిధభాషా భాష మనసరము. ఇట్లు విమర్శించినచో మన భాషాస్వరూపము యధార్థముగఁ దెలియును. తెలుగునం దు ర మా ర మి రెండువేల తద్భవ పదములు చేరి యు న్ను వి. ఈ ప ద ములను సీతారామాచార్యులు వై కృ త దీ ప క య ను పేరితో ఎత్తి వ్రాసిరి. ఈచిన్న పుస్తకము తద్భవనిరూపణ మునకు మంచియధారమై యున్నది. ఇందలి కొన్ని వ్యుత్ప త్తులు ఒప్పుదగినవిగావు. ఖరు-గుట్టుము, దంధ-తప్పు, బ్రహ్మ-ప్రాద్దు, నీరు నీరము, పంచసార-పంచదార, మున్నగు జంటలూ బాగుగ విమర్శింపదగి యున్నవి.

చాక్ర పరీక్ష

1921-22 వా. సం. 20-వ తేదీ కలివారము

శాఖ	మొత్తం	మొత్తం	మొత్తం	మొత్తం	మొత్తం
మొత్తం	మొత్తం	మొత్తం	మొత్తం	మొత్తం	మొత్తం
మొత్తం	89.9	81.8	...	31.74	20.90
మొత్తం	94.2	82.2	...	9.51	15.14
మొత్తం	88.2	78.8	...	21.45	15.69
మొత్తం	95.8	78.5	...	22.68	7.21
మొత్తం	87.5	77.2	...	14.84	15.26
మొత్తం	96.7	82.1	...	8.55	7.10
మొత్తం	97.2	76	0.50	17.74	10.21
మొత్తం	88.8	77.1	0.17	18.08	17.28
మొత్తం	82.7	75.1	...	7.41	8.48
మొత్తం	91.8	75.5	...	5.06	8.12
మొత్తం	94.0	78.8	0.41	10.95	13.21
మొత్తం	94.8	76.9	...	16.29	12.60
మొత్తం	82.1	66.2	0.4	15.95	15.94
మొత్తం	87.2	70.5	...	7.59	7.75
మొత్తం	94.0	79.0	...	21.10	14.98
మొత్తం	91.8	72.6	0.37	28.91	17.68

పట్నం తీరమును మద్రాసు ఉత్తర తీరమును
వాయుభారము ఒక్కమాత్రం తగ్గిపోయెను. దక్కనులో కొద్ది
గా తగ్గెను. మిగిలిన ప్రదేశములలో ఒక మోస్తరుగా తగ్గెను.
ప్రతివంటన వాయుభారము మామూలుకంటె తగ్గిపోయెను.
బొంబయిలో గూడ కొంతవరకు తగ్గెను. సర్కారులలోను,
కొరమాండల్ తీరమును దక్కనులోను దత్తమండలముల
లోను కర్నాటకములో కొన్ని ప్రదేశములలోను ఒకమాత్రం
గా తగ్గెను. ఇతర ప్రదేశములలో కొంచెముగా తగ్గెను. తీరప్రదేశ
స్థితి రాజధానిలో చాలభాగములలో మామూలుగానే యుం
డెను. దక్కనులోను నలదారిలోను కొంచెముగా పెరిగెను.
మధ్యమెడనును పడమటితీరమున మామూలుకంటె కొంచెము
తగ్గెను. మిగిలిన ప్రదేశములలో మామూలుకంటె కొంచెము
తగ్గెను. పంటపొండ్లము అన్ని ప్రదేశములలోను మామూలు
కంటె ఒక మోస్తరువరకు కొంచెమువరకు ఎక్కువగా నుండెను.
పడమటితీరమున మాత్రము కొంచెమువరకు ఒక మోస్తరు.
వంతు తగ్గువగా నుండెను. చాత్రియములు అన్ని ప్రదేశముల
యందును మామూలుకంటె కొంచెము తగ్గువగా నుండెను.
దక్కనులోను పడమటి తీరములను కొంచెము తగ్గువగా
నుండెను. కొరమాండల్ తీరమున తూర్పుతీరమున వాయువునం
చార్ల సరి మామూలుకంటె కొంచెము తగ్గువగా నుండెను.
మిగిలిన ప్రదేశములందు మామూలుకంటె మోస్తరుగా నుం
డెను. అన్ని ప్రదేశములయందును మేఘములు ఏలేవముగా
నుండెను. సర్కారులలో కొన్ని ప్రదేశములలోను దక్కనులో
కొన్ని ప్రదేశములలో మాత్రము ఒక మోస్తరుగా మేఘ
ములు కలవు. పడమటి తీరమునందును, మైసూరునందును నక్కు
నలోను కొంతవరకు వర్షముగలదు లోపలి ప్రాంతములందు
కొన్ని చిన్నవానలు వాతములవు. మంగుసూరు 4.23
కర్నూలు 2.87, రత్నగిరి 2.80 మర్నూరు 2.10 వర్షముగలదు.
పడమటి తీరమున లోపలి వాయువులు మామూలుగా నుం
డును. రాజధాని లోపలి భాగమును వర్షములు కలియవచ్చును.

ఎల్. ఆర్. హెచ్. సహాయ
వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

గ్రీకులు లగ్న జోవుట.
గ్రీకులు ఆంగ్లారా వైపుకు త్వరితముగా నుండుచు వు
చున్నారు. కమెర్ సాహ సిద్ధిహిస్సారులుండి ఆంగ్లారావ
రతును వదిలివెట్టి వెళ్లుచున్నారు.
ఏప్రిల్ 17:—గ్రీకులు లగ్నపీకనుడి 42 మైలుముం
దును పోయిరి. శత్రువుల నిర్బాణము చాలతక్కువగా నుండుట
లు ఇస్కీడ్ ద్వీపకల్పమును వదిలి వేసెనట్లు తెలియుచున్నది.

ఒంగోలు

గతమాసము ౧౧ తేదీన సంగమంలో వంగవోలు
తాలుకా ఆదేశాధిపాలు ఉరిగింది. పురములు పాటచారులను
పాట పివయ్యై నిరుత్సాహముచేసెదలవలె గుర్తు గ్రామ
ములలోని కొద్దిమందికాదులు మాత్రము అతిస్వల్ప మొత్తము
నకు పాట పెట్టబడెను. పెద్దమందిములలో నిరువది దుకాణ
ములకు పాట పెట్టవారు లేనందున నంతటితో పాట నిలిచి
పోయి అనుకూలములే తిరిగి యీ నెల ౧౦ తేదీన పాటకు వే
బడినది. అయితే యంతకు పూర్వము పదిరోజులనుండి సహాయ
నిరాకరణోద్యమతత్వమును గూర్చి జరుగుచున్న యువన్యాస
ముల వలన జనులకు పూర్వమైన యుత్సాహము ప్రయతి ఉత్సాహ
ములతో పాట సమయమునకు సహకర్తరు యాభీనువద్ద చేరిరి.
శ్రీయుత ఓడగంటి వెంకటసుబ్బయ్యగారు పువన్యాసములను
భజనలను జరిపిరి. శ్రీయుత భట్టిపాటి మార్కటకారావుగారు
ప్రత్యేకముగా నొక గొప్పసభజరిపిరి. పాటపెట్టెదలచిన వారం
వటు జనుల యుత్సాహములను జూచి పాటలు చాలించుకొని
తిరిగిపోయిరి. నాటిసాయంత్రముల కొండవీడి దేవాలయము
వద్ద నొక గొప్ప సభజరిగింది. పడేశపత్త బహిష్కారము
పూర్తిగా బోధ చేయబడినది. విదేశపత్త దహనోత్సవము
యొడ పురజనుల హృదయములను సంభ్రాంతముగా భూమారు
చెందు గంటల పాటు ఉరిగింది.

రేపల్లె

ఈనెల ౧౧ వ తేదీన రేపల్లెతాలూకా ఆఫీసువద్ద ఒక
కన్నెత్తినీ పాట లభింపవల్ల వెల్లుబాగు, పెదపులివరకు, గొంగ
పూడి, పెదలంక, పెదలంక, చింతమోటు, మొదలగు గ్రామ
లైతులు సదరుపాటలకు రేపల్లెగ్రామమునకు వచ్చిరి. పుమారు
౧౧ గంటలకు శ్రీ రహస్యీదారు పాటలు ప్రారంభించిరి.
తాలూకాకు ఎదురుగానున్న భాగ్యవరదేశములో ము||రా||రా||శ్రీ
శైవగపల్లి రామస్వామిగు ప్రకారు సహాయనిరాకరణమునుగూర్చి
తీవ్రమైన పువన్యాసమిచ్చిరి. రేపల్లెతాలూకాలోవున్న బ్రాహ్మ
దేశతరసహాయనిరాకరణవారు లగు ము||రా||రా. దేవివేది బస
వయ్య, రవ్వవరపు వెంకటవరసయ్య, వేములపల్లి శ్రీరాములు
గార్లవలనను ము||రా||రా||శ్రీ, చేవులపల్లి సీతారామయ్యగారి
కృపివల్లను లంకపాటలుపాడుటకు ఒకరైతులయినను రాలేదు.
సాయంత్రము నాలుగుగంటలకు శ్రీగు ప్రకారును, అక్కడ
నున్న ప్రజలు కలసి గ్రామములోనికచ్చి ఒకసభచేసిరి.
మునిసిపల్ స్టేషనుములు
ఇదివరలో మునిసిపాల్ డిప్యూటీయారును ఆంగ్ల శాసన
పురు, మార్కెటులో దుకాణములుపెట్టకుండా చూడటానికై
సంధున గవర్నమెంటువారు కొంతమంది దుకాణదారులను
లైతుల పంపిన సంగతి చదువరులకు విశదమె. వాగ్దాతు 10 రూ
పాయలు బాల్ మానానాదా వేసిరి. వారు బాల్ మానాయయ్య
సంధున ఆధీనలయా స్త్రీని జప్తుచేసిరి. సదరుల స్త్రీ అయిదారు
పర్యాయములు వేలంవేసినను ఎవరకు పాటపెట్టెం. సదరు
ఆ స్త్రీని రేపల్లెగ్రామమునుండి తెనాలి నలుమేడస్ట్రీటు ఆఫీసుకు
పంపినట్లు తెలియుచున్నది. తెనాలి పురజను లందరు వైదముయ
మును గమనించి మాకు తోడ్పడ పొండ్లించుచున్నాము.

కొలనుగలం:—16.8.21 తేదీన హోమారు తాలూకా
కలనుగలం గ్రామమునందు దేవాగం యెల్లయ్యగారి ఆధ్వర్యత
క్రింద ఒక బహిరంగసభ మావేళ చుయ్యెను. నెలంజిల్లా అసహ
యోద్యమ ప్రచారకులగు శ్రీయుత యం. జి. నానుదేయ్య
గారు మద్యసాన బహిష్కారమును గురించి గంభీరపన్యాస
మొసంగిరి. అధ్యక్షులు ఉపన్యాసములు చెప్పిన విషయములను
ఆదరించుచు, సభ్యులములను గలగు చెడుగులను తేట వెల్లు
ముగ వివరించుచు సభ్యుల సుముల వానందపవనకుల చేసిరి.
కడపటి తల్లికింది తీర్మానములు ఎల్లరచే నేకగ్రీనముగ సంగీకరిం
బడినది (1) దేవయనహోసభవారి తీర్మానములను యీ సభవారు
సంపూర్ణముగ అమోదించుచు, వీటిని ఆచరింపవలె యెచ్చనట్లు తీర్మా
నించబడినది. (2) కల్లుకుకాణముల వేలము పాటలకు పోకుండా
మొదటి వేలమునందు స్వాధీనత్యగము చూపినట్లే, ఇకముందును,
కల్లుకుకాణముల సంబంధమును పూర్తిగ వదిలివేసి మద్యసాన
సంహారమును తోడ్పడెదమని వాగ్దాన మొనరించిన కంప్రొక్ట
రులగు లక్ష్మీనారాయణ గౌడుగారు బి. సంజయశెట్టిగారు, ముని
సామప్పగారు, నారాయణసామి పిల్లగారు మున్నగు ప్రముఖు
లయొసభవాని సందేశము లభించుచు, వైదముఖలమార్గముచే
ఇతర కంప్రొక్టరు లందఱును అనుసరింప గోరుచున్నారు. (3)
ప్రతియొకరును, వాని తన సభ్య భాగ్యమునందు నిమగ్నము ఒక
పీడికెను భాగ్యము కంటకు స్వరాజ్యనిధికి చేర్చును. వామున
కొకతూరి చేర్చబడిన భాగ్యమును కాలాను కమిటికి అప్పగించు
చుండవలె నని తీర్మానించబడినది.

రేపల్లె మ్యునిసిపాలిటీ

28-7-21 తేదీగల ఆంధ్రప్రదేశ్ హిందూప్రతినిధులలో
రేపల్లె మునిసిపాలిటీ మండలి యొక్క కవభ్యుత్సాహించిన మిగుల
మఖ్యును యీ క్రింది తీర్మానము ప్రకటింపబడినది.
“రేపల్లె మ్యునిసిపల్ కమిటీ యొక్క కొనుగడిన సభ్యుల
మగు మేమును మమ్ముల యొక్క కొనుగడు వోట్లనిచ్చి పారు
లను యితర గ్రామవాసు లందరునుకూడా రేపల్లె మ్యునిసిపా
లిటీగా చేయుటయే పొనపాటయియు వారిని యింకను మున్సి
కుండుట గొప్పతప్పిదగనియు వారిని వీరినే చూటలేకగల పట్టు
పట్టుట భవప్రమాదకర మనియు నమ్ముచున్నాము. న్యాయ
సమ్యక్తము లగు సకలప్రయత్నములను సాత్వికవిశోధముతో
భయతో సహా అకలంబించి మే పెట్టుటయిన నీ మ్యునిసిపాలి
టీని తొలగించుకొనుటకు కృతనిశ్చయములముగా నున్నాము.
ప్రభుత్వాధిపతి సభ్యులుగా కచ్చివతో వారి మూలమున
నిరపరాధులగు గ్రామవాసులను పీడించుట కుకాళ ముండు
నని మా గ్రామవాసులు మమ్ముల నిష్పంధిచుటచే మేము
యొక్క కొనుగడుటకు సమ్మతించితిమి. కాని మేము సభలో
ప్రవేశించుటకు వారి సున్నాక్షిక తుదముట్టింప నిర్ణయించిన
మ్యునిసిపాలిటీ స్థిరమగుటకు సహాయము చేయుటకు వారి
కలది యుండలేదు.”

ఇట్టి తీర్మానము ఆంగ్లీక మగుటచే రేపల్లె మండలి
పరిశీలకులగు గూర్చి మహాజనులకు వివరముగ తెలియజేయుట
ఉత్త్యక్తమయి యున్నది కావున ఆంధ్ర గాక్షిక్రిసు బాతీయోధ
సంఘమువారి ప్రయత్నకాఖిపమున యీ క్రిందినవికమును
ప్రకటించుచున్నాము.

1-3-20 తేదీన రేపల్లె మ్యునిసిపాలిటీగా యొక్క
దేను. అందునుగుంచి కొన్ని మాసములకు పూర్వమే ప్రభుత్వ
మవారు ప్రకటించి నుండుటచే, మ్యునిసిపాలిటీ నిర్మాణ
మునకు అక్షేపణలను తెలియజేయుచు రేపల్లెవారు, ప్రభు
త్వమువారికి అర్జిమూలముగా విన్నవించుకొనిరి. కానివారి
విన్నవములను యెదురును గమనించలేదు. ప్రభుత్వంలో మ్యునిసి
కల్ నిర్మాణము 12 నునున ప్రభుత్వమునుకుం. అందు వైరుమా
కగారితో సహా 3 ఉద్యోగములు వుండెరి.

పూర్వపు రేపల్లె యూనియన్ లో ఆఱు రేపల్లె
గ్రామముకు సమీపమునకున్న పేటేరు, చేరీపూడి, ఇనుక
పల్లి అనమాక గ్రామములకు వాటి కివారులను చేరి నుండెను.
ఈ గ్రామములలో పేటేరు రేపల్లెకు 1 మైలున్ను చేరీపూడి
2 మైలున్ను ఇనుకపల్లి 2 మైలున్ను దూరములో
నున్నది. ఇనుకపల్లి చేరీపూడి గ్రామములకు 3 1/2 మైల్
దూరములోవున్నది చేరీపూడి పేటేరుగ్రామములకు 2 1/2 మై
ల్ దూరము కావున మొత్తము చుట్టుకొలత పుమారు 7 మైళ్లు
వుండును. మ్యునిసిపాలిటీయొక్క ఆదాయమును కృత్రిమము
వలెననే నిర్దేశములో యీ గ్రామముల మధ్యనున్న పుమారు
8,000 యకరముల మాగాణిభూమి మ్యునిసిపల్ వాద్దులలో
చేర్చబడినది. కాని గూనివారిసాతెం, పెండెలంక, గూలిపా
తెం, లేట్లగూరిలంక, గుడ్డికాయలంక అనువివారులు జనసం
ఖ్యనిమిత్తము చేర్చబడినను అలలముగిరిపల్లి వాద్దులలోచేరి
వుండలేదు. అట్లుగానిపో మ్యునిసిపాలిటీ జరపంపు 1, 000
మాత్రమే వుండును. అనగా ఆఱు కరగతి మ్యునిసిపాలిటీలకు
వుండవలసిన జరపంపు బోటానోటిక సరిపోయి వుండును.

ఆఱు రేపల్లె గ్రామములో 4, 500 అకర మించిన
సంఖ్యలేదు. పేటేరు జరపంపు 8000, చేరీపూడి 2,400, ఇను
కపల్లి 1,000. ఇన్నియు పుష్కలముగు గుంచినట్లుగలిగి
గట్టప్రదయిన ప్రదేశములు మరికిసరి నిలచి ఆఱుకు
టకు అనకాళములేదు. ఇట్టి స్థితిలో మ్యునిసిపాలిటీ నిర్మాణము
వలన ప్రత్యేక ప్రయోజనములు యేమియు కలంక నేరవు.

యూనియన్ లో చెల్లబడిఅవుచుండిన ఇంటిపన్ను రి, 800
రూపాయలు. కాని రివాసీబుదాగు రివాస్త్ర ప్రకారం మ్యునిసి
పాలిటీకి దానలసిన అదాయము కలంకమునకు 8000 రూపా
యలు. మొదటి రి చెల్లబడు వసూలు అయిన అసలు డేము,
దు మొత్తం రు 8812-8-8 లు గలవు. యింతివన్న
రు 80 8-11-8 బండ్లపన్ను రు 1500-0-0, గొడ్లపన్ను రు
406-8-0, బోలుగేల్లు రు 1400-0-0, కృత్రిమము రు
273-0-0, దీనినిబట్టి రేపల్లె పాటలు పూర్వమున్న 4 కట్టు
అధికముగ పన్నులను భరింపవలసి కచ్చిచి విశదమగుచున్నది.
(సకేమము)

రాకూరు కవిచందుడు

కాతేజీచావులోని మహాసభ

జాతీయవిద్యా స్వరూపము

కలకత్తాలోని జాతీయ విద్యాపీఠమువారు కలకత్తా యూనివర్సిటీ థిన్స్ ట్రస్టీలును సోమవారము సభ జరిపి కవి చంద్రుడగు చవీంద్రుని గౌరవించిరి. వారు జాతీయవిద్యాపతి పత్రిని గురించి ప్రసంగించిరి. చాలమందికి స్థలము లభింపలేదు. ఎందఱో ఆశాభంగము కలిగెను. మధ్యాహ్నము ఒంటిగంట నుండి కుంభకృష్టిగ న్నించుచుండెను. ఇట్లు వర్షించినను చాల మంది జగము మండిరమునకు వెలుపలను మూగియుండిరి. మం దిరమంతయు జననమాహాముచే క్రిక్కిరిసియుండెను.

కవిచంద్రుడు దేనిని గురించి యుపన్యసించునో సో అతని తోష చాదో వివరించెను. కవిచంద్రుడు ఐరోపాదేశములందు సంఘాతముచేసి వివిధవిశ్వవిద్యాలయములందలి విద్యార్థురూప మును గ్రహించిరి. వారియనుభవములను ప్రజలకు వారు వ్యక్తీక రింపగలరు. వారు స్వయముగ గ్రహించియున్న యంశములను వ్యక్తీకరింతురు. వృత్తివిద్య యంత యవసరమైయున్నను, చిత్తోన్నతికిని సంస్కారమునకును నవసరమైయుండు విద్యను మాన గూడదని పాశ్చాత్యులు గ్రహించిరి. మనముకూడ దానికి తగిన మార్గమును కనిపెట్టవలయును. జాతీయవిద్యార్థమస్యను పరిష్కరించుటకు కాకూరకవి యత్నించుచుండెను. కావున వారు తెలుపబోవు అంశముల ప్రబోధకములుగ నుండగలవు.

రవీంద్రుడు తేచి నిలువబడెను. సభాసదులందు ఉత్సాహ ముప్పుల్లెను. సభాసదులు తమసంతోషమును, ఆమోదమును చప్పట్లవలననగాక శాంతముగనుండి వినినయెడల తమకు సెక్కుమగ గౌరవించినవార లగుదురని రవీంద్రుడు చెప్పెను. సంతోషమును, చప్పట్లతో ప్రకటించు ఆచారము పనికిరాదు. దానిని మానుకొనలేను. పాశ్చాత్యులవలన నెన్నిటినో మనము మానివేయుచుంటిమి. అట్లా గే ఇ ది యు ను. ఉ ప న్యా సకుడు తనయనుభవములను తెలుపు నని చా ద రీ త న యు పన్యాసములో చెప్పియుండెను. జర్మనీ మున్నగు దేశములందలి విశ్వవిద్యాలయపు విద్యార్థురూపమును చెప్పుదురని తెలియించెను. రవీంద్రు డట్టిదేమియు సుపన్యాసములో చెప్పవలచలేదు.

వాట్లను ఆరంభములో ప్రసంగించి తాము వ్రాసికొని వచ్చిన వ్యాసమును చదువుట కారంభించిరి. గంటన్నరమవఱకు ప్రజలు శాంతముగ నుండిరి. రవీంద్రుని వాక్యములను వారు శ్రద్ధతో వినుచుండిరి. ఉపన్యాసము మధ్యకటముగ తెలిసిన యొకటి రెండు యంశముల విషయమై సభ్యులకు నవ్వుపుట్టెను. అంతవరకును విగ్రహముకొని వినుచున్న వారికి కొంచెము శ్రమతగ్గెను. సభాసదులు చాల శ్రద్ధతో రవీంద్రుని వాక్యములను వినుట చే సభయంతయు నిశ్చబ్దమై యుండెను. వారియపన్యాసము లోని ముఖ్యవిషయములను క్రింద నుదహరించుచుంటిమి:—

పాశ్చాత్యదేశము లిప్పుడు ఉచ్చస్థితియందున్నాయి. వాటిక యుత్తమస్థితియును గ్రహించి దానిని సాధించుటచే ఆ ఉచ్చస్థితి కలిగెను. ఆకారణముచేతనే పాశ్చాత్యులు తమ మాటను లోకములో చెల్లించుకొనుచున్నారు.

వైద్యమును వలన ప్రాచ్యులు ఉచ్చస్థితికి రాజాలరు. పాశ్చాత్యులు కనిపెట్టిన స్థూల జగత్తునందలి విషయములను, మానసికజగత్తును త్యజించుటచే నిది లభింపదు. అసితినుండి పూర్వముగ ఓముక్తి యగుటకు విలు కలుగదు. స్థూలజగత్తును, అందలి ధర్మములను యధార్థముగాని మిథ్య కాదు. కాన వానిని నిరసింప కూడదు. కావున స్థూలజగత్తునందు చేయవలసిన కార్యములను చేయవలెను. తేనియెడల ప్రత్య వాయము కలుగును. స్థూలజగత్తునందలి ధర్మములను నెరవేర్చుటకు సంసిద్ధులై యుండనివారు చిగితు తమ యవివేకము నంగి కరింపవలసివచ్చును. ప్రకృతియందలి ధర్మములు చాల క్రూరములై యుండును. సుఖజ్ఞానము పరిపూర్ణముగ లేనప్పుడు, జ్ఞానము సరిగనుండనప్పుడు ముత్రమే ప్రాకృతికధర్మములు అటంకముగ నుండును.

ఆధర్మములను పాశ్చాత్యులు వశపరచుకొనిరి. వారు జగత్సృష్టమును వశపరచుకొని జీవితమార్గమునందు కీర్తుగాము లగుచున్నారు. పంక్తిభోజనమునకు వారు ముందరగొట్టెను. అందఱకుంట్ల వాటికి ముందరగొట్టె భోజనము దక్కెను. మంద గాములు పోవునప్పుడే జేకమిగిలిపోయి యేమిలేకపోయెను. వాటికి ఉచ్చస్థితి గావించుటగలరు. వారు జ్ఞానము నాణించి వైపులమునో సాధనచేయుటచే లభించెను.

దృశ్యజగత్తునందలి విషయములు పరిపూర్ణమై యున్నవని మానవు లంగీకరింపజాలరు. దీనికి ఆధారభూతమున్న దనియు, దానినుండి జగత్తు పుట్టినదియు వా రెరుగుదురు. స్థూలజగత్తుకు వెనుక నేమున్నదో గ్రహించుటకే మానవు డాదికాలము నుండియు తంటాలుపడుచుం డె ను. జ గ త్తు న కా ధా ర భూతమైన చిచ్చుక్రీడ ప్రకృతివృత్తయ గ త మై యున్నది. దాని పరిచయముకొరకు మానవుడు ప్రయత్నించుచున్నాడు. మానవుడు సాధనమును నిర్ణయించుటకు యత్నింపుచున్నాడు. మొదట నతడు ఇంద్రజాలమును ఆశ్రయించెను. ఇంద్రజాలమువలన జగత్తు పుట్టివెరుగుచున్నట్లు మానవుడు తలంచెను. ఇంద్రజాలమువలన తాను లోకమునందు అసామాన్య కర్తృత్వమును పొంది రహస్యమును తెలిసికొనవలసిని తలంచెను.

ఇంద్రజాలమునందు మానవుడుచేసిన పరిశ్రమచేక్రమముగ శాస్త్రము లేవడెను. మానవులు ప్రయోగములవలనను తర్కప్రమాణముల వలనను, మీమాంసలవలనను, అమోఘములైన ప్రాకృతికధర్మములు కొన్నిగలవని, మానవుడు నిర్ణయింపగలిగెను. జ్ఞానమునకును, జగత్తునకును సమన్వయము కుదురునట్లు చేయుటయే మానవుని పరమార్థదేశము. జ్ఞానమిప్పుడు ప్రకృతి కాధారభూత మైన శక్తినిలయముపై ప్రసరించుచు, దానిధర్మములను కనిపెట్టుట గలిగెను. ప్రాకృతిక ధర్మములను పాశ్చాత్యులందరికంటె ముందుగ కనిపెట్టిరి. ఆధర్మములను గ్రహించిన వారై అజ్ఞానమును ప్రయోగించుకొని లోకమునందు చుచ్చస్థితికి రాగలిగిరి.

ఇంద్రజాలమునందలి నమ్మకము ప్రాచ్యదేశయుల కింకను పోలేదు. నిత్యకృత్యములందీర్చుకొనకలెప్పుడు కలదని వారికింకను నమ్మకము కలదు. ఇట్లు నమ్మకముండుటచే జగత్తునను తమకు నుగల సంబంధమును వారు నిశ్చయముగ గ్రహింపలే తున్నారు. ప్రాచ్యదేశజులకింకను సంకయము లెన్నియో బాధించుచున్నవి. తామార్జించిన జ్ఞానమునందు తమకే నమ్మకము లేకున్నది. అందువలన వారికి తమయందు తమకు విశ్వాసము లేకున్నది. దృఢత్వము లేకున్నది. ఏకాగ్రచిత్తము పోయినది. సంకల్పమునకు అనుభవమునకు, జ్ఞానమునకు వ్యతిరేకమైనవారి మాటలను ప్రమాణముగా పెట్టుకొనుట తటస్థించుచుండెను. ఇట్టి స్థితిమందిరి కాదు. రాజకీయ, సాంఘిక సంఘటనలు స్వాతంత్ర్యమును పొందుట కిందువలన సాధ్యపడెనున్నది.

మనకు “సామ్రాజ్యమును” భావనచే ప్రసాదించియున్నాడు. తాను సృజించిన విశ్వధర్మమునందు అతడనుప్రవిష్టుడై యున్నాడు. దృఢవిశ్వాసముగలవా రెవరైనను, ఆధర్మసాధకులు గావచ్చును. కర్రపైయున్న యీ “సామ్రాజ్యము”ను ఉపల్బి పొందలేనివారు, భగవంతుడు త్యజించిన రాజ్యమును కపటవేషధారులచే నింపువారు లోకములచే పరాజితులై తిరస్కృతు లగుదురు. మానవులకు తెలిసిన ఆమోఘమైన ప్రాకృతిక ధర్మము, జ్ఞానము, విశ్వాసములవలననే బాహ్యజగత్తునందు స్వాతంత్ర్యమును పొందుటకు మనము పాశ్చాత్యుల గురుత్వము నంగీకరింపవలయును.

విద్యార్థులు పరివ్రేధికారులమీ నాగ్రహించు కొనుట వలన కాలహాసము కంటె ప్రయోజనము కనిపింపదు. వారి పిద తప్పించుకొనుటకు పరిశ్రమలో నెగుటయే సాధనము. తమకు చేరువలో నున్న జ్ఞానము నంగీకరించి కర్మచేయుట చేతనే పాశ్చాత్యదేశజులప్రాబల్యము లేకుండ ప్రాచ్యదేశజులు చేసికొన గలుగుదురు.

పాశ్చాత్య దేశములలో మాచినదాని వలన నేను తృప్తి పొందితిని యని నన్ను అడుగక మానరు. నాకు తృప్తి కలుగలేదని నేను చెప్పుచుంటిని. భాహ్యజగత్తు నందలి ధర్మములను వారు సరిగ ననుష్ఠించుటచే కొంత సిద్ధికలిగెను. కాని ఆ సిద్ధివలన మనకు ఛరితార్థము కలుగలేదు. శాస్త్రవిజ్ఞానము వలన లోకవికాసమున కవసరమయిన వ్యక్తిత్వమును పోగొట్టి, వివిధ మానవుల కుండవలసిన సంబంధమును పాడుచేయును. ప్రతిదానిని పాశ్చాత్యులు వృత్తిగ మార్చిదానిని సంఘటింపమునకు ప్రమాణముగ చేసిరి. కావున వారికి మానవుని కుండవలసిన వివిధధర్మములందు వారి విశ్వాసము పోయినదని నాకుతేలిచుచున్నది. వారు భగ్గము, ఈ నిర్ణించుటయందు సమర్థులైయున్నను, అత్యంతమి

వలన కలుగు ఆనందమును వారు పొందుచేసిరి. సృష్టికి నిలయమైన ధర్మము నందు నమ్మక ము పోయిన పుడు వారు ఆత్మానందమును గోల్పోయి, చరితార్థమును మరిచి పోదురు. ఆకారణముచే వారికార్యములు ఉద్ద్యమములు, చరితార్థమును కలిగింపజాలవు. వారు చేయుకార్యములవలన ప్రయత్ని బాహుశ్యము గోచరించు నేగాని వికాసము పూర్ణత్వమును కలుగవు.

ఇట్లు ఆత్మ చరితార్థమును పొందలేక పోవుటచే వివిధ జాతులకు ధేదభావము లంకురించెను. మాత్స్యము పుట్టెను. వివాదములు కలహములు కలిగెను. మానవు లొక సత్యము త్యజించిరిని లోకసర్వగామమువలన వ్యక్తమయ్యెను. లగ్నినంత కారణములేని దే నిట్టివిపత్తు పుట్టసేరదు. ఏసత్యము నశించెనో ఆసత్యమును గ్రహించుటకు పాశ్చాత్యదేశజులందలి ప్రజ్ఞాకుతులు యోచన చేయుచున్నారు. ఆయోచనయందు నిమగ్నులై వారు ప్రాచ్యదేశజులవంక నిరీక్షించుచున్నారు.

అఖండమైన ఆత్మధర్మమునందు ప్రాచ్యులకు విశ్వాసమే కలదు. దానివలననే మానవులకు చరితార్థము కలుగును. ప్రాగ్దేశములనుండి పాశ్చాత్యులు ధర్మము నేర్చుకొనవలసినతరుణ మాన న్నమయ్యెను. పాశ్చాత్యుల యాత్మకృతినిపొందెను. వారేర్పరచినసంఘధర్మములు లోపభూయిష్టములై యున్నవి. ఇప్పుడు లోకములో కనిపించుచున్న స్థితి యిది.

ప్రాచ్యప్రతిచి దేశములకు సంయోగము కలిగించుటకు ప్రతివారును కృషిచేయవలయును. ఆసంయోగమువలన మానవు లందరేకము కాగలరు. ఆసమన్వయమును లత్యయం దుంచుకొనియే నేను విద్యార్థురూపమును యోచించుచుంటిని. విద్యార్థురూప నిర్ణయమునం దీధర్మమును లత్యయం దుంచుకొనినయెడల రేపు కలుగవలసిన సమన్వయము సాధ్యముకాదు. రేపు మానవులందరకును సమన్వయమును, సహచర్యమును కలిగినగాని వారు సత్యమును నిరీక్షింపజాలరు.

ఉపన్యాసము ముగిసిన వెనుక సభా సదులు తమ సంతోషమును ప్రకటించిరి.

నిన్నటిదినము బొంబాయి పూనానగరములకుమధ్య తంతిలేని తెలిఫోనువార్తలు పంపబడెను.

వైద్యకళాశాల బహు మతులు.

నిన్నటి దినము మంత్రి రామారాయణంగారి యధ్యక్షతవ్వకంద బంచికెట్టుబడెను.

అధ్యక్షులు బహుమతులను బంచికెట్టు పందగృహమున నిట్లు నుడివిరి. శ్రీవైద్యులు చాలవరులు గావలసియున్నారు. ఆరోగ్యమును, ఆనాగుటకు గూడ శ్రీవైద్యులు గావలసి యున్నారు. కార్పొరేషను వారి చే ని య మి తు లై న హెల్త్ విజిటర్స్-ఆరోగ్యపరిశీలకులు మంచివనిని జేసిరి. శిశువరణము చాలవరులు హెల్త్ విజిటర్స్- ఇంటింటికీబోయి తల్లులకు ఆరోగ్యవిధానమును తెలియజేసిన తగ్గిపోవును. త్వరలో, ఇంకొక వైద్యకళాశాలను నిర్మించు విషయమును ప్రభుత్వమువారి లోచించుచున్నారు. అవి మద రాసులోను మరితర పట్టణములందు స్థాపించబడును. ఇవీ అసిస్టంటు సర్జనుల జీతము 70 రూప్యములు ప్రభుత్వమున ఇవ్వబడును. అసిస్టంటుసర్జ నుకు 200 రూప్యములు ఇవ్వబడును. విద్యార్థులు తమవృత్తికిని విశ్వవిద్యాలయమునకును గౌరవ మును సంభాదించి రాజధాని ఆరోగ్యమును కాపాడిన మంత్రికి ఎంతయు గౌరవ ప్రదము. మంత్రియి, విద్యార్థులును సహకారభావముతో పని జేసిన రాజధానియందున్న ప్రతిభాగమునకు వైద్యసహాయము జేరును. ప్రజల యారోగ్యమే నా భారము. అజ్ఞా ప్రభు కా ర్యము.

అసహాయోద్యమమునుగూర్చి ప్రస్తావించుచు వైద్యుని. యమున అసహాయోద్యమమును గావించిన చావురప్ప వేరుగా దనిరి. గాంధీగారు వైద్యకళాశాలలను బహిష్కరించవని జెప్పెను. మనకు వలయు వైద్యవిశిష్టసహాయము ఇది గావను వచ్చును. వారెవరు ఆమనవిధానము నవలంబించలేదు. ఆ ట్లినర్పించి చేయునది జేరొందులేదు. అంతయు వివాదకరము. అట్లుచేయలేని ప్రజలు ఆరోగ్యమతులంగ మనగలరు.

జెనీవా, ఆగస్టు 17:— రష్యాదేశమునకు సహాయముజేయుటకు గాను ఏర్పడిన సభవారు హూవానాస్ నే గార్గునుగాని లేకవరి ఇంత ప్రతినిధులనుగాని కలవగల ప్రదేశ ములందు ఆ సోపదార్థములను గూర్చి రష్యాసభ్యుత్వము వారితో సరియైన ఏ చూపుట జేయుట కు గాను పంపుటకు ఏర్పాదించిరి.

చీరాల మ్యూనిసిపాలిటీ

చీరాల మునిసిపాలిటీవారికి చెల్లింపవలసిన యింటిపన్ను చెల్లింపవందుకు ప్రాసిక్యూటర్ జేయబడి నిర్ణీత మొత్తము అపరాధము చెల్లింపనివో ఆరువారములు విడిశిక్ష విధింపబడిన ఆరుగురిలో మేమును కలము. మేముగాక తక్కిన మువ్వరకు ఆర్డీ జప్తుచేయబడినది. మేము మువ్వరము గ్రామములో నుండుటచే కొంతమంది ఉద్యోగస్థులకు తలనొప్పి యెత్తుట సహజమే యై యుండవచ్చును. గాని యీ ఉద్యమకారకు లగు ముగ్గురు బ్రాహ్మణోత్తములు మాయందు పరిపూర్ణ ఆదరణము గలవారగుటచే మా మువ్వరను నిర్బంధించినగాని పేరాలలో యీ ఉద్యమము చెడదని సలహా యిచ్చుటయు అందునకు వల్లె యని వెయిడ్ చైర్ మన్ గారును పోలీసువారును మా శిక్ష ఆ మల్లలో పెట్టుట యవసరముగాన ఆశ్చర్యవారంట్లు వెంటనే పంపిమని కలెక్టరుగారికి వ్రాసినట్లును తెలియపెట్టెడిది. ఏతే తీర్మానమువారమునకు మేము యెదురు మాచు చుండుటచే మే మందున కేమాత్రము జంకముగాని యీసందర్భమునందు అధికారు లవలంబించిన విధానము మాత్రము గమనింపగియున్నది. ఆరుగురికి శిక్ష విధించుట అందులో ముగ్గురిని ఆర్డీజప్తుతో పదలుట మాముగ్గురిని చెరసాలకంప నిశ్చయించుట ఏటివ్యాయ మో పరికించండి. పాపము ఆగస్టు 1 లేదీ వెళ్లగానే జనము ఊరికి చేరుదురని చైర్ మన్ గారును గుటకలుమింగు చుండెడిట. యీసలహా జరిగించిన యేర్పాట్లవల్ల డిశంబరు ఆఖరునకైనను జనము గ్రామములకురారని నిశ్చయించుకొని మమ్ము గ్రామములో లేకుండా చేస్తే శీఘ్రములో జనము రాగలరని భ్రమపడిరిట. మాసోదగ్రామస్థులు మమ్ము జయిలులోవుంచి ఉద్యమము నాశనము చేసి కొంతలకు చేరునంతటి ద్రోహులు యెంతమాత్రము కారనియు ఏపదిహేను రూపాయలు కూలి డబ్బులో తీసికొను ఒక గ్రామోద్యోగియు యింకొక పనిలేని నామాలబ్రాహ్మణుడును చెప్పినంత మాత్రమున మీరు వారి సలహాల ననుకరింపుచుండుట సమంజసము కాదనియు చైర్ మన్ గారికి విన్నవించుచున్నాను. మేము ద్రవ్యమునకాసించి యీయద్యమమును నడుపుచుంటిమని ఆమహా పెద్దలు మీతో పలుకుచుండెడిట. ఇకముందు సంగతి యెట్లుండునోగాని యిప్పటికి మేము దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య గారు తెచ్చిన రిలీఫ్ ఫండునుండిగాని లేక కౌగ్రామ ఫండు నుండిగాని వైసావైసను తీస్సాని యెరుగము. యిందువిషయ మై మీకు సంశయమున్న కౌగ్రామ వారిని దుగ్గిరాల గోపాల కృష్ణయ్యగారిని లేదా రిలీఫ్ ఫండు దగ్గర వుంచుకొన్న పూటూ తూరు వెంకటేశ్వర్లుగారిని అడిగి తెలుసుకొనమని వై పెద్దలకు కాస్తీ చెప్పండి. యిప్పుడు యీ కొండెకౌగ్రామ అధికారులకు పరమాపులైన నగుదురుగాక. మొదట మా గ్రామములో ఈ ఉద్యమము నాటిది యెవ్వరో బోలుపన్ను యివ్వకూడదని కట్టుబాటు చేయించిన దెవ్వరో రిజిస్టరు పోలీసులకు గ్రామము లో వెచ్చము యివ్వకూడదని అనవెట్టిన దెవ్వరో చీరాలలో చుహాత్కూర్మ్యు చెట్టువద్ద యీఉద్యమసంరక్షకాధ్యక్షుల తన గ్రామోద్యోగమైన పదిలెదనని ప్రతిజ్ఞచేసినది యెవ్వరో ఈశ్వరు కే యొక - చీరాల పోలీసు సబు ఇన్ స్పెక్టరు రాజుగారి కరుక - తాత్కాలికముగ కార్యసిద్ధికోరకు వారిసఖ్యము నాసిం చినను మాటనిలుపుకొన్నది యెవ్వరో మనస్సులలో నైనను తెలియదా - ఇక యీ కథ కేమిగాని వారిని శాశ్వతముగ పుడమిపై నుండనిండు. ఉద్యమమును క్రుంకుటిచేస్తే పాడుచేయనిండు. గాని మేముమాత్రము శ్రీమఖములకోరకు నిరీక్షించుచు జయిలు యాతకు తయారుగా నున్నాము.

1. రావుల సీతారామయ్య.
2. పేరాల నాగేశ్వరావు.
3. రావుల కేశవయ్య.

పుస్సీపుట్ జాన్స్ గారిరాక

పూనా, ఆగస్టు 19:— పాశ్చాత్యదేశములందు మితత్వ బోధకు లగు పుస్సీపుట్ జాన్స్ గారు సెప్టెంబరు 2 వ తేదీ నాటికి పూనాకు వత్తురు. అదివారము సాయంత్రము ఉపన్యసించి, శనివారము మరొక ఉపన్యాసము నిచ్చెదరు. శనివారముసాయంత్రము, అదివారము ఉదయము నగరనాయకులతో పుస్సీపుట్ జాన్స్ గారు సంభాషించుచుండురు. అదివారము మధ్యాహ్నము బయలుదేరి వెళ్లుదురు.

మ్యూనిసిపల్ బోర్డు కేసు.

వైనిటాలు, ఆగస్టు 19:— భారత ప్రభుత్వమునా రిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—ఆగస్టు 16 వ తేదీని ఆంగ్లేషముందలి కామన్సునభలో ఈ కేసు ను గురించి ఆంగ్లేషభుత్వము వారిట్లు ప్రకటించిరి. “యద్యము జరుగు కాలమునందు ఒక లక్ష రూప్యములు వెలగల తంతిపగ్గములను ప్రభుత్వమువారికి సప్లయచేయుట యందు మోసముచేయుటకు యత్నించిన కలకత్తా ఫిక్స్ ప్రెసి డెన్సీ మేజిస్ట్రేటుకోర్టులో నలుగురిమీద కేసు చేయబడినది. కర్నా నీయను బ్యాంకరు జె.సి. జెనెట్టియను కౌట్రాక్టరు, వేటు, ప్రింగరు అని నలుగురు. కర్నా నీ గారి మీద కేసు చేయగానే, అతని బ్యాంకు లో నిధన మంతయు వాటాదారులు తీసికొని కొనిరి. డిపాజిట్లన్నియు తీసికొనిపోయెను. ఈ ప్రాసిక్యూటర్ నిలుపకుంటే బ్యాంకు మునిగిపోవుటయేగాక, కర్నా నీగారు భరించుచున్న 120 పార్శిక్రామిక కారాగారములుకూడ నాశన మగునని కలకత్తాలో సర్ థామస్ హాలెండుగారికి దెలిసెను. భారతపరిశ్రమలకు ద్రవ్యసహాయముచేయుటకుగాను స్థాపింపబడిన నూతన పార్శిక్రామిక బ్యాంకును నాశనము గావించుటకు ప్రభుత్వము వారి ప్రాసిక్యూటర్ ప్రారంభించినారని ప్రజలు కొందరు తలచిరి. అందోళనపాచ్చెను. కర్నా నీగారికి తుట్టుకుదకు శిక్షవిధించెదరో, లేదో. శిక్ష విధించినయెడల, అతని ఆధీనముక్రిందనున్న పరిశ్రమలన్నిని రూపుల మగును. శిక్ష విధించకున్న ప్రజల సామ్యును ప్రభుత్వమువారు దుర్వ్యయము చేసినారనుభవము ఎన్నుకొనబడును. సర్ థామస్ హాలెండుగారు రంతులేకును ఉపసంహరించుకొనిరి. రాజ్యపరినిధిగారి ఆజ్ఞ బటయందే నిట్లు చేసెను.

మందు గుండు సామానులను ప్రభుత్వము వారికి సప్లయ చేసినందులకు కర్నా నీగారు రిలీతులకు ప్రభుత్వమువారిమీద దావా చేసియుండిరి. ఈ సీవిల్ కేసు లున్నంతవరకు కేసును ఉపసంహరించుటకు వీలుగాదని సర్ థామస్ హాలెండు చెప్పచుండెను. కర్నా నీ అంతట తనసివిలుకేసులను ఉపసంహరించుకొనెను. అంతట సర్ థామస్ గారిట్లు చేసిరి.

మైకేలు, బ్లాంబరక్ (స్వాల్లింగు అండ్ కంపెనీవారు) మీదికేసుల విచారణ జరుగును. వేటు ఆంగ్లేషముందు జబ్బుగా నున్నాడు. ప్రింగరు కదలిపెట్టబడినాడు. సర్ థామస్ హాలెండుగారు తమచర్యకు బాధ్యులమని దెలిసిరి కాశ్యభారముచే రాజ్యపరినిధిగారు అనుమతి బొందుటకు సర్ థామస్ గారికి వీలు లేకుండెను. తనపనిగాక బారన్సుగారి పనిని కూడ నడచు చేయుచుండెను.”

బిల్లింగ్ వార్డు మంపెన తంత్రివార్
 “రెండేడ్లకువైగా ఈ కేసు విచారణ జరుగుచున్నదనియు నిష్పక్షపాతియగు ఒక న్యాయమూర్తిని ఈ కేసును విచారించుటకు బంపవలయునని వేడుచు బిల్లింగ్ వార్డు రాజ్యపరినిధిగారికి తంత్రివార్ నిచ్చెను.
 కలకత్తా విరోషియను సంఘమువారు
 కేసును తీసివేయుట చాల అన్యాయమనియు, ప్రభుత్వమువారిచర్య తమకు సమ్మతముగా లేదని భారత ప్రభుత్వము వారికి వ్రాసిరి.

దినితాలాకాలో కల్లుపాటలు రద్దగుట:—తొలుత ప్రభుత్వసేవకుల ప్రోత్సాహమువలన నేమి తదితరకారణములచే నేమి, దాదాపు నలుబదిదుకాణములు పాడబడినను పాటదారులు నేడైనను ప్రజాశక్తిని, గుర్రెరింగి పాటలను గద్దుపరచుకొనుచుండుట ప్రశంసానీతము. కారతరం వాస్తవ్యులగు కానూరి చిన వెంకట దాసయ్యగారును, మా తాలూకాలో అసహాయోద్యమ ప్రచారము చేయుట వలన యిప్పటివరకు ౧ వెలివోలు, ౨ నడదుదురు, 3 సాగోలు ర కొడారి గి అనగిడ్డ ౬ నాగాయి తిప్ప గ్రామముల పాటదారులు తమ పాటలను రద్దుచేసుకొంటిమని జిల్లాధికారులకు ఆర్డీలు పంపుకొని మిగిలిన పాటదారులకు మార్గదర్శకు లైరి. కొలదిదినుములలో మిగిలిన దుకాణ పాటదారులు నైతము తమపాటల రద్దు పరచుకొను మాన నలు గానవచ్చుచున్నవి. అసలు పాడని దుకాణములకు యీ సెల 17 వ తేదీని అవనిగడ్డలో తిరిగి పాటలు జరుగును.

సత్సవల్లి తాలూకా పాఠశ్చె సమ్మెక్కట్లు ౨-౩ వహా జనశః— దుర్బుతివాను సంవత్సర ప్రావణ్య శు గోపవారం (8-8-21) తేదీని సర్పారావు పేట తాలూకా నకిరిల్లు గ్రామమున శ్రీయత గార్ల పాటి హనుమంతరావు పంతులుగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగినది.

మైలవరం బాలభారతి సమాజమువారు బెజవాడలో కృష్ణాపుష్కర దినములలో ఈ సెల 22 వ తేదీ లగాయిత, సెప్టెంబరు సెల ౩0 వరకు న్రతిదినము నాటకములు ప్రదర్శన మొనరింతురు. ఈ సెల 22 వ తేదీ సోమవారమురాత్రి
సాని త్రి నాటకము
 ప్రదర్శన మొనరింతురు.
 టి. వట్టాభిరామయ్య, కార్యదర్శి.

అమూల్య గ్రంథములు
 (1) ఆర్థశాస్త్రము వెల రూ 1-4-0; (2) స్వరాజ్య దర్పణము 0-8-0; (3) యుగంధరవిజయము(నవల) రూ 2-4-0 (4) పద్మిని (నవల) 1-4-0; (5) రామతీర్థని జీవితము 0-8-0. యం. ఆర్. కృష్ణారావు అండు కో., నెల్లూరు.

స్వరాజ్య భజనకీర్తనలు
 రాగతాళములు, మాదిరి మట్లు గల 50 కీర్తనలు 0-4-0
దేశీయ కీర్తనలు
 జాతీయకీర్తనలు, గ్రాత్రం గల 40 కీర్తనలు 0-3-0
దేశీయ పదము
 చక్కరి పాట. 260 చరణములు. అక్షరనిమగ్నములు 0-2-0
 ఈ మూడు పుస్తకములు పి.సి. వ్యారా 0-14-0 అవును.
 టి. వి. నుబ్బారావు, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

ఓరియంటల్ గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ అస్సూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.
 1874 నం. స్థాపితము.
 హెడ్ క్వార్టర్స్, బొంబాయి.
 మానేజరు:— ఆర్. పాల్ గ్రేస్ బ్రుక్

ఫండ్లను రూ 5,43,00,000 వైగానే యున్నవి.
 19౨0-వ సంవత్సరము నందు
 వరుంజడి 91,03,388-0-11
 ఇత్వలం జరుగుచున్న అవ్వా
 రెన్సుల మొత్తము 15,44,24,596-11-3
 మునువటికంటె ఇత్వడు పాలిసి
 దార్లుకు జాస్తిగా చెల్లించిన
 మొత్తము 6,50,00,000
 ఈ కంపెనీ తరపున వనిచేయుటకు నీజంట్లు కావలయును. వారు అనుభవ శాలురుగ నుండవలయును. ధరావత్తు చెల్లించవలయును.
 ధరఖాస్తు ఫారములకు యీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయుము. 672
 Apply to:—
 F. E. Vaid Esq, Branch Secretary
 Oriental Assurance Building,
 Post Box No. 8, Madras.

దంత చూర్ణము
 సెల డబ్బీ 1-3 0-2-0 12-3 రూ 1-4-0
 ఈ దంతచూర్ణముతో కండ్లుతో ముటవలన గట్టితమము ఉడుక్కనండి రక్తము కారవండును.
 నోట దుర్బంధము లేక యుండును. కండ్లు ముక్యముకతె తెల్లగా నుండును. అనేకులవల్ల శ్రుతిలో వాడబడుచున్నది. అమృతాంజనండిపో, ి, తంటు శిట్టినిధి, మదరాసు

జర్మనుల వర్తక వికాసము

ఆంగ్లేయులతో నెక్కువపోటి

జర్మనులు సరకులను తక్కువ ధరలకమ్ముచుండుట

బ్రహ్మాండమైన యెత్తులు

జర్మనుల జీవనమునందు వర్తకవికాసమెట్లున్నదో లెందనులోని డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్ మొక్క బెర్లిను విలేజుకుడు వివరించెను. జర్మనులదృష్టి పరిశ్రమకార్యములందు నిమగ్నమైయున్నది. ఒక నిమిషమైనను కాలహరణముచేయకును ప్రతివారును కృషిచేయుచున్నారు. యజమానునికిని సేవకునకును ఉండవలసిన సదభిప్రాయము కుదురుటచే వ్యయముధిక్కుముగా వస్తువులు కారుచౌకగ తయారుచేయుటకు వీలగుచున్నదనియు, జర్మనువస్తువులలో లోకమునిండిపోయే యెత్తువచ్చుచున్నదనియు, ఇతరులకంటె వారు తక్కువధరలకు విక్రయించగలరనియు ఆవిలేజుకుడు వ్రాసియుండెను. వారు ముఖ్యముగ నాంగ్లేయులతో పోటీకొనెత్తురట.

బెర్లిను, జూలై 16:

లోకములోని ప్రతిదేశమునను జర్మనులు ఆంగ్లేయుల కంటె తక్కువధరలకు సరకుల నమ్ముచున్నారు. జర్మనుల పోటీనే ఆంగ్లే దేశమునందు తయారైన సరకులకు నిలవ నీడ లేకుండ పోవుచున్నదని డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్ ప్రత్యేకముగ బెర్లిను విలేజుకుడు వర్ణించెను. జర్మనులు చేయుచున్న ప్రయత్నములను ఆయన దివ్యముగ క్రింద చిత్రించెను.

ఒకరిని గురించి నాకన్నియో సంగతులు జ్ఞాపకమున్నవి. ఆయన పోటీగను, లావుగనుండును. ఆయన నల్లటిబట్టలు కట్టుకొనుచుండును. బెర్లినులోని దివ్యమైన భోజనగృహపు మేడ మెట్లు దిగివచ్చుచుండ నే నాయన మొదట చూచియుంటిని. ఆయన మేడమెట్లుదిగుచు చూచులో గోళ్ల లోనిమట్టిని తీసికొనుచుండెను. తరువాతకూడ నెన్నియోసారు లాయనను చూచితిని. ఆయన కోడిగుడ్డు పాలుత్రాగుచుండగ చాలసార్లు చూచియుంటిని.

భోజనముచేసి ఆయన మేడమీద తానుబసచేసిన గదిలోనికి పోయెను. ఆపుడాయన విషయమై గుసగుసలు బయలుదేరెను. “నూచారా హ్యాగో స్టీస్టెను వెల్లియున్నాడు. మల్లి పదిటలు సంపాదించుటకు యెత్తుచేయుచున్నాడు.” జర్మనీలోని పరిశ్రమలకు స్టీస్టెను మొనగాడై యున్నాడు. ఆయనయు కొందరు కలిసి, వివిధపరిశ్రమలను నిగహించుచున్నారు. లోకములోని వర్తకములయందు వారిచేతిలో నుండును.

స్టీస్టెను చేతులలో 1240 కంపెనీ లున్నవట. ఆకంపెనీల మూలధనము 500,000,000 కాసులకువైగ నుండును. పది హేనులకులమందికి వైగా పనిచేయుచుండురు. ఆకంపెనీలలో తయారుచేయని వస్తుసాగుగియే లేదు. యుద్ధవిరాములు జరిగిన వెనుక ఆయన వైకగ్యమును ప్రారంభించెను. హిందెనబర్గ్ లూడెనుడాపులకంటె బ్రహ్మాండమైన యెత్తువేసెను.

జర్మనీలోని పాటకపుణములు చాలపొదుపుగ నున్నారు. వారు చాలత్యాగము చేయుచున్నారు. వారు ముక్కువగ పనిచేసి వస్తువులను తయారుచేయుచున్నారు.

వారుగోజు 4-4½ నిమిషములకులేచి తమతోటలో కొక గంట పనిచేసి ప్యాక్ రీకపనిలోకి పోవుదురు. ప్యాక్ రీకివెల్లి బుద్ధి పూర్వకముగ పనికిదిగును. ఏమియు కృత్యముగాకుండ చూచుకొనును. యుద్ధముల వ్యర్థముగ నుండకుండ నిరంతరము దగ్గరనుండి వస్తువులను తయారుచేయును. మల్లి సాయంకాలము 6 గంటలకు ఇంటికి చేరును. బాగానీకటిపడేవరకు రనతోటలో పనిచేసికొనును.

ఇంగ్లండులో తయారుచేసిన దానికంటె చౌకగ ఉక్కును వారు తయారు చేయుచుచున్నారు. యజమానులను, పని వారిడును సఖ్యపడి యుద్ధమునకు పూర్వ మున్నస్థితికి వచ్చుచున్నాడు.

సాటున కూలివాని కూలి గంటకు ఆరు అణాలున్నది. ఇం ఆంగ్లే యుక్కుపటాలి కానేకాదు. ఆంగ్లేయపనివా డెట్టు చెయ్యబడును. ఇంగ్లే పనివాని కూలికంటె జర్మనువాని కూలి చాలతక్కువ. అందుచేత వస్తువులు చవుక.

ఇటీవల చేతులుపునులో నొక విశేషము జరిగెను. జర్మను స్టీమరు సగుతులు వెనెకొనివచ్చెనుట. అందులో వివిధవరకు లున్నవి చెప్పిరి. అయితే వీనిధరలు ఆంగ్లే దేశమునుండి వచ్చిన సరకుకంటె రూపాయకు అర్ధరూపాయ తక్కువగ నున్నది.

స్టీస్టెనుగాక మరి యెదుగురు మొనగాడుకూడ నున్నారు. స్టీస్టెనుగారి వశమందుండని పరిశ్రమలను వారు వదులుచున్నారు. వారిచేతులలో నెన్నియో ప్యాక్ రీలున్నవి. వారి మూలధనము 150,000,000 కాసు లుండును. వారు క్రొత్త ప్యాక్ రీలను కొనుచున్నారు. వారి ప్రయత్నములన్నియు యేక ముఖమున నడుచుటకు యత్నించుచున్నారు. వారు దేశములో యెక్కువ ఉచ్చదశకు వచ్చుటచే యింక యెక్కువ యనకాశము లేనందున వారిదృష్టి యితరదేశములకు ప్రసరించి ఆస్త్రియా పోలండుదేశములలో ప్యాక్ రీలను కొనుచున్నారు. పూర్వమువలెనే వారు తమ ప్రాబల్యము నిరవదేశములలో నెమ్మదిగ వ్యాపింపచేయుచున్నారు.

స్టీస్టెను బెర్లినులో నెన్నియో భోజనశాలలను పెట్టించెను. ఒక భోజనశాలలో పెద్దపెయిటరు నాదగ్గరకు వచ్చి ఒక మంగళకర్తిని చూపించెను. కత్తి ఖరీదు టోకున ఏడణాలగునని ఆతడు చెప్పెను.

ఇటువంటివి యేడాదికి 2,000,000 కట్టులు తయారు చేయుటకు 20,40 ప్యాక్ రీలున్నవి. మామూలుగ వారి సరకును విక్రయించేవారికి అన్ని కట్టులు విక్రించుట తెమలక మధ్య వారిచేత విక్రయింపించుచున్నారు. పెద్దపెయిటరు గోజు ఆంగ్లేయులను చూచును గనుక అతడు చాలకత్తులను విక్రయింప గలుగుచున్నాడు.

పెయిటరు తనమట్టుకు తా నేదో లాభము చూచుకొనును. మాడుతాళాల ముక్కానికి వీనిని పెద్దవర్తకులు టోకున విక్రయించు చున్నారు.

చాల చవుకగ తయారుచేసిన వస్తువుల నెన్నిటితో నేను చూచినాను. ఇతరదేశముల ధరలకంటె వారిధరలు చాలతక్కువగ నున్నవి. కొన్ని వస్తువులను జర్మనీలోనే గాని ఇతరత్ర తయారుచేయుటకు వీలుచేదు. అందుచేత వానిని కొనుటకంటె వేరు గత్యంతర ముండదు.

ఇప్పుడు జర్మనీలో సేన నావికాదళము తగ్గించివేయుటచే జనమందరను వస్తువులు తయారుచేయుటకు దొరుకుచున్నారు. ఇప్పుడు పని ముమ్మరముగ ప్రారంభమయ్యెను. యుద్ధమునకు పూర్వమున్నస్థితి వచ్చుచున్నది.

బ్రీమెనురేవులో పూర్వపు వర్తకములో 60 వంతులు తిరిగి సాగుచున్నది. హాంబర్గ్ లో నిల్వై, ఎనిమిది నెలలలో పూర్వముకంటె మించిపోవుటకు కూడ. బ్యాంకులు కూడ బాగా వికసింపుచున్నవి. వారి పెట్టుబడిమూలముననే లోకుల వర్తకమును తమవర్తకులు నలుముటకు వీలు కలుగుచున్నది.

రైళ్లుకూడ మామూలుగనే నడుచుచున్నవి. ఇప్పుడు లోపములు తీరుచున్నవి.

సరే విశ్రదేశములలో కూలీలు నిద్రించుచున్నారా? జర్మనులు లేచి దివ్యముగ పనిచేయుచుండ వారేమి చేయుచున్నారు?

భారతదేశపు రాయబారులు

సిమ్లా, ఆగస్టు 19:—ఆంగ్లే అధిని వేశదేశములందును, పరదేశములందును భారతదేశపు రాయబారులను బంపు విషయమై నాలోచించుటకును, ఇట్టి కార్యనిర్వహణమునకు భారతీయులకు బోధనాభ్యసన మిచ్చుటకునుగలించి విచారించుటకు ఒక కమిటీని నియమించవలయునని సర్ శివస్వామి అయ్యయ్యగారు హైందవ శాసన సభయందు దొకతీర్మానము నుపపాదించెదరు.

శ్రీమచ్ఛన్నవగరపాలక సంఘాధ్యక్షులగు
దివాన్ బహదర్
సర్. పిట్టి. త్యాగరాయశ్రేష్ఠి
కెటి. వి. యే గారికి

మహాశయా! రమకు నా హృదయపూర్వక సుస్వాగతము నిందుమూలమున నర్పించుచున్నాడను. తమ కెన్నికార్యములున్నను వానినెల్ల వెదచిచేసికొని ఎన్నియో వ్యయప్రయాసల కొర్చి వృద్ధాప్యమున ఇంతదూర మేతించి నాముద్దు చెల్లింపబూనుట, మత్పురాకృతపుణ్యపరిపాకంబున గలిగినదని భావించుచున్నాడను. తమతెక్కడ! నేనెక్కడ! నేను భవ్యుడనయినాడను! మీరాకవలన నేనేగాక, తమయెడ గురుభావ ముంచున స్మదారు లందరు భవ్యులయిరనియు దరించినయు భావింపజేయుచున్నాడను. మావంటివారు మిమ్ములజూచి నేర్చుకొనవలసిన సద్విషయము లేన్నియో కలవు. మీరు సార్థకనాము లనుటయందతిశయోక్తి అణుమాత్రము కన్పింపదు. స్వార్థత్యాగయోగ మధ్యసింపవలయునన్న మీయెద్ద శుశ్రూష చేసేయెత్తవలయును. దేశసేవావిద్య సభ్యులపలయునన్న, మీయెద్ద ఉపదేశముపొంది యే తీరవలయును. పరుల కుపకార మొనరించుట నేర్చుకొనవలయునన్న మీయెద్ద శిక్షణ మొందియేతీరవలయును. పురపాలనా రహస్యములం దెలిసికొనవలయునన్న, దమయెద్ద మంత్రోపదేశముం నొందియే తీరవలయును. త్యాగరాయనుధీమణి! మిమ్ములజూచి కాకపోయిన నాకే వైద్యాలయముం గట్టించి, ప్రజల యుపయోగార్థము సమర్పింప బుద్ధిపుట్టియుండునా? ఇయ్యది యుడుతభక్తి తా మొనరించిన ఘనకార్యములయందు దీకార్యము గొప్పదికాదు. తమ సత్ప్రసన్నతనము లోకోత్తర జన్మచారిత్రము, ధర్మబుద్ధి, స్వార్థత్యాగబుద్ధి ఇత్యాది సుగుణభుంజులు అన్నదాదుల జీవచారిత్రములయందు దెట్టిమార్పులం గల్గించుచున్నవియో, లోకమునకు బ్రకటింపుటకయి నే నొనరించిన యాస్వల్యకార్యమును సాధ్యశ్యముకొఱకు మనవిచేసికొనినాడనేకాని యాత్మగౌరవము కొఱకుగాని ప్రీతికొఱకుగాని కాదని నవినయుడనయి విన్నవించుకొనుచున్నాడను.

దయామయా! మీ పుణ్యచారిత్రమును వర్ణింప నేనెంతటివాడను? మహాకవులు సయితము, తమ సచ్చారిత్రముం బ్రశంసింప, సారస్వతమునక దగిన పదనాలము చాలమి యెడమెంచుదురని విందును. హృదయపూర్వకముగ గావించు నాయా యల్పస్మానమును, కవిరాజు లొనరించు సమాన్యమునుం బలె, భువిరాజు లొనరించు గౌరవములనుంబలె, స్వీకరించి, నన్నానందభరితుండేయం బ్రార్థించు చున్నాడను. నావంటి వారు మీకొనరించు గౌరవ మేపాటిది? సత్కార మేపాటిది? ప్రజానాయక శిరోమణి! ఇంతదూరము రప్పించి, శరీరమును నొప్పించినందునకు మన్నింపం బ్రార్థించుచున్నాడను! నేనొనరించిన స్వీకార్యకార్యప్రారంభోత్సవమును, తమ శుభహస్తములచే నిర్వహింప వేడుకొను చున్నాడను! ఈ స్వల్పకార్య మాచంద్రార్కస్థాయి యయి మననట్లు ఆశీర్వదింపం బొరింబోవిన్నవించుకొనుచున్నాడను! చిన్ని పద్యరూపముం గైకొనిన, మద్భక్తి ప్రభుత్వ లిటనమర్పింపబడును! వానిం గనికరముతో స్వీకరించి, నన్ను దీపింప చిన్ని పూ లర్పించుచున్నాడను! మఱి, యీ సరిగపూలకంఠహారముం దమ కంఠమున నలంకరింప ననుజ్ఞ గోరుచున్నాడను.

- సీ. ఆత్మభరత్యంబు నాజన్మ మెఱుంగని
- యద్భుత స్వార్థన త్యాగివీవ?
- ఎవ్వరే మనుకొన్న నింతైన జంకక
- సత్యమే వచియించు సానువీవ!
- పాలికపాలితుల్ బహు భంగుల నుతింప
- దేశసేవ యెనర్పు దిట్టవీవ!
- నగరపాలనమందుం బగతుర వైనను
- మెప్పింపగల యట్టి మేటివీవ!
- గీ. నీకు నీవయెసాటిమా నిర్మలాత్మ!
- విట్టివంకాభిసోమ! ‘సర్’ బిరుద భావ!
- త్యాగరాజ్ఞామ! నిఖిలస ధర్మకామ!
- ధరణివీలు మాచంద్ర తారకముగ!!!

చరాచర సమస్త సృష్టిస్థితి పరిభూతచేతస్కుం డగు నాపరమశివుడు తమ కాయారాగోగ్య విశిష్టములం బ్రసాదించుగగాక యని యింకొక తదవ వానిని స్మరియించుచు విరమించు,
గుంతకల్లు, } భవద్విధేయుడు,
20-8-1921. } యమ్. హంపయ్య.

JUST AS ONE WOULD EXPECT!

మాకు సిగ్గునుండి ఈ క్రిందితంత్రవార వచ్చినది:—

“రాబోవు శతకాలమునందు యువరాజుగారు, వారి నిబ్బంది హిందూదేశమునందు ఎచ్చటికి సంపారము చేసినను క్రాంతి మోటారుకార్లను మాత్రమే ఉపయోగించెదరు.”

చాచు అట్టేలియాలో సంచార మొరచ్చినప్పుడు కూడ క్రాస్టి

మోక్షాదుబంధనే వాడిననంగతి జపియం దుంచకొనవలెను.

అవిషయమైన మా మాటను మీరు నమ్మును. యజ్ఞరాజుగారికి మోటారుబండ్ల విషయమై విశేషముగా తెలియును. క్రాస్తీ బండ్లు వారికి మేలైనవిగా నుండిన మీకును అవి మేలైనవిగానే ఉండవలెను. మీరు క్రాస్తీ “మార్కెట్టరు” టూరింగుబుడిని గుఱించి వివరములను తక్షణము తెలిసికొనుటయే మీయొక్క ముఖ్యపని. అది మా ప్రదర్శనశాలమును సిద్ధముగా నున్నది.

ADDISON & Co., Ltd.

The House For Motorists.

Mount Road, MADRAS.

దీ యూనివర్సులు టోబాకో కంపెనీ, లిమిటెడ్) వ దశాను.

(913-వ సంవత్సరము ఇండియన్ కంట్రీస్ ఆఫ్ హైదరాబాద్ స్థాపించబడినది)

మూలధనము రూ 5,00,000

చాటూ 1-కి రూ 10 లు వంతున 50,000 యోజ్ఞా వేల వాటాలుగా విభజించబడినవి.

వాటా 1-కి రూ 2 లా దరఖాస్తు చేసిన ది 2 లా పంజాదు అయినప్పుడున్నట్లు తెల్పించవలెను

అక్షరములు గల గ్రంథములు అంబేద్కర్ గారిచేత రచించబడినవి. ప్రతి గ్రంథమునకు సంబంధించిన గ్రంథములను పేర్కొనబడినవి.

ఇది రసములు:

- 1 జి. ఆర్. రాం, ప్రాచీనముద్ర, బి. ఆర్. రాం అంశ గంపేర్, మదరాసు.
- 2 ఎం. కె. సామి, పర్రుకుళి - ఏలంటు, మదరాసు.
- 3 కె. జి. పుకాదాండ్రు, మెన్జునూర్, బ్రిటిష్ విజ్ఞాన కంపెనీ, మదరాసు.
- 4 జి. ఎన్. కాథాకర్ణామయ్య, దురాహ, మదరాసు.
- 5 జి. జి. హార్. లక్ష్మణరావు, పర్రుకుళి, మదరాసు.

భూమి:

- 1 ఇంటికి వచ్చి బ్యాంక్ లో డి.ఎస్.ఆర్. పంపించు.
- 2 సేవకులు బ్యాంక్ లో డి.ఎస్.ఆర్. (లిమిటేషన్) పంపించు.
- 3 తాతా ఇండస్ట్రీయల్ బ్యాంక్ (లిమిటేషన్) పంపించు.

పూనెజింగు డైరీరు:

ಶ್ರೀ. ಚಕ್ರ, ಕಾಂ.

22. 3. 1963:

ಎಂ. ಕೆ. ಸಾಮಿ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಅಡ್ಡಿಯಾಗದು:

- పి. తిరువేంగడేశ్వరుని కుండలయోగములు, చి.వ, చి.ఎల్.. వ్యాఖ్యానము, పురాణము

6 3 5 5

ఎల్. ఎస్. నాదర్ భూదత్త శాస్త్రిగారు గారు, బి. కె. జి. డి. ఏ.

విజయ కృష్ణ :

శాంకేయ విశరతుల పోలుతున్నారోదు, మువ్వంటురొదు పోలు - వివరాము.

[illegible][illegible]

వాటాలను విక్రయించు ఏజెంట్లకు మించి కమిషను యిచ్చుటను.

T. R. Ram Managing Director.

DUNCAN STRATTON & Co.

డన్ కన్ స్ట్రాటన్ అండ్ కో.

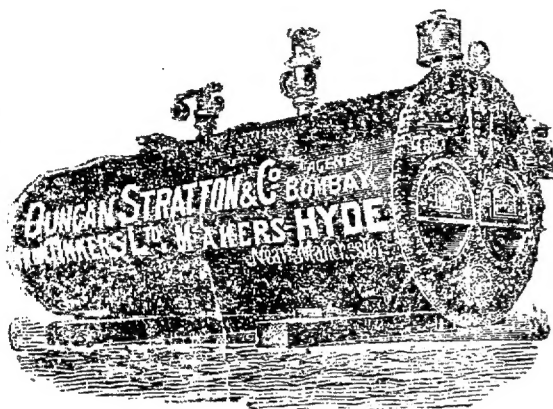
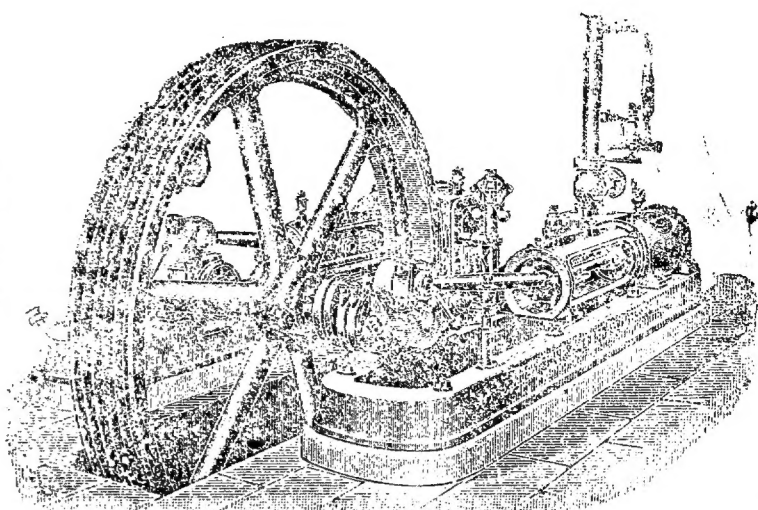
(3412)

ఎంజిన్లు, మెషిన్ల సంస్కారము, 9 మెరయిన్ పేరి. బొంబాయి.

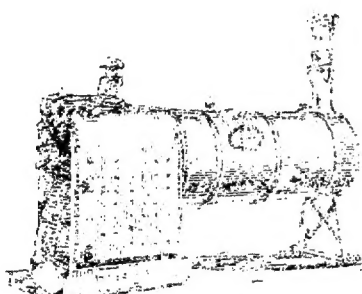
మెషిన్ల సంస్కారము

కాంతి 10 అడుగులు
మొదలు 20 అడుగులు వరకు
మోటులు — 100 నుండి 250
కాంతి 10 అడుగులు
మొదలు 20 అడుగులు వరకు
మోటులు — 100 నుండి 250

మెషిన్ల సంస్కారము

కాంతి 10 అడుగులు
మొదలు 20 అడుగులు వరకు
మోటులు — 100 నుండి 250

మెషిన్ల సంస్కారము

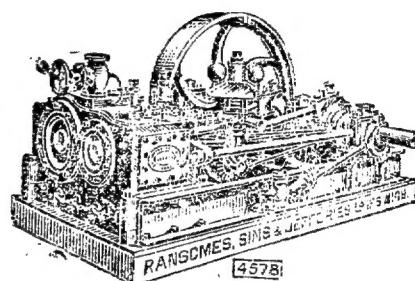
కాంతి 10 అడుగులు
మొదలు 20 అడుగులు వరకు
మోటులు — 100 నుండి 250

ఈ క్రింద తెలుసుకొనిన వాటిని
కొనుట చేయుదుము.

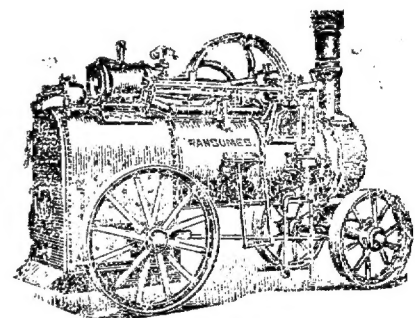
- కాంతి 10 అడుగులు మొదలు 20 అడుగులు వరకు
- కాంతి 20 అడుగులు మొదలు 30 అడుగులు వరకు
- కాంతి 30 అడుగులు మొదలు 40 అడుగులు వరకు
- కాంతి 40 అడుగులు మొదలు 50 అడుగులు వరకు
- కాంతి 50 అడుగులు మొదలు 60 అడుగులు వరకు
- కాంతి 60 అడుగులు మొదలు 70 అడుగులు వరకు
- కాంతి 70 అడుగులు మొదలు 80 అడుగులు వరకు
- కాంతి 80 అడుగులు మొదలు 90 అడుగులు వరకు
- కాంతి 90 అడుగులు మొదలు 100 అడుగులు వరకు

నైట్ బ్రెస్లెట్ కాంపాండు
సాంమాస్టాన్ ఎంజిన్లు.

(కాంతి 10 అడుగులు మొదలు 20 అడుగులు వరకు)

నైట్ బ్రెస్లెట్ కాంపాండు ఎంజిన్లు.

నైట్ బ్రెస్లెట్ కాంపాండు ఎంజిన్లు.

విజయవాడ, కరణం బొంబాయిలో ఉంచు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కై నను లేక

తెలుగు (కృష్ణానది)లో ఉంచు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కై నను లేక
మొదటి కావచ్చుగా రిజిస్ట్రేషన్ చేయవలెను.

అమృతం అన్నీ నొప్పిలకు దివ్యమృతము.

కన్న, కైకలు, కడికలు, రొమ్మకడికలు, రుబ్బు, నాడుకొమ్మలు, పోట్లు,
మొదలు, చిల్లలు మొదలగు నొప్పిలకు దివ్యమృతము.

కన్నా చిల్లలో కన్నా 20 రూ. 10—15—20; కన్నా 10 రూ. 5—10—15 రుక్మభక్తుల కేలు.

అమృతం అన్నీ నొప్పిలకు దివ్యమృతము. } 100, ఫ్రేజిల్డ్, బొంబాయి,
6, తంబుకెట్టి పేరి, మదరాసు.

